

IV. CERCETĂRILE DE LA GOGOȘU

1. AȘEZĂRI ȘI CIMITIRE

DESCOVERIRILE de la Gogoșu sînt mai puțin numeroase și mai puțin variate față de cele făcute pe teritoriul satului Balta Verde. De fapt, cercetările din această ultimă localitate sînt mai vechi și mai susținute, din care cauză și rezultatele obținute au fost mai bogate.

În cursul săpăturilor din 1949 și 1950 au fost descoperite pe prundurile de nisip de pe izlazul comunei Gogoșu mai multe fragmente ceramice care, prin tehnica lutului, prin profilele lor și prin ornamentare, aparțin culturii Coțofeni, de la începutul epocii bronzului. Astfel de cioburi au fost culese de pe grindurile de la est de necropola tumulară. Pe aceleași grinduri, în parte spulberate de vînturi, s-au găsit și fragmente de vase aparținînd culturii cîmpurilor de urne. De pe un asemenea grind, care se găsea la aproximativ 400 m est de marginea necropolei amintite, s-au cules multe fragmente ceramice caracteristice acestei culturi, dar foarte mărunte. În cele două șanțuri-sondaje, lungi de 5 m și late de 0,50 m, care s-au făcut în 1949 pe acest grind, s-au scos la iveală cîteva fragmente de vase tipice culturii cîmpurilor de urne, avînd motivele decorative și obișnuita incrustație cu materie făinoasă albă, pe care le-am întîlnit la Balta Verde. Într-unul din aceste sondaje s-a dat și peste oase de animal, cenușă și cîteva mici fragmente de chirpici ars. Cu toate acestea, nu este vorba de un strat de cultură, ci doar de răspîndiri sau de obiecte risipite provenind dintr-o așezare care a fost distrusă de dunele călătore.

Mai spre est de locul unde s-au făcut cele două sondaje, la aproximativ 500 m, în marginea crîngului de lîngă baltă, vîntul a spulberat nisipul, făcînd gropi destul de adînci și lungi, în care apar la suprafață oase calcinate și fragmente de urne funerare sfărîmate și de alte vase de același caracter funerar. Aceste descoperiri ne arată că în acele locuri au fost morminte de incinerație cu urne funerare, contemporane așezărilor amintite mai sus și cîmpului de urne din epoca bronzului de la locul numit « la mormînti », de pe teritoriul satului Balta Verde.

În 1929 s-au cules fragmente ceramice, datînd din epoca orînduirii comunei primitive, la locul numit « Apa Roșie », de lîngă « Fîntîna lui Mărgărit » din malurile carierei de pietriș¹. Aceste fragmente aparțin culturii cîmpurilor de urne din epoca bronzului. Patru fragmente se găsesc în Muzeul din T. Severin (inv. nr. I, 2006— I, 2009)².

¹ Al. Bărcăcilă, *Tezaurul medieval de la Gogoșu - Mehedinți*, în « *Cronica numismatică și arheologică* », XIV, nr. 113—114, 1939, p. 125.

² D. Berciu, *Catalogul Muzeului Arheologic din T. Severin*, în « *Materiale Arheologice privind istoria veche a R.P.R.* », I, 1953, p. 648.

Tot la cariera de pietriș de la «Fîntîna lui Mărgărit» au fost descoperite numeroase schelete omenești (peste 40), așezate fără vreo orientare definită, dar distanțate, nu îngrămadite și care, la contactul cu aerul, se fărâmițau. Au rămas pe loc, îngropate în pietrișul mărunt¹. Numai la un singur schelet, s-a descoperit, în regiunea abdomenului, o cataramă de curea, lucrată grosolan. Catarama a fost făcută dintr-o placă de aramă care, prin îndoire, a dobîndit forma pătrată ($0,04 \times 0,04$ m). Ea era fixată de curea prin două nituri de aramă. Între cele două părți ale plăcii se mai păstrează capătul curelei².

Lipsindu-ne date cu privire la poziția și orientarea scheletelor, dar mai ales cele referitoare la inventarul altor morminte, nu putem face precizări în privința datării acestui cimitir. Totuși, avînd în vedere faptul că oasele scheletelor «la contactul cu aerul se fărâmițau», trebuie să admitem o vechime destul de mare a acestora.

La apus de drumul ce duce spre Dunăre, pe locul numit «Coasta nucilor» sau «la Rasta», au fost găsite de localnici alte două morminte omenești. Cu privire la primul, vom reveni mai jos. Scheletul din cel de al doilea mormînt (găsit în cariera de pietriș de pe Rasta, la cca. 200 m distanță de primul) avea pe frunte o placă din argint aurit. Decorul ei a fost făcut prin apăsare din interior în afară. Pe fața plăcii se găsesc două proeminente, mărginite prin două linii paralele alăturate, dintre care una perlată. Pentru a putea fi fixată, placa are șase orificii³. O a doua placă similară ca formă și dimensiuni s-a găsit, alunecată, în orbita aceluiași schelet. Judecînd după aceste podoabe socotim că avem de-a face cu mormîntul unei femei, a cărei frunte, la înmormîntare, a fost împodobită cu un fel de bandă ornamentală făcută dintr-o țesătură, de care fuseseră cusute cele două plăcuțe de argint aurit.

De pe teritoriul comunei Gogoșu provine și un interesant tezaur monetar și de obiecte de argint din secolul al XIV-lea (a se vedea mai jos).

2. NECROPOLA TUMULARĂ

Pe izlazul comunei Gogoșu, din lunca inundabilă a Dunării, în apropiere de locul numit «la morminți» de la Balta Verde, se află o vastă necropolă cu morminte în movilă (tumuli). O porțiune a terenului acestei necropole este în mare parte mai joasă și a fost multă vreme acoperită cu apă. În 1932, necropola era încă acoperită cu apă, din care cauză n-a putut fi descoperită. Aceasta s-a întîmplat abia în vara anului 1949, cînd s-a făcut o cercetare preliminară pe teren de către D. Berciu și Nicolăescu-Plopșor înainte de reluarea cercetărilor de la Balta Verde.

Necropola tumulară se întinde spre sud-vest pînă la limita nord-estică a cîmpului de urne din epoca bronzului și din prima epocă a fierului de la Balta Verde. Spre sud, ea ajunge pînă la marginea de nord a dunei celei mari, de care a fost mereu vorba. Limita sa sud-vestică se apropie de plantația de salcîmi, la liziera căreia se găsește un stejar bătrîn. La aproximativ 30 m spre vest de acest stejar se afla movila XLVIII, în care s-a descoperit fibula de tip «a navicella».

De la necropolă pînă la înălțimile acoperite cu salcîmi dinspre nord-est sînt aproximativ 500 m.

Spre vest, necropola se întinde și în terenul cultivabil, unde a fost lăsat un număr de movile pentru control, ele nefiind deci săpate în 1949—1950. De la limita vestică a necropolei pînă la drumul de la Gogoșu spre Ostrșovul Mare, ce duce la punctul numit

¹ Al. Bărcăcilă, op. cit., p. 125.

² Ibidem, p. 130, nota 11 b.

³ Ibidem, nota 11 a.

« la Schelă », de peste brațul mic al Dunării, sînt cam 300 m. În dreapta drumului amintit se află o cărămidărie.

De la punctul zis « la schelă » pornește spre Balta Verde un drum de țară, care trece în apropiere de marginea sud-vestică a necropolei, mergînd printre movilele funerare ale grupei « la mormîni ».

Numărul total al movilelor necropolei nu s-a putut stabili, mai ales că, în cursul verii din 1949 și 1950, cînd s-a săpat aici, latura dinspre vest a necropolei era acoperită cu recolte. În al doilea rînd, trebuie subliniat faptul că nu toate ridicăturile în formă de movilă sînt morminte tumulare, ci formațiuni naturale sau de alt caracter.

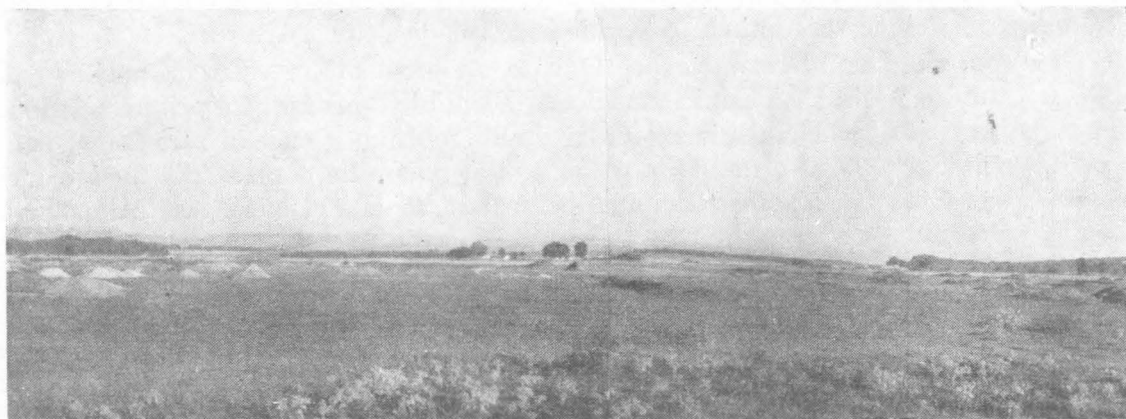

Fig. 134. — Gogoșu. Vederea generală a necropolei tumulare.

În 1949 și 1950 s-au săpat 104 movile și grinduri mici, dintre care numai un număr de 55 conțineau morminte sau obiecte arheologice. Există însă unele movile — printre movilele fără urme arheologice — care au fost ridicate în cinstea unor luptători căzuți, probabil în lupte, departe de comunitatea din care făceau parte. Acestea sînt movile așa zise « ad honorem » sau cenotafuri.

Multe movile funerare abia se disting de la suprafața solului. Cele mai mici au o înălțime care pornește de la 0,10 m și un diametru, în medie, de 5 m. Înălțimea movilelor ajunge cel mult pînă la 1 m.

Din cele 55 de movile, un număr de 11 a fost jefuit din vechime. Unele morminte au fost jefuite numai parțial. De obicei, se căuta să se dezgroape mortul de la mijloc în jos, inclusiv mîinile, unde se găseau obiectele de metal (fier sau bronz). Cazuri similare s-au identificat și la Balta Verde.

În privința ritului de înmormîntare, movilele de la Gogoșu — precum se va vedea mai jos — cuprindeau morminte de inhumatie și morminte de incineratie. Cele din prima grupă sînt mai numeroase și stau în directă legătură cu ridicarea movilei. Unele morminte de incineratie se află în mantaua movilelor din prima grupă. Ele sînt mai recente decît acestea.

Necropola de la Gogoșu face parte din întreg complexul care cuprinde nu numai Balta Verde, dar și Ostrovul Mare, unde întîlnim, chiar peste brațul mic al Dunării, în apropiere de punctul numit « la Schelă », movilele funerare de mici dimensiuni, similare celor de la Gogoșu.

Movilele necropolei de la Gogoșu cuprind morminte de luptători, de femei, bătrîni și copii, așa cum reiese din descrierea ce urmează.

DESCRIEREA MORMINTELOR TUMULARE

În descrierea movilelor funerare de la Gogoșu, ca de altfel și în aceea a mormintelor tumulare de la Balta Verde, s-au dat numai elementele principale, evitându-se descrierea amănunțită a săpăturii făcute în fiecare movilă în parte. În cursul lucrărilor, s-a folosit în primul rînd metoda secționării movilei printr-un șanț care să o taie în două jumătăți și să permită observații de ordin stratigrafic.

În cazul cînd se dădea peste osemintele și inventarul vreunui mormînt, se proceda la trasarea unei casete, care să cuprindă cea mai mare parte din suprafața movilei, cu scopul de a descoperi și alte eventuale urme arheologice ce s-ar fi găsit spre poalele movilei. În multe cazuri, movilele au fost secționate prin cîte două șanțuri în cruce, folosindu-se și caseta de la centru.

Pe lîngă această metodă, care prezenta dezavantajul de a nu descoperi tot ceea ce o movilă funerară poate da din punct de vedere arheologic, s-a folosit de asemenea și metoda sectoarelor împărțindu-se întreaga suprafață a movilei în patru sectoare triunghiulare și săpîndu-se pînă la epuizare fiecare sector. Aplicînd această metodă, nu scapă cercetătorului nici un amănunt și nici un obiect arheologic. Defectul metodei constă în aceea că necesită mult timp și uneori nici nu dă vreun rezultat în cazul cînd movila a fost jefuită sau cînd nu conține urme arheologice.

Dăm mai jos descrierea movilelor:

MOVILA 1

Această movilă are o formă rotundă, cu diametrul de 14×14 m. Ea cuprinde trei morminte, și anume unul de înhumatie și două de incineratie.

Mormîntul 1 (fig. 135). Mortul a fost așezat într-o groapă săpată în stratul vegetal vechi. Scheletul era depus pe spate, în poziție întinsă, cu brațele de-a lungul corpului. Orientarea: capul ENE 64° , iar picioarele la VSV 244° . Oasele s-au păstrat relativ bine. Ele aparțin unei persoane în vîrstă, de sex masculin. Lungimea scheletului era de 1,70 m. Craniul era deplasat spre NE de restul corpului și se sfărîmase. Maxilarul inferior rămăsese însă la locul său. În dreapta scheletului se găsea o sabie de fier, cu un singur tăiș, așezată cu mînerul în dreptul capului și cu vîrfurile spre picioare (nr. 1)¹. În stînga mortului fuseseră așezate două lănci cu vîrfurile de fier. Una era paralelă cu scheletul (nr. 2; vezi și fig. 135), iar cealaltă (nr. 3) era pusă cu tija oblic deasupra corpului mortului. S-au găsit de asemenea și alte două obiecte, dar ele fuseseră răvășite în decursul timpului. Este vorba de arcul unei fibule de bronz (nr. 4), care s-a găsit la 1,20 m est de schelet și de o verigă de fier descoperită la 1 m, în aceeași direcție (nr. 5).

Nr. 1. Sabie de fier (fig. 137,3 = fig. 182,4) cu un singur tăiș și lamă relativ îngustă, avînd dunga opusă tăișului destul de mult îngroșată. Lama este mai îngustă decît aceea a pumnalelor din aceeași serie, de care se leagă și prin ușoara arcuire spre tăiș. Vîrfurile sabiei este rupt din vechime. Placa mînerului lipsește, din care cauză nu se poate reconstitui forma exactă a acestuia. Pe ambele părți ale mînerului se observă urma plăselelor, din care nu s-a păstrat nimic, dar care vor fi fost din lemn sau din alt material, care s-a distrus. Plăselele erau prinse de placa mînerului prin cinci nituri mai mari așezate prin mijlocul lamei, precum și printr-un al șaselea nit mai mic, așezat spre baza mînerului. Lungimea actuală a sabiei este de 0,528 m; lățimea lamei de 0,022 m; lungimea lamei de 0,418 m și lungimea plăcii mînerului de 0,11 m. Sabia este puternic roasă de rugină.

Nr. 2. Vîrf de lance de fier, în formă de frunză, în bună stare de conservare (fig. 137,2 = fig. 181,4). Pe mijloc are o nervură, cu secțiunea pătrată, din care pornesc

¹ Fiecare obiect din inventarul mormintelor va purta un număr de ordine începînd cu nr. 1.

cele două laturi ale vârfului lăncii. Marginile sînt pe alocuri puțin știrbite. Tubul de înmănușare are o secțiune rotundă. În el s-au păstrat resturi din lemnul tijei. Lungimea vârfului

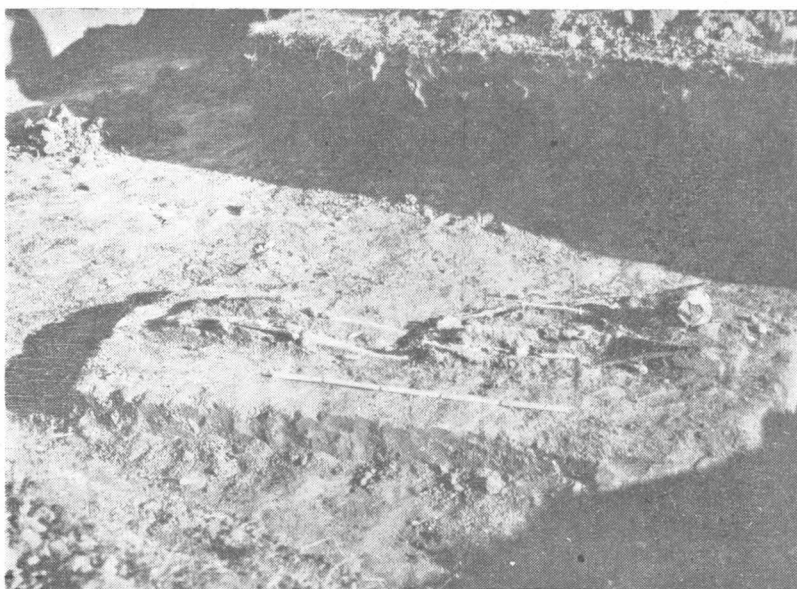

Fig. 135. — Gogoșu. Movila I, mormîntul 1.

de lance este de 0,316 m; lungimea frunzei, de 0,195 m; înălțimea maximă a ei, de 0,046 m; lungimea tubului de 0,121 m și diametrul tubului de 0,028 m.

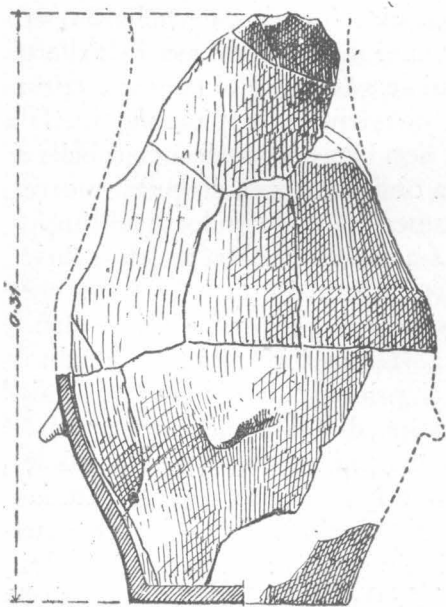

Fig. 136. — Gogoșu. Movila I, mormîntul 3, nr. 1.

Nr. 3. Vîrf de lance de fier (fig. 137, 1 = fig. 182,7), destul de puternic ros de rugină. Are formă de frunză mai alungită decît la exemplarul nr. 2. Vîrful e lucrat cu îngrijire, ca și exemplarul precedent. Secțiunea nervurii mediane este rombică. Tubul de înmănușare nu s-a păstrat în întregime. Lungimea actuală a vârfului este de 0,392 m.

Nr. 4. Arcul simplu al unei fibule de bronz, a cărei lungime, măsurată pe coardă, este de 0,028 m. Arcul nu are nici un ornament. El a avut însă resorturi. Acul și placa lipsesc. Ținînd seama de capătul resortului dinspre placă, arcul aparține probabil tipului de fibulă cu placa triunghiulară.

Nr. 5. Verigă de fier din bară de metal, avînd secțiunea rotundă, neregulată (fig. 137,9). Din cauza ruginii, veriga s-a subțiat pe alocuri. Ea servea la atîrnarea sabiei. Diametrul său este de 0,042 m, iar grosimea maximă de 0,008 m.

Mormîntul 2. La 2,70 m spre NV de picioarele scheletului din mormîntul nr. 1, s-a descoperit urna unui mormînt de incinerare. El are o formă de clopot, cu apucători și briuleț alveolar. Lutul este de culoare cenușie închisă și conține pietricele. Stratele superficiale au o culoare cărămizie.

Mormîntul 3. La 1 m spre nord de urna mormîntului 2 s-a găsit un alt mormînt de incinerare, al cărui inventar cuprinde o urnă funerară (nr. 1) și un vas (nr. 2) găsit alături de urnă.

Nr. 1. Urnă funerară bitronconică, avînd marginea ușor răsfrîntă (fig. 136). Ea este lucrată cu mîna, din lut de culoare neagră în spărtura vasului și cu două straturi superficiale de culoare cărămie. Sub zona de maximă rotunjime a vasului au fost aplicate patru apucători plate. Partea superioară este despărțită de cea inferioară printr-un umăr. Înălțimea urnei este de 0,31 m.

Nr. 2. Cupă de lut ars, de culoare cenușie, cu stratele superficiale cărămizii. Partea inferioară a vasului era în formă de pară, cu un mic umbo pe fund. Gîtul cupei era trompetiform.

În mantaua movilei s-au descoperit două fragmente de spirale de bronz (saltaleoni) și fragmentele unui vas, care s-a putut întregi (fig. 175, 1).

MOVILA II

Are o formă rotundă, regulată. Diametrul său este de 12×12 m și înălțimea de 0,40 m. Movila conține trei morminte, dintre care două de înhumare și unul de incinerare.

Mormîntul 1. Ritul de înmormîntare este inhumarea. Scheletul, în general, e în proastă stare de conservare. Mortul a fost așezat la mijlocul movilei, în poziție întinsă pe spate și cu brațele în lungul corpului. Scheletul era orientat pe direcția ENE 88° (craniul) — VSV 268° (picioarele). Calota craniană era sfărîmată în bucățele. S-a păstrat mai bine numai maxilarul inferior. Coloana vertebrală putrezise aproape în întregime. În schimb, tibia și peroneul s-au conservat bine.

În partea dreaptă a scheletului s-a găsit o verigă de fier (nr. 1) așezată în regiunea genunchiului drept. Sub verigă se afla un cuțitaș de fier (nr. 2). S-au mai descoperit de asemenea două fragmente de cuțitașe de fier (nr. 3 și 4).

Nr. 1. Verigă de fier, puternic roasă de rugină (fig. 137,4). E lucrată din bară de fier, cu secțiunea rotundă. Din cauza ruginii însă, secțiunea barei are în prezent o formă ovală. Pe verigă nu se poate observa locul de sudură al celor două capete ale barei de fier. Veriga servea la agățarea cuțitului. Diametrul interior este de 0,05 m.

Nr. 2. Cuțit de fier, ușor arcuit (fig. 137,6). Lama este îngustă și curbată spre tăiș. Din cauza ruginii, lama a fost știrbită. Din placa mînerului s-a păstrat doar o mică porțiune, pe care se observă restul unui nit de fier, care arată că mînerul cuțitului se fixa prin nituri. Lungimea cuțitului este de 0,14 m.

Nr. 3. Fragment dintr-un cuțitaș, ros puternic de rugină. S-au păstrat doar o porțiune mică din lamă și vîrfurile plăcii, care intra în mîner (fig. 137,7). Lungimea este de 0,048 m.

Nr. 4. Alt fragment de cuțitaș, similar ca formă (fig. 137,8). S-au păstrat vîrfurile plăcii mînerului și un mic fragment din lamă. Lungimea fragmentului este de 0,04 m.

Mormîntul 2. La sud de mormîntul 1 s-au găsit trei oase dintr-un alt schelet, care aparține mormîntului 2 de înhumare. În jurul oaselor nu s-a găsit nici un obiect arheologic.

Mormîntul 3. La 1,40 m depărtare de mormîntul 1, pe poala nordică a movilei, s-a descoperit o urnă funerară conținînd oasele calcinate ale mortului (nr. 1). Printre oase s-a găsit o placă de bronz (nr. 2), trecută și ea prin foc. Lîngă urnă era așezat un vîrf de lance de fier, îndoit ritual (nr. 3). Urna și vîrfurile de lance erau îngropate în mantaua movilei, cu 0,10 m deasupra nivelului la care se găseau oasele scheletului din mormîntul 1.

Nr. 1. Urnă în stare fragmentară, lucrată din lut de culoare cărămizie deschisă. Profilul fragmentului redă forma unui vas larg deschis, care avea pe umăr apucători oblice.

Nr. 2. Placă de bronz de formă ovală, cu două capete întoarse spre interior și servind drept cataramă (fig. 137, 10). Pe față, longitudinal, are o dungă în relief și poartă pete de culoare roșie (din cauza focului), care se mai păstrează pe o bună parte a suprafeței. Catarama făcea parte dintr-o cingătoare. Un capăt este oval, iar celălalt ascuțit. Lungimea este de 0,056 m și lățimea de 0,023 m.

Nr. 3. Vîrf de lance de fier, bine conservat (fig. 137,5). Vîrfului propriu-zis are o formă de frunză alungită. Marginile s-au conservat foarte bine. Pe ambele fețe prezintă

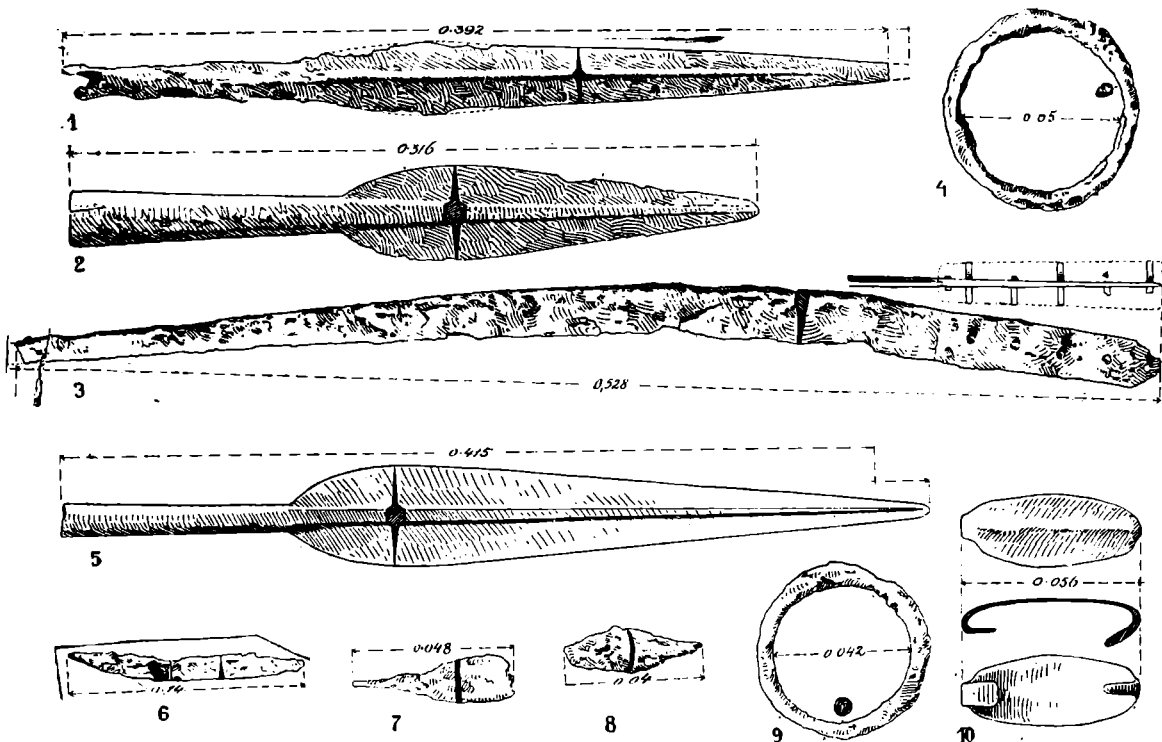

Fig. 137. — Gogoșu. Movila I, mormîntul 1, nr. 3 = fig. 182, 7; 2. Movila I, mormîntul 1, nr. 2 = fig. 181, 4; 3. Movila I, mormîntul 1, nr. 1 = fig. 182, 4; 4. Movila II, mormîntul 1, nr. 1; 5. Movila II, mormîntul 3 nr. 3; 6. Movila II, mormîntul 1, nr. 2; 7. Movila II, mormîntul 1, nr. 3; 8. Movila II, mormîntul 1, nr. 4; 9. Movila II, mormîntul 1, nr. 5; 10. Movila II, mormîntul 3, nr. 2.

o dungă în relief, cu secțiunea hexagonală. Tubul de înmănușare are secțiunea rotundă. Vîrful a fost îndoit din vechime, după un anumit rit, al cărui scop urmărea ca arma celui decedat să nu mai poată fi folosită de alții. Lungimea totală este de 0,415 m, lungimea vîrfului propriu-zis este de 0,295 m; lățimea maximă a acestuia este de 0,648 m; lungimea tubului de 0,11 m și diametrul său de 0,018 m. Mormîntul este posterior necropolei tumulare. El datează din a doua epocă a fierului.

MOVILA III

Are o formă rotundă, cu diametrul de 10×10 m și înălțimea de 0,40 m. Ea conține un mormînt de înmormîntare. În stratul de pămînt vegetal vechi s-au găsit resturile unui schelet, în foarte proastă stare de conservare. Din craniu nu au mai rămas decît cîteva fragmente mici. La picioare s-au descoperit cîteva fragmente ceramice aparținînd unor vase, a căror formă nu mai poate fi reconstituită.

MOVILA IV

Movilă de formă rotundă, regulată, cu diametrul de 11×11 m și înălțimea de 0,40 m. Sub movilă s-a descoperit un mormînt de incinerare, cu o urnă funerară în formă de clopot, ornamentată cu briuleț alveolar și cu apucători pe corp. Urna fusese îngropată în solul vegetal vechi. La săpătură s-au găsit și cîteva oase de animale mari.

MOVILA V

Are o formă ovală, cu diametrul EV 15 m și NS 11,50 m. Înălțimea era de 0,50 m. Ea conținea un mormînt, probabil de inhumare, oasele celui îngropat fiind topite în întregime. La 3 m de centrul movelei s-a găsit o strachină de lut de mari dimensiuni (nr. 1). La 1 m est de strachină s-a descoperit arcul unei fibule de bronz (nr. 2), bine conservat.

Nr. 1. Strachină de lut, lucrată cu mîna. Marginea arcuită spre interior este decorată cu caneluri oblice. Pe corp are patru apucături oblice și plate.

Nr. 2. Fibulă fragmentară de bronz, cu corpul arcuit, avînd secțiunea rotundă (fig. 138, 1). Arcul fibulei este ornamentat prin grupuri de linii verticale și paralele. Între ele se găsesc benzi din două linii. Din placa piciorului nu a mai rămas decît o foarte mică porțiune, pe cînd din resort se păstrează un rest de spirală.

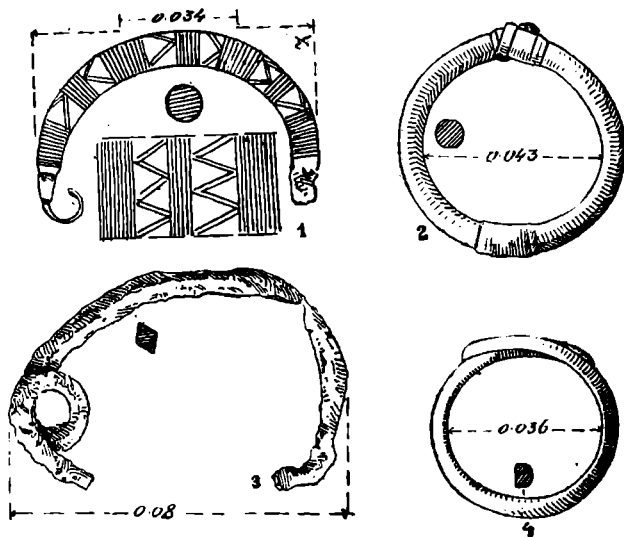

Fig. 138. — Gogoșu 1. Movila V, nr. 2; 2, movila VII, mormîntul 1, nr. 1 = fig. 179, 12; 3, Movila VII, mormîntul 1, nr. 2; 4. Movila VII, mormîntul 2, nr. 1 = fig. 179, 10.

MOVILA VI

Movila are forma rotundă, regulată, cu diametrul de 10×10 m și înălțimea de 0,35 m. Ea conține un mormînt de inhumare. Din schelet s-au păstrat însă numai cîteva oase. Alături de acestea s-a găsit arcul unei fibule de bronz (nr. 1). În mantauii movelei s-a descoperit o lamă de silex.

Nr. 1. Arcul simplu al unei fibule de bronz, avînd secțiunea rotundă și îngroșată la mijloc. El nu are nici un decor. S-a păstrat o mică porțiune din placă. Fibula a avut un singur resort. Ea aparține probabil tipului de fibule cu placă dreptunghiulară și buton.

MOVILA VII

Movila are o formă rotundă, regulată, cu diametrul de 12×12 m și înălțimea de 0,40 m. Ea conține două morminte de inhumare.

Mormîntul 1. La adîncimea de 0,50 m s-a descoperit scheletul unui copil care fusese depus într-o groapă săpată nu prea adînc în pămîntul vegetal vechi. Mortul a fost așezat pe spate, în poziție întinsă, cu brațele de-a lungul corpului. Oasele erau în proastă stare de conservare. Craniul era sfărîmat, iar picioarele lipseau în întregime. Orientarea: Craniul ESE 112° , iar picioarele VNV 292° .

Pe mîna dreaptă s-a găsit o brățară de bronz (nr. 1), iar în dreapta carniului s-a dat peste o fibulă mare din sîrmă de fier (nr. 2).

Nr. 1. Brățară din bară masivă de bronz, cu secțiunea rotundă (fig. 138,2 = fig. 179, 12). Capetele brățării sînt petrecute pe o mică porțiune, unul peste altul. La mijloc și la capetele brățării se află cîte o îngroșare, limitată, de o parte și de alta, de cîte o dungă în relief. Capetele se termină într-o suprafață plană, care este decorată cu două linii incizate și așezate în cruce. Patina s-a păstrat bine. Diametrul interior al brățării este de 0,043 m, iar grosimea de 0,007 m.

Nr. 2. Fibulă din sîrmă de fier, roasă destul de puternic de rugină (fig. 138,3). Din fibulă s-a păstrat arcul, resortul și o porțiune din ac. Corpul este arcuit, avînd secțiunea rombică. Resortul e format dintr-o singură spirală. Lucrarea e în general neglijentă. Lungimea actuală este de 0,08 m.

Mormîntul 2. La 0,80 m sud de mormîntul 1 s-a dat peste un al doilea mormînt, cu oasele scheletului deranjate. Oasele aparțineau unui copil. Orientarea: craniul spre ESE 101°, iar picioarele spre VNV 281°. Pe brațul stîng era o brățară de bronz.

Brățara este lucrată din bară masivă de bronz, cu secțiunea plan convexă (fig. 138,4 = fig. 179,10). Capetele brățării sînt petrecute. Ele sînt rotunjite. Grosimea brățării este uniformă. Patina s-a păstrat bine și are o culoare verde închisă. Diametrul este de 0,036 m și grosimea barei de 0,006 m.

MOVILA VIII

Movila este rotundă, cu diametrul de 10×10 m și înălțimea de 0,30 m. Pe latura de est a movilei au ieșit la iveală resturi dintr-un craniu și cîteva fragmente din oasele mîinilor unei persoane în vîrstă. În apropiere de oase s-au găsit cîteva cioburi dintr-un vas de lut ars, a cărui formă nu s-a putut reconstitui. În mantaua movilei, izolat, s-au găsit fragmentele unui vas de lut (fig. 175,2).

MOVILA IX

Diametrul movilei este de 14×14 m, iar înălțimea de 0,30 m. Sub movilă începe stratul de nisip, pe care s-a găsit grupat inventarul unui mormînt de incinerare: o urnă în formă de clopot (nr. 1) și o ceașcă înaltă (nr. 3). Vasele nr. 1 și nr. 2 s-au descoperit cu gura în jos.

Nr. 1. Urnă fragmentară, în formă de clopot. S-a păstrat doar partea superioară a vasului. El avea decorul format dintr-un brîu alveolar, așezat la o mică distanță mai jos de buză, paralel cu ea.

Nr. 2. Strachină de lut ars, cu partea superioară arcuită către interiorul vasului.

Nr. 3. Ceașcă de lut, cu o toartă supraînălțată (fig. 150,3 = fig. 178,3). Vasul este lucrat din lut de culoare neagră-cenușie, amestecat cu pietricele de calcar. Corpul scund și lărgit are gîtul înalt și cilindric. Buza vasului este oblică. Toarta are o secțiune rotundă.

Înălțimea vasului este de 0,102 m (inclusiv toarta). Diametrul gurii este de 0,085 m.

MOVILA X

Diametrul movilei este de 10×10 m, iar înălțimea 0,70 m.

Săpătura s-a făcut pînă la nisipul galben. În mantaua movilei s-a găsit doar o vultură dintr-o fibulă-ochelari de bronz. Partea de legătură între cele două volute era înfășurată în forma numărului opt.

Fragment dintr-o fibulă-ochelari din sîrmă subțire de bronz (fig. 172, 3). S-a păstrat doar o singură vultură și partea de legătură. Voluta este formată din șase răsucituri. Partea dintre cele două volute are forma cifrei opt.

Lungimea maximă a fragmentului este de 0,041 m.

MOVILA XI

Movila are dimensiuni mai mari decât movilele precedente. Diametrul său este de 16×16 m. Sub mantaua movilei, la nivelul pământului galben, s-a descoperit la 0,60 m adâncime, o strachină de lut (nr. 1). Vasul era așezat cu gura în sus. Atît în mantaua movilei cît și sub ea, nu s-au mai descoperit alte obiecte arheologice.

Nr. 1. Strachina lucrată din lut de culoare neagră-cenușie, avînd la suprafață un slip cenușiu deschis (fig. 139,6 = fig. 178,1). Pe alocuri, vasul are la exterior o culoare cafenie, iar în interior vînată. Buza vasului a fost arcuită spre interior și decorată la exterior cu caneluri oblice, paralele. Pe zona de rotunjire are patru proeminențe-apucători așezate în cruce. Diametrul gurii este de 0,185 m, înălțimea de 0,093 și diametrul fundului de 0,074 m. Se află în Muzeul Regional din Craiova.

MOVILA XII

Diametrul 12×12 m, iar înălțimea 1 m. În movilă, la adâncimea de 0,40 m, s-au descoperit resturile unui mormînt de înhumăție. Din schelet, datorită condițiilor de zacere, nu s-a păstrat decît o parte din bazin și din oasele lungi. Lîngă femur s-a găsit o spirală din sîrmă de bronz (saltaleoni).

MOVILA XIII

Movila are o formă rotundă, cu diametrul de 8×8 m și înălțimea de 1 m. În mantaua movilei, la adâncimea de 0,50 m, s-au descoperit un vas de lut (nr. 1) și arcul unei fibule de bronz (nr. 2). Orientîndu-ne după aceste două obiecte, presupunem că în această movilă a fost un mormînt de înhumăție, al cărui schelet a putrezit în întregime.

Nr. 1. Vas lucrat cu mîna din lut amestecat cu nisip fin. Prin ardere incompletă, vasul a dobîndit o culoare cenușie. Vasul are forma de pară, cu corpul destul de bombat (fig. 139,5 = fig. 178,5). El nu poartă nici un ornament. În bună parte a fost întregit. Înălțimea sa este de 0,087 m și diametrul gurii de 0,04 m. Se află în Muzeul Regional din Craiova.

Nr. 2. Fibulă fragmentară, de bronz (fig. 141, 2). S-a păstrat corpul fibulei, în formă de arc, cu secțiunea rotundă, ușor îngroșat la mijloc. Corpul fibulei este ornamentat prin trei grupe de linii incizate, paralele. Fibula avea două resorturi. Lungimea este de 0,042 m.

MOVILA XIV

Diametrul movilei este de 8×8 m și înălțimea de 0,40 m. Movila cuprindea două morminte de înhumăție, care nu au avut niciun inventar.

Mormîntul 1. La adâncimea de 0,30 m, în centrul movilei, se aflau resturi din femurele unui schelet omenesc și fragmente ceramice în foarte proastă stare de conservare.

Mormîntul 2. La vest de primul grup de oase, la adâncimea de 0,40 m, s-a găsit un schelet, ale cărui oase erau de asemenea, în foarte proastă stare de conservare.

MOVILA XV

Diametrul movilei este de 9×9 m; înălțimea, de 0,40 m. În centru, sub mantaua movilei, la adâncimea de 0,80 m, s-a găsit o ceașcă de lut ars.

Ceașca este lucrată cu mîna, din lut amestecat cu nisip (fig. 139,4). La suprafață, vasul are o culoare cenușie închisă. Gîtul este aproape cilindric, cu partea superioară ușor răsfrîntă în afară. Corpul este bombat și scurt. Fundul e rotunjit. Vasul avea o singură toartă, supraînălțată. Pe umăr sînt caneluri late, paralele și oblice. Înălțimea vasului este de 0,078 m și diametrul gurii de 0,071 m. Vasul se află în Muzeul Regional din Craiova.

MOVILA XVI

Diametrul 12×12 m; înălțimea 0,70 m. Două morminte de înhumatie.

Mormîntul 1. Acest mormînt a fost profanat. Oasele s-au găsit împrăștiat pe o suprafață de $2,40 \times 0,75$ m. După oasele rămase nederanjate, se poate preciza orientarea scheletului. Mortul a fost așezat în mormînt cu craniul la ENE 84° , iar picioarele

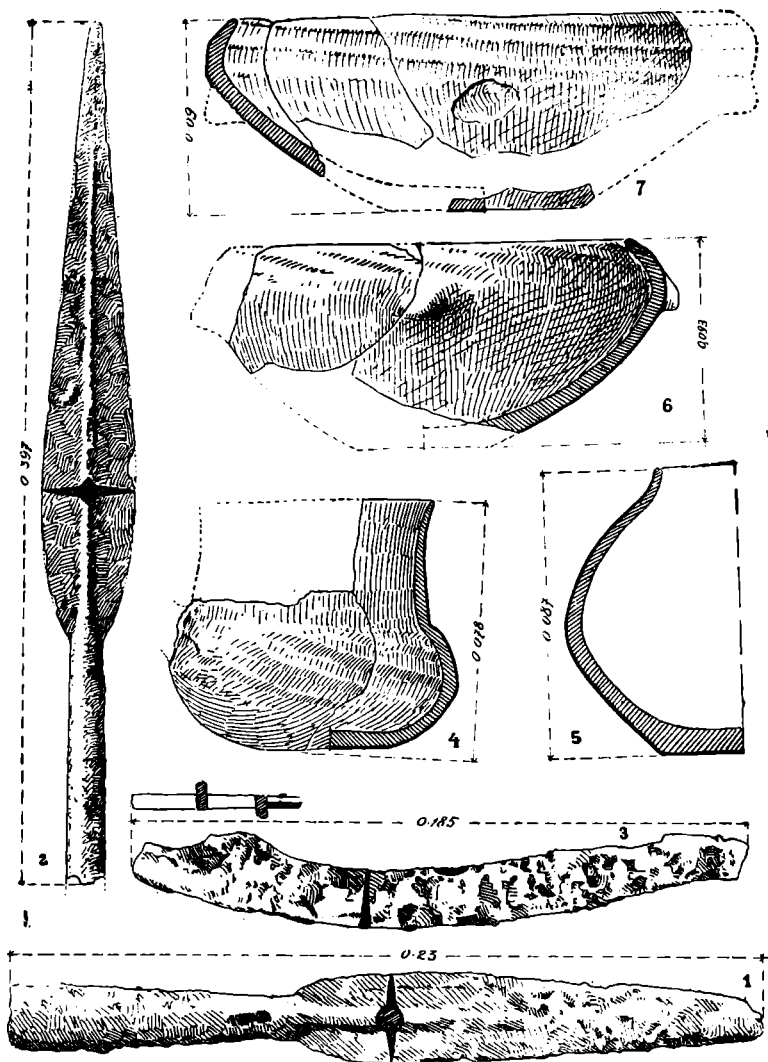

Fig. 139. — Gogoșu. 1. Movila XVI, mormîntul 2, nr. 2; 2. Movila XX, nr. 1 = fig. 181, 2; 3. Movila XIX, mormîntul 1, nr. 2; 4. Movila XV, nr. 1; 5. Movila XIII, nr. 1 = fig. 178, 5; 6. Movila XI, nr. 1 = fig. 178, 1; 7. Movila XVIII, nr. 2, fig. 178, 2.

la VSV 264° . Craniul deplasat de la locul lui de jefuitori, s-a găsit separat de corp, la 0,40 m de bazin. Din schelet lipseau mîinile, coastele și coloana vertebrală.

Mormîntul 2. Probabil îngropat mai tîrziu, în movila ridicată pentru mormîntul 1. Și acest mormînt a fost profanat. Scheletul a fost deranjat numai de la brîu în sus. Craniul s-a găsit pe bazin și picioare. Un dinte din maxilarul superior a fost găsit pe femur. În dreapta scheletului, la o distanță de 0,20 m de femur, se găsea o verigă de

fier (nr. 1). La vest de schelet fusese așezată o lance cu vârful de fier (nr. 2). În dreapta vârfului de lance, cam pe la jumătatea lui, erau câteva fragmente de saltaleoni.

Nr. 1. Verigă de fier, cu secțiunea ovală (fig. 141,5). Este de mici dimensiuni; diametrul exterior este de 0,039 m, iar cel din interior de 0,025 m.

Nr. 2. Vîrf de lance de fier, de o formă greoaie, dar lucrată cu grijă (fig. 139,1). Tubul de înmănușare are secțiunea rotundă și păstrează încă în interior resturi din lemnul tijei. Vîrfului propriu-zis prezintă o îngroșare la mijloc, pe ambele părți, avînd o secțiune rotundă. Lungimea vârfului este de 0,23 m; lungimea frunzei de 0,143 m și lățimea sa de 0,028 m; lungimea tubului este de 0,087 m și diametrul său (la bază) de 0,018 m. Vîrfului de lance se găsește la Muzeul Regional din Craiova.

MOVILA XVII

Diametrul movilei este de 11×11 m și înălțimea de 0,60 m. Ea conținea un mormînt de înhumatie care, probabil, a fost jefuit din vechime. S-au descoperit doar resturile din două femure și un os de animal.

MOVILA XVIII

Movila e de mici dimensiuni: are diametrul de 9×9 m și înălțimea numai de 0,20 m.

Movila conținea un singur mormînt.

În centrul movilei s-au găsit fragmente dintr-un vas de lut (nr. 1), o strachină întregibilă (nr. 2) și un vas întreg (nr.3).

Nr. 1. Fragmente dintr-un vas de lut lucrat cu mîna, de formă tronconică, cu buza răsfrîntă orizontal.

Nr. 2. Strachină lucrată cu mîna, din lut bine ales de impurități și bine frămîntat (fig. 139,7 = fig. 178,2). Lutul are culoarea neagră. Atît în interior, cît și în exterior are slip lustruit cu îngrijire. Pe umăr, strachina poartă caneluri late, oblice și paralele. Pe zona de maximă rotunjime a vasului au fost aplicate patru proeminente în cruce. Înălțimea vasului este de 0,09 m, iar diametrul gurii de 0,35 m.

Nr. 3. Vas lucrat la roată din lut bine ales de impurități și pasta bine frămîntată. Prin ardere a dobîndit culoarea cenușie, cu nuanțe mai închise. Pereții sînt subțiri și rezonanți. La suprafață poartă o angobă lustruită, de culoare neagră-cenușie, cu nuanțe cafenii (fig. 140 = fig. 141,6).

Corpul are o formă bitronconică, cu partea superioară mai mare decît cea inferioară. Gîtul este scurt și oblic, întors în afară. Vasul a avut o singură toartă supraînălțată, făcută din bandă turtită și cu secțiunea ovală. Toarta a fost ruptă din vechime. Înălțimea vasului este de 0,07 m, diametrul gurii de 0,089 m, diametrul fundului de 0,049 m.

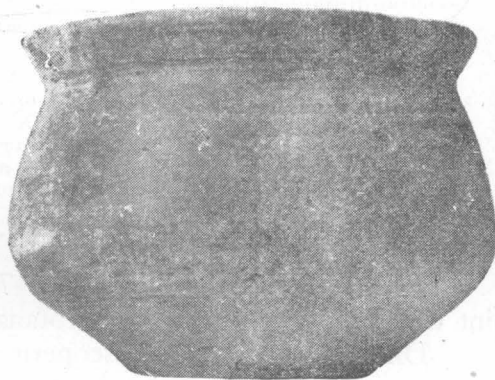

Fig. 140. — Gogoșu. Movila XVIII, vasul nr. 3, lucrat la roată = fig. 141, 6.

MOVILA XIX

Diametrul movilei este de 12×12 m și înălțimea 0,50 m. Movila cuprinde două morminte de înhumatie.

Mormîntul 1. Scheletul foarte bine conservat. A fost jefuit în regiunea gîtului. Cu acel prilej s-au deplasat de la locul lor: mandibula, claviculele, două

vertebre și prima coastă. Oasele deplasate s-au găsit la SE de craniu, în dreptul lui, la o distanță de 0,15 m. Mortul a fost așezat în groapa mormîntului cu craniul la ESE 123°, iar picioarele la VNV 303°. Pe bazin, în partea stîngă, lîngă coloana vertebrală s-a descoperit un ac de bronz, de tip iliric (nr. 1). În stînga scheletului era așezat un cuțit de fier (nr. 2).

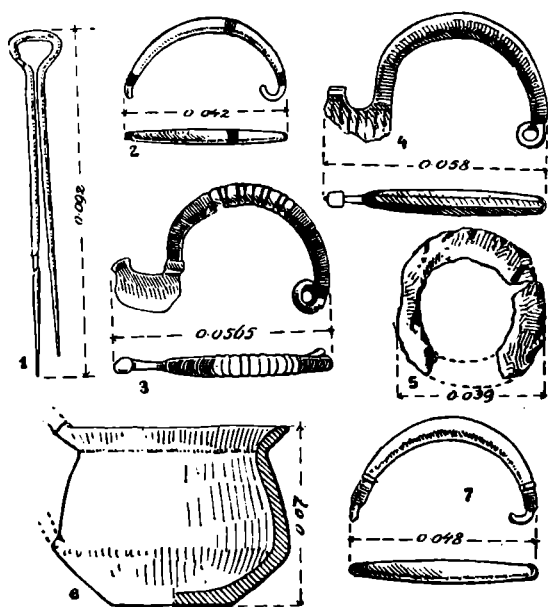

Fig. 141. — Gogoșu. 1. Movila XIX, mormîntul 1, nr. 2 = fig. 179, 5; 2. Movila XIII, nr. 2; 3. Movila XXIII, nr. 6 = fig. 179, 7; 4. Movila XXV, nr. 1 = fig. 179, 6; 5. Movila XVI, mormîntul 2, nr. 1; 6. Movila XVIII, nr. 3 = fig. 140; 7. Movila XXVII, nr. 2 = fig. 182, 10.

Nr. 1. Un ac-copcă din sîrmă de bronz, cu secțiunea rotundă (fig. 141,1 = fig. 179,5). Acul este în bună stare de conservare. Un vîrf este mai scurt și celălalt mai lung. La partea superioară avea o buclă simplă. Sub buclă, pe ambele picioare, poartă un decor format din cîte 13 linii ușor incizate. Lungimea acului-copcă este de 0,092 m, iar lățimea buclei este de 0,015 m.

Nr. 2. Cuțit de fier cu un singur tăiș, avînd lama arcuită spre interior. Vîrful ei a fost îndoit în afară (fig. 139,3). Din mîner s-a păstrat numai o mică porțiune, pe care se văd două nituri, care serveau la fixarea plăselelor. La baza mînerului, cuțitul este lățit, în felul pumnalelor cu mînerul în forma literei T. Lungimea este de 0,185 m.

Mormîntul 2. La distanța de 1,60 m spre sud-vest de primul mormînt s-au găsit fragmente din craniul și resturi din femurul unui schelet de copil. Este vorba desigur de un alt mormînt. Nu s-a descoperit însă nici un obiect arheologic.

MOVILA XX

Diametrul movilei este de 7×7 m și înălțimea 0,30 m. Movila conține un mormînt de inhumație, care a fost profanat din vechime.

Din schelet nu s-au descoperit in situ decît fragmente din craniu. Bizuindu-ne pe acestea, putem face precizarea că mortul a fost așezat în groapă, cu craniul la ENE 84°, iar picioarele la VSV 264°. Lîngă mort s-au găsit vîrful de fier al unei lîncii (nr. 1) și fragmente dintr-un vas de lut ars (nr. 2). Lîngă oală erau bucățele de cărbune.

Nr. 1. Vîrf de lance de fier, cu tub de înmănușare (fig. 139,2 = fig. 181,2). Vîrful propriu-zis are forma unei frunze mult alungite și cu nervură mediană. Secțiunea acesteia este rombică. Marginile vîrfului sînt știrbite în cîteva locuri, iar vîrful lîncii era bont. Tubul de înmănușare este rotund și s-a format din îndoirea plăcii de fier, prin batere cu ciocanul. În interior, teaca păstrează resturi de lemn din tija lîncii. Tubul sau teaca s-a rupt spre bază. Lungimea actuală este de 0,397 m, lățimea vîrfului propriu-zis este de 0,043 m.

Nr. 2. Ceașca de lut ars, lucrată cu mîna dintr-o pastă amestecată cu cioburi pisate (fig. 177,4). La suprafață, vasul are culoarea cafenie închis. Gîtul e cilindric și înalt. Buza e oblică. Corpul e bombat. Vasul a avut o singură toartă supra înălțată. Diametrul gurii este de 0,089 m și înălțimea de 0,074 m.

MOVILA XXI

Movila este de mici dimensiuni și de o formă rotundă regulată; diametrul său este de 8×8 m, iar înălțimea numai de 0,20 m. Movila conține un mormînt de inhumație și probabil unul de incinerare.

Mormîntul 1 a fost jefuit din vechime (fig. 142). Scheletul a fost distrus de la brîu în sus. Groapa mortului intra doar cu cîteva centimetri în solul vegetal vechi. Scheletul era orientat aproximativ ENE — VSV, așa cum ne arată poziția oaselor picioarelor, care nu au fost mișcate de la locul lor. Craniul a fost deplasat spre dreapta, la aproximativ 0,75 m departe de corp; maxilarul inferior și cîteva vertebre s-au găsit în stînga scheletului. La călcîiul piciorului drept se afla un topor de luptă, cu două brațe (nr. 1), iar în partea stîngă, în apropiere de șold, s-a găsit o cute de piatră (nr. 2). Nu departe de aceasta, spre genunchi, se află o tijă de fier (nr. 3) și un cuțit de fier (nr. 4).

Nr. 1. Topor de fier, cu două brațe paralele, tip bipenă (fig. 147,1 = fig. 181,8). Gaura de înmănușare are o formă ovală. Toporul este atacat puternic de rugină. Latura de sus este în unghi obtuz, larg deschis. Cele două tășuri sînt arcuite. Toporul a servit ca armă. Lungimea sa este de 0,14 m, iar diametrul găurii de înmănușare de 0,025 m.

Nr. 2. Cute de piatră de formă dreptunghiulară, avînd secțiunea pătrată cu o latură puțin rotunjită (fig. 143,3). La un capăt au sărit cîteva așchii. În această parte, cutea se subțiază pe laturile înguste. Lungimea obiectului este de 0,08 m, iar lățimea de 0,018 m.

Nr. 3. O tijă de fier, lungă de 0,135 m, ciocănită pe toate părțile în chip neregulat, încît în secțiune are o formă diferită (fig. 143,4 = fig. 182,4). Către una din extremități se observă resturi dintr-o placă din același material, care a fost îndoită în jurul tijei.

Nr. 4. Cuțit de fier, foarte puternic ros de rugină (fig. 143,1). Lipssește partea dinspre vîrf a tășului și partea superioară a mînerului. Lama este îngustă. Ea se termină în partea opusă tășului printr-o muchie relativ lată. Secțiunea cuțitului este triunghiulară. Pe porțiunea păstrată a plăcii mînerului se află două nituri rotunde, cu care se prindeau plăselele. Spre bază, placa mînerului era lățită. Lungimea actuală este de 0,167 m. Cuțitul se găsește la Muzeul Regional din Craiova.

La distanța de 1,50 m sud de scheletul din mormîntul 1 s-au descoperit fragmente dintr-o strachină de lut ars. Aceasta a fost probabil folosită drept urna funerară într-un mormînt de incinerare sau era numai un vas de ofrandă pus pentru cel decedat.

Strachina avea partea superioară arcuită spre interiorul vasului. Pe linia de maximă rotunjime au fost aplicate patru apucători, așezate în cruce.

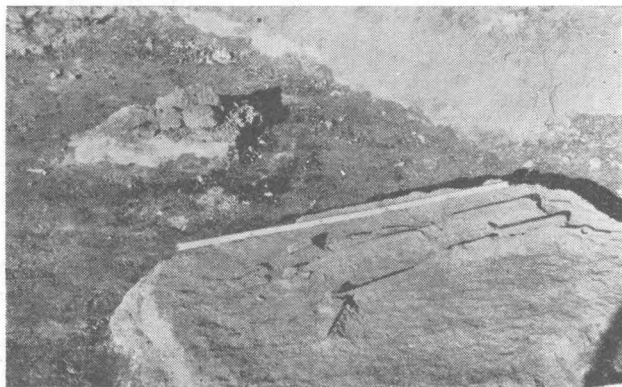

Fig. 142. — Gogoșu. Movila XXI.

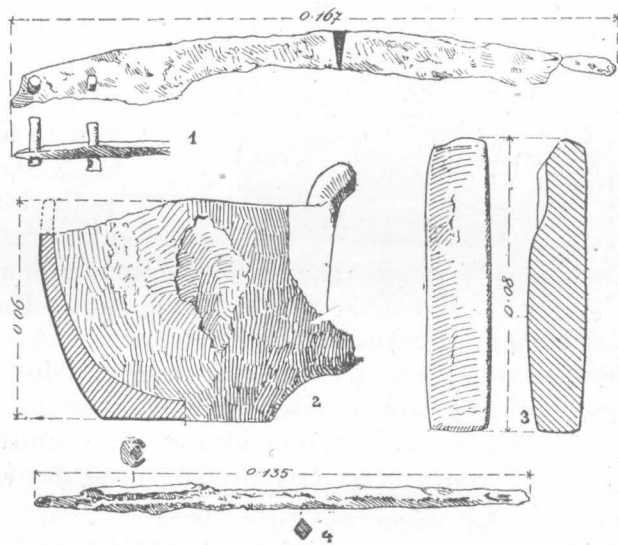

Fig. 143. — Gogoșu. 1. Movila XXI, nr. 4; 2. Movila XXII, mormîntul 1, nr. 1 = fig. 177, 3; 3. Movila XXI, nr. 2; 4. Movila XXI, nr. 3 = fig. 182, 3.

MOVILA XXII

Diametrul movilei este de 14×14 m.

În movilă s-au găsit două morminte; unul de inhumatie (mai vechi) și altul de incineratie (mai nou).

Mormîntul 1. A fost profanat de la briu în sus. Din acea parte lipsesc toate oasele, în afară de humerusul drept, deplasat de la locul lui cu 0,30 m spre dreapta. Lîngă schelet s-a găsit o cană de lut ars (nr.1) și un cuțit de fier (nr. 2).

Nr. 1. Cană de lut ars, lucrată cu mîna (fig. 143,2 = fig. 177,3). Pasta a fost amestecată cu nisip și cioburi pisate. Culoarea vasului era cenușie-vînată, cu diferite nuanțe. În exterior, vasul a fost acoperit cu slip, care a dispărut aproape în întregime din cauza acidității solului în care a fost găsit. Corpul vasului are formă de căuc cu o toartă supra-înălțată, ruptă din vechime. Înălțimea vasului este de 0,06 m, diametrul gurii de 0,081 m și diametrul fundului de 0,043 m.

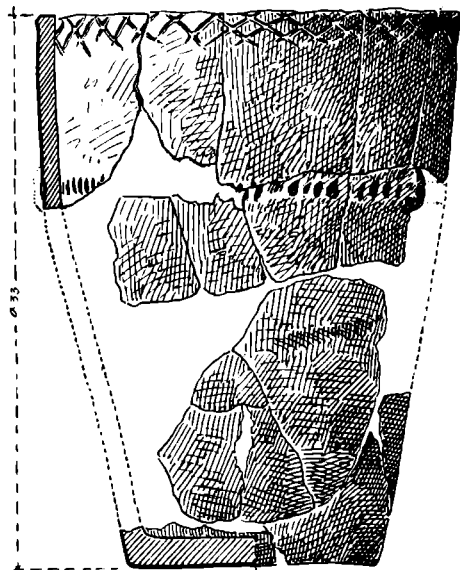

Fig. 144. — Gogoșu. Movila XXII.

Nr. 2. Cuțit de fier, arcuit, cu un singur tăiș. S-a păstrat și placa mînerului, în care se aflau două găuri pentru niturile care prindeau plăselele. Lungimea totală este de 0,17 m.

Mormîntul 2. La 2,10 m depărtare de scheletul mormîntului 1 s-a descoperit o urnă funerară, care a fost îngropată la o adîncime de 0,40 m, adîncimea mai mică decît aceea la care a fost îngropat mormîntul 1. Nu s-a mai descoperit nici un alt obiect arheologic, dar ne găsim în mod cert în fața unui mormînt de incineratie.

Urna are forma de clopot înalt, cu mijlocul puțin bombat (fig. 144). Este lucrată din pastă amestecată cu nisip și pietricele. Pasta nu este prea bine frămîntată, iar arderea nu a fost completă. Pereții sînt groși și în spărtură au un strat cărămiziu în exterior și un altul cenușiu închis în interior. Vasul a fost dat cu slip castaniu închis, care a căzut aproape în întregime. Puțin mai sus de mijloc, urna are un decor din adîncituri alveolare, așezate în felul obișnuitelor briulețe, care este întrerupt de patru apucătoare orizontale. Buza este decorată cu o bandă lată, în ușor relief, crestată cu linii adînci.

Înălțimea urnei este de 0,33 m și diametrul gurii de 0,225.

MOVILA XXIII

Înălțimea movilei este de 0,35 m. Movila cuprinde un mormînt de inhumatie. Scheletul s-a găsit la adîncimea de 0,55 m. Orientarea scheletului este EV (craniul la E). În apropiere de schelet, dar cu 0,15 m mai sus decît el, se aflau două vase: o strachină de lut (nr. 1) și un vas bitronconic de lut (nr. 2). La picioare s-a găsit un cuțitaș de fier (nr. 3). Lîngă mort au fost așezate două lănci cu vîrfurile de fier (nr. 4 și nr. 5). Pe piept era o fibulă de bronz (nr. 6).

Nr. 1. Strachină lucrată cu mîna, din lut bine curățat de impurități. Vasul a căpătat prin ardere o culoare cenușie, cu diferite nuanțe. Marginea strachinii este arcuită spre interior și acoperită cu caneluri late și oblice. Pe zona de maximă rotunjime, strachina are patru proeminente aplicate și așezate în cruce. Înălțimea vasului este de 0,05 m, diametrul gurii de 0,116 m și acela al fundului de 0,047 m.

Nr. 2. Vas de lut ars, lucrat cu mîna, avînd o formă bitronconică (fig. 145,2 = fig. 178,4). Partea superioară este mai înaltă decît cea inferioară. Buza este răsfrîntă în afară. Mai sus de buză, vasul are patru proeminențe așezate în cruce, la aceeași înălțime. Înălțimea vasului este de 0,11 m, diametrul gurii de 0,08 m și diametrul fundului de 0,05 m.

Nr. 3. Cuțit de fier, puternic ros de rugină (fig. 145,4 = fig. 182,9). Lama este foarte îngustă, în comparație cu alte exemplare similare. Ea are secțiunea triunghiulară, fiind destul de subțire. Placa mînerului nu prezintă nici o urmă de nit. Lungimea actuală este de 0,257 m.

Nr. 4. Vîrf de lance de fier (fig. 145,1). O bună parte din vîrf propriu-zis a fost distrusă din cauza ruginii. Pe mijloc, vîrful are o nervură destul de pronunțată, cu secțiunea hexagonală. Teaca este tubulară, cu secțiunea rotundă. De-a lungul tubului se vede dunga de contact a marginilor plăcii, care s-au îndoit pentru a forma teaca. Lungimea totală este de 0,274 m; lungimea vîrfului propriu-zis este de 0,153 m; lungimea tubului este de 0,121 m, iar diametrul său la bază este de 0,02 m.

Nr. 5. Vîrf de lance de fier, în formă de frunză lărgită și îngroșată la mijloc, avînd o secțiune lenticulară (fig. 145,3). Tubul este conic, format prin apropierea plăcii bătute cu ciocanul. Partea de jos a tubului a fost știrbită. Lungimea este de 0,235 m. Lungimea frunzei 0,142 m; lățimea ei de 0,039 m. Lungimea tubului este de 0,093 m.

Nr. 6. Fibulă de bronz cu corpul arcuit, cu secțiunea rotundă (fig. 141,3 = fig. 179,7). Arcul este împărțit în trei zone; către extremități este decorat cu linii în formă de cerc, foarte apropiate unele de altele; la mijloc este un decor mai pronunțat, format din linii adînci, care delimitează dungi în relief. Resortul are o singură spirală; portagrafa are placa dreptunghiulară prevăzută cu buton modelat prin ciocănire. Pe o față a plăcii piciorului se observă cu destul de mare greutate un ornament în zig-zag, așezat de-a lungul marginilor. Acul lipsește. Lungimea fibulei este de 0,0565 m, lungimea plăcii de 0,012 m, înălțimea fibulei este de 0,04 m. Exemplarul se află în Muzeul Regional din Craiova.

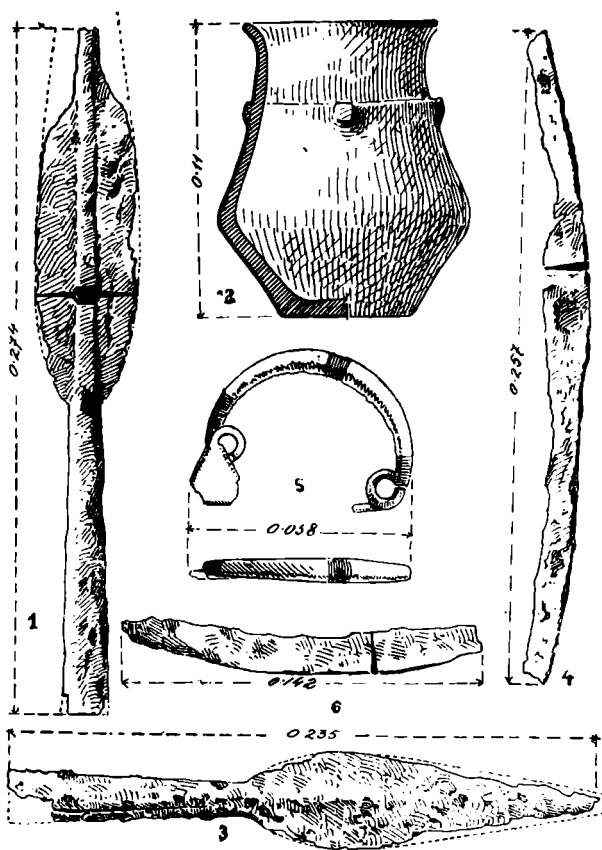

Fig. 145. — Gogoșu. 1. Movila XXIII, nr. 4; 2. Movila XXIII, nr. 2; fig. 178, 4; 3. Movila XXIII, nr. 5; 4. Movila XXIII, nr. 3 = fig. 182, 9; 5. Movila XXVII, nr. 1 = fig. 179, 1; 6. Movila XXVI, mormîntul 1, nr. 3 = fig. 182, 6.

MOVILA XXIV

Diametrul movilei este de 9×9 m, iar înălțimea de 0,40 m. Movila cuprinde două morminte: unul de înhumatie și altul de incineratie.

Mormîntul 1. În centrul movilei, la adîncimea de 0,60 m, s-a descoperit scheletul unui luptător. Unele oase ale corpului lipsesc. Cele rămase s-au păstrat în bună

stare de conservare. Mortul fusese așezat într-o groapă săpată în solul vegetal vechi, la adâncimea de 0,20 m (la 0,60 m de la suprafața actuală a solului). Capul era orientat spre ENE 52°, iar picioarele la VSV 232°.

Coloana vertebrală lipsește cu totul, ca și clavicula stângă și omoplatul stâng (fig. 146).

Pe pieptul mortului s-a găsit o fibulă de bronz (nr. 1). În partea stângă a scheletului se aflau două vîrfuri de lance de fier (nr. 2 și nr. 3), care erau așezate paralel cu humerusul. Lîngă piciorul stîng era un cuțitaș de fier (nr. 4).

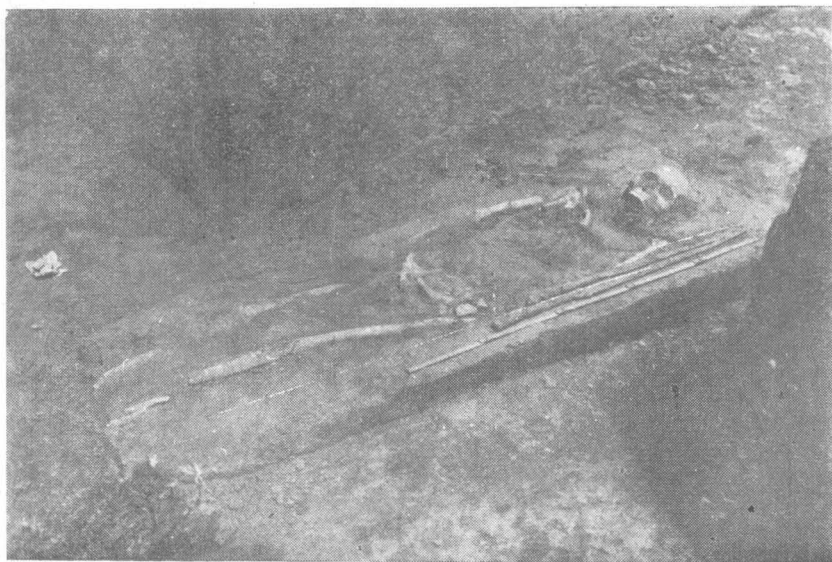

Fig. 146. — Gogoșu, Movila XXIV, mormîntul 1.

Nr. 1. Fibulă de bronz, cu corpul în formă de arc, cu secțiunea octogonală (fig. 147,2 = fig. 179,9). Spre extremități, corpul este decorat cu cercuri de linii subțiri. Acul ipsește. Piciolrul fibulei are formă de placă triunghiulară, decorată pe latura dorsală prin zig-zaguri așezate în trei coloane, două laterale și una mediană. El se leagă de corp printr-o spirală simplă. Resortul are o spirală. Lungimea fibulei este de 0,053 m, înălțimea de 0,027 m, grosimea corpului de 0,005 m, baza plăcii de 0,015 m și înălțimea de 0,012 m. Fibula se găsește în Muzeul Regional, Craiova.

Nr. 2. Vîrf de lance de fier (fig. 149,1 = fig. 182,1). Este unul dintre exemplarele cele mai lungi descoperite în necropola de la Gogoșu, ca și vîrfurile de lance nr. 3. Vîrfurile propriu-zis sau frunza este mult alungită și elegantă, similară frunzei de salcie. Vîrfurile sunt rupte din vechime. Pe margini prezintă unele știrbituri din cauza ruginii. Pe ambele fețe are o nervură în relief. Tubul sau teaca de înmînușare are formă conică, lungă și relativ îngustă. La bază a fost știrbit puțin din vechime. Lungimea totală actuală este de 0,61 m; lungimea vîrfurilor propriu-zis este de 0,48 m, cu o lățime maximă de 0,043 m, lungimea tubului de înmînușare este de 0,13 m.

Nr. 3. Vîrf de lance de fier, în bună stare de conservare, avînd parțial ros de rugină doar tubul de înmînușare (fig. 149,5 = fig. 182,13). Vîrfurile propriu-zis s-a păstrat bine. Pe mijloc se află o nervură, executată cu grijă. Vîrfurile au forma de frunză de salcie. În tub se păstrează resturi din lemnul tijei lăncii. Lungimea actuală este de 0,624 m; lungimea frunzei este de 0,433, iar aceea a tubului de 0,11 m. Exemplarul se păstrează la Muzeul Regional, Craiova.

Nr. 4. Cuțit de fier, în stare fragmentară (fig. 147,4). Din lama cuțitului s-a păstrat un fragment lung de 0,107 m.

Mormîntul 2. La adîncimea de 0,27 m de la suprafața actuală a solului, s-au găsit în mantaua movilei două vase de lut (nr. 1 și nr. 2), care foarte probabil stau în legătură cu un mormînt de incinerare. Nu s-au descoperit însă oase calcinate.

Nr. 1. Mare strachină-castron, lucrat cu mîna, din lut amestecat cu nisip (fig. 150,1 = fig. 177,1). Prin ardere, vasul a dobîndit o culoare cenușie și vînată. Puțin mai jos de zona maximei rotunjimi, se află patru apucători oblice și late, așezate în cruce. Aceste apucători sînt perforate vertical. Partea superioară a vasului este arcuită spre interior, în felul obișnuitelor străchini-capace din perioada tîrzie a primei epoci a fierului. Vasul nostru putea să servească și el drept capac de urnă funerară sau să corespundă acestui rol, așezîndu-l cu gura în jos. Orizontal, de-a lungul buzei, se află caneluri late și paralele. Înălțimea vasului era de 0,25 m, diametrul gurii de 0,353 m și diametrul fundului de 0,152 m.

Nr. 2. Cană de lut ars. Vasul avea formă tronconică și o toartă supraînălțată. Buza era puțin oblică. Înălțimea vasului în dreptul torții era de 0,20 m.

★

În mantaua movilei s-au mai descoperit: două fragmente dintr-o tablă subțire de bronz (fig. 147,5), o fibulă și un arșic.

Cele două fragmente de placă prezintă o arcuire, care se prelungește printr-un capăt mai îngust decît restul și care servea la fixarea plăcii-aplice pe cureaua sau pe un alt obiect de piele, poate chiar o cingătoare. Suprafața exterioară a plăcii a fost decorată cu linii oblice, paralele, prin motivul ornamental « în căpriori ». Lungimea plăcii este de 0,04 m.

Fibulă de bronz, în stare fragmentară (fig. 147,3). Lipsește portagrafa și o parte din acul fibulei. Corpul are secțiunea rotundă și este mai gros la mijloc decît la extremități, către care se subțiază treptat. Resortul fibulei are o singură spirală. Porțiunea din picior păstrată arată că el avea placă. Fibula aparține deci tipului cu placă. Lungimea fibulei este de 0,05 m.

MOVILA XXV

Diametrul movilei este de 11×11 m și înălțimea de 0,30 m. Mormînt de inhumare, profanat din vechime. Groapa mormîntului a fost săpată în solul vegetal vechi pînă la 0,05 m adîncime. Mortul a fost așezat cu craniul la ESE 118° și picioarele la VNV 298° . Maxilarul inferior a fost îndepărtat de craniu. Lipsea radiusul și cubitusul mîinii stîngi. Clavicula stîngă s-a găsit lîngă genunchiul drept. În partea stîngă a pieptului era o fibulă de bronz.

Fibula are forma de arc cu secțiunea octogonală (fig. 141,4 = fig. 179,6). Lipsește acul. Placa este dreptunghiulară, prevăzută cu un buton obținut prin ciocănire. Placa este

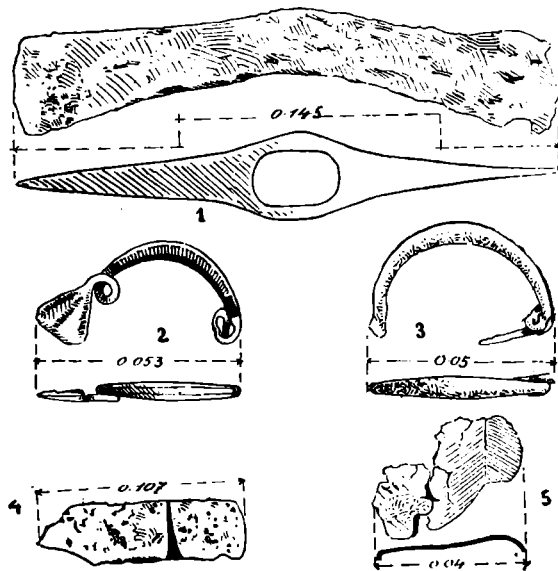

Fig. 147. — Gogoșu. 1. Movila XXI, nr. 1 = fig. 181, 8; 2. Movila XXIV, mormîntul 1, nr. 1 = fig. 179, 9; 3. Movila XXIV (în mantaua movilei); Movila XXIV, mormîntul 1, nr. 4; 5. Movila XXIV (în mantaua movilei).

decorată cu liniuțe care formează coloane verticale. Fibula are resort cu o spirală. Lungimea este de 0,058 m, înălțimea este de 0,035 m, grosimea arcului de 0,007 m, iar lungimea plăcii de 0,012 m..

MOVILA XXVI

Diametrul movilei este de 12×12 m și înălțimea de 0,30 m. Movila conține două morminte: unul de înhumatie și al doilea de incineratie.

Mormîntul 1. Scheletul mortului s-a găsit la 0,40 m adîncime față de suprafața actuală a movilei (măsurată la centru) (fig.148). El a fost depus într-o groapă drept-

Fig. 148. — Gogoșu. Movila XXVI, mormîntul 1.

unghiulară, săpată la 0,10 m adîncime în solul vegetal vechi. Craniul era orientat spre ESE 104° , iar picioarele la VSV 284° . Scheletul este masiv și a aparținut unui luptător. În partea stîngă a craniului se aflau așezate alături, două vîrfuri de lance de fier (nr. 1 și nr. 2), avînd tija spre picioare (fig. 148). Îngă femurul stîng se găsea un cuțit de fier, cu vîrf spre cap (nr. 3). Între cuțit și femurul stîng s-a găsit o verigă de fier (nr. 4). Îngă femurul drept s-a dat peste un vas de lut sfărîmat (nr. 5).

Nr. 1. Vîrf de lance de fier prevăzut, la baza frunzei lăncii, cu două orificii (fig. 155,3 = fig. 181,3). Pe ambele suprafețe are cîte o nervură mediană în relief. Marginile lăncii sînt foarte ascuțite.

Tubul de înmănușare e făcut prin ciocănire, procedeu întîlnit la toate exemplarele descrise pînă aici. Linia de contact dintre cele două margini ale plăcii ce s-a îndoit în formă de tub este destul de vizibilă. Rugina a atacat numai în unele părți exemplarul nostru. Lungimea totală este de 0,41 m, lungimea frunzei este de 0,267 m, lățimea maximă al acestuia de 0,044 m, iar lungimea tubului de 0,143 m și diametrul maxim al acestuia de 0,025 m.

Nr. 2. Vîrf de lance, de fier, bine conservat (fig. 155,2). Vîrful propriu zis are forma unei frunze, mai îngustă decît la exemplarul precedent. Nervura mediană, care se găsește pe ambele părți, este mai accentuată decît la vîrfurile nr. 1. În secțiune, această nervură formează un romb. Tubul de înmănușare are secțiunea rotundă, el se

îngustează spre baza frunzei lăncii. În interiorul tubului se păstrează încă resturi de lemn din tija lăncii.

Lungimea totală este de 0,374 m; lungimea frunzei de 0,214 m, lățimea maximă a acesteia de 0,035 m, lungimea tubului de 0,16 m, diametrul acestuia este de 0,022 m.

Nr. 3. Cuțit de fier, cu un singur tăiș (fig. 145,6 = 182,6). S-a păstrat o bună parte din lamă și o mică porțiune din mîner. Lipsește și vîrfurile lamei. Ea este îngustă și roasă destul de puternic de rugină. Mînerul se prindea cu nituri. S-a păstrat un mic fragment dintr-un nit. Lungimea este de 0,142 m.

Nr. 4. Verigă de fier, lucrată din bară, prin procedeul ciocnirii. Diametrul ei este de 0,06 m.

Nr. 5. Vas de lut ars, de tradiție locală (fig. 156,3) care se aseamănă, prin formă, cu vasele din cultura cîmpurilor de urne din epoca de bronz și de la începutul primei epoci a fierului. Vasul are corpul globular, iar gîtul — în prelungirea corpului — este aproape cilindric. Pe maxima rotunjime a vasului au fost aplicate două proeminențe, perforate vertical. Înălțimea vasului este de 0,085 m.

Mormîntul 2. La nord de scheletul din mormîntul 1, cu 0,05 m mai sus la nivelul lui, se află o strachină de lut, ars, de mari dimensiuni. Strachina este așezată cu gura în jos. E vorba probabil de un mormînt de incineratie. Vasul era atît de puternic sfărîmat, încît nu a putut fi reconstituit. La fața locului s-a putut observa profilul său de strachină-castron, cu baza arcuită spre interior, avînd pe corp patru apucători oblice.

MOVILA XXVII

Diametrul movilei este de $12,50 \times 12,50$ m și înălțimea de 0,30 m. Movila cuprindea un singur mormînt de inhumatie. Mortul a fost așezat cu capul spre ESE 95° și picioarele la VNV 275° . Scheletul mortului a fost găsit în bună stare de conservare.

Pe pieptul mortului s-au descoperit două fibule de bronz (nr. 1 și nr. 2) și un fragment dintr-o spirală de bronz «saltaleoni» (nr. 3). Lîngă schelet s-a găsit și un fragment dintr-un cuțit de fier (nr. 4).

Nr. 1. Fibulă din bronz cu corpul arcuit, cu resort bilateral și unispiralic, avînd la picior placă triunghiulară (fig. 145,5 = 179,1). Arcul are secțiunea rotundă, mai gros la mijloc, subțindu-se treptat spre extremități. La mijloc și la capete este decorat cu linii paralele. Placa triunghiulară e ornamentată pe margini cu cîte o coloană de liniuțe paralele. Din ea a rămas o foarte mică porțiune. Pe placă se păstrează resturi de țesătură.

Lungimea este de 0,058 m și înălțimea de 0,044 m; grosimea maximă a corpului este de 0,006 m; înălțimea plăcii de 0,017 m.

Nr. 2. Fibulă de bronz, în stare fragmentară (fig. 141,7 = fig. 182,10). S-au păstrat corpul fibulei, care are forma de arc simplu și resturi din resort.

Corpul are secțiunea rotundă, mai îngroșat la mijloc și mai subțire spre extremități, unde prezintă cîte o verigă în relief, după care urmează linii paralele, formînd cercuri de jur împrejur. Lungimea fibulei este de 0,048 m. Fibula se găsește în Muzeul Regional, Craiova.

Nr. 3. Un fragment de spirală, din sîrmă de bronz subțire, care servea ca podoabă la picior și la cap (fig. 151, 6).

Nr. 4. Fragment dintr-un cuțitaș de fier, ușor curbat: s-a păstrat doar o parte din lamă.

MOVILA XXVIII

Diametrul movilei este de 10×10 m și înălțimea de 0,30 m. În movilă s-a descoperit un singur mormînt de inhumatie.

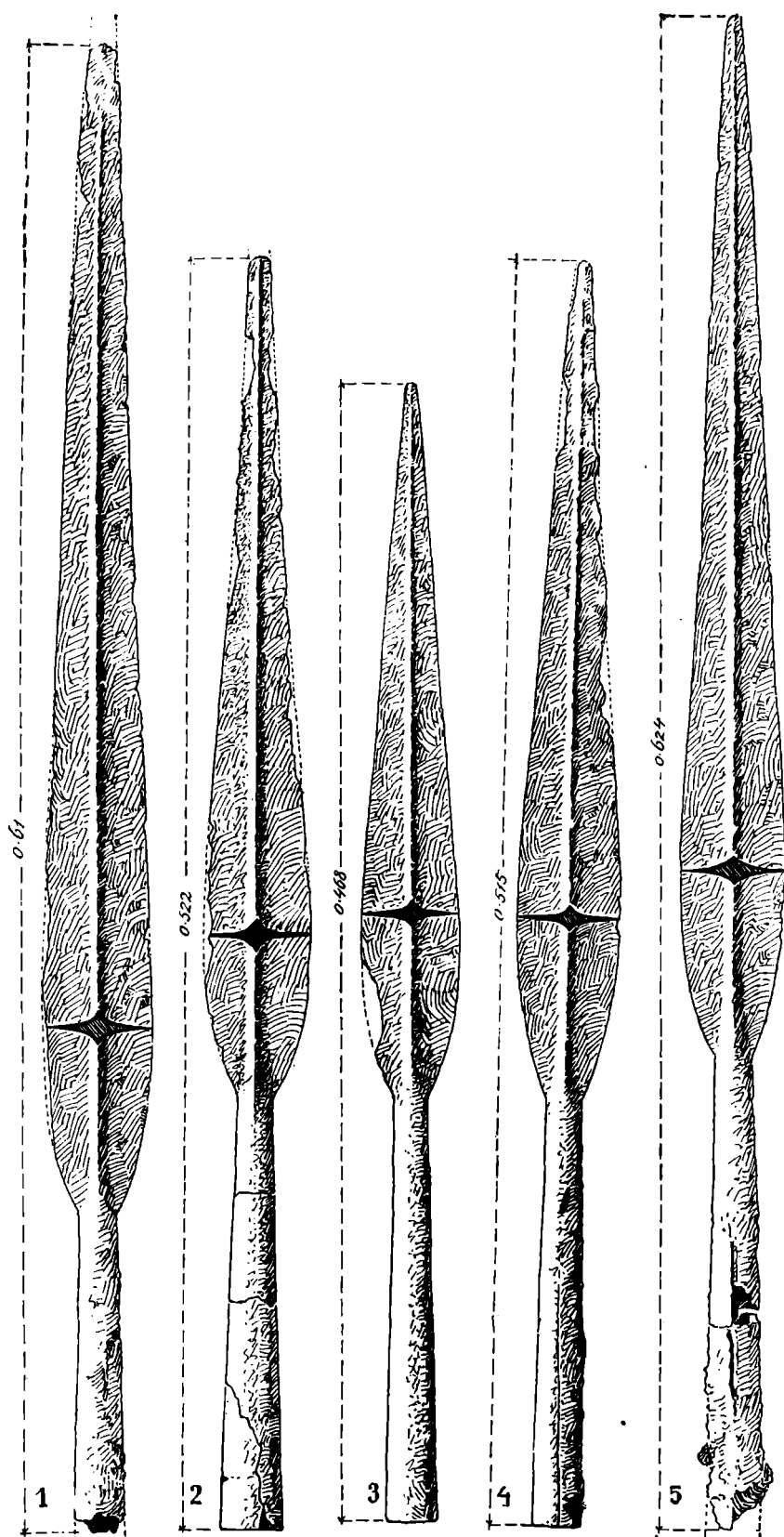

Fig. 149. — Gogoșu. 1. Movila XXIV, mormîntul 1, nr. 2 = fig. 182, 1; 2. Movila XXX, nr. 2; 3. Movila XXXVI, mormîntul 1, nr. 1 = fig. 181, 1; 4. Movila XXXVI, nr. 2 = fig. 181, 7; 5. Movila XXIV, mormîntul 1, nr. 3.

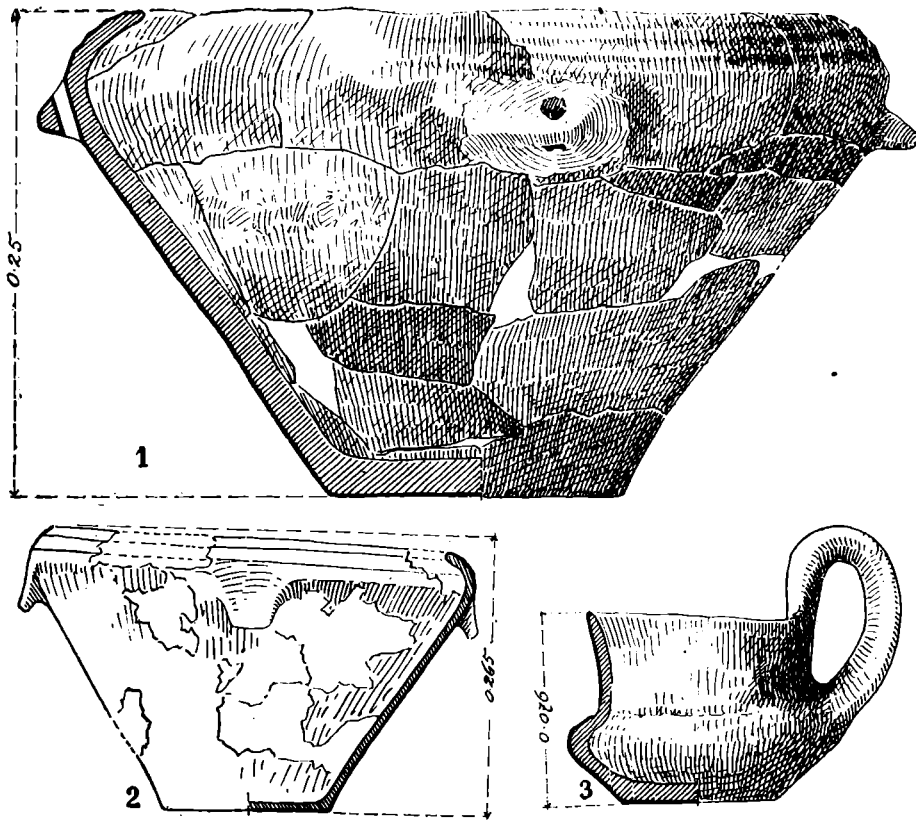

Fig. 150. — Gogoșu. 1. Movila XXIV, mormîntul 2, nr. 1; 2. Movila XXXIV, mormîntul 2, nr. 1 = fig. 176; 3. Movila IX, nr. 3 = fig. 178, 3.

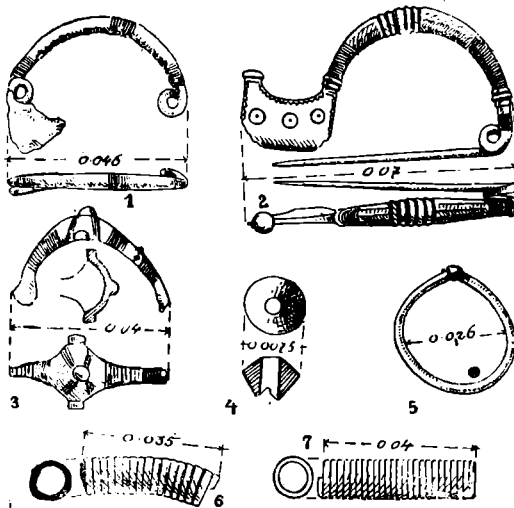

Fig. 151. — Gogoșu. 1. Movila XXXIV, mormîntul 1, nr. 1 = fig. 182, 12; 2. Movila XXVIII, nr. 2 = fig. 179, 3; 3. Movila XXXV, nr. 4; 4. Movila XXXV, nr. 1; 5. Movila XXVIII, nr. 1; 6. Movila XXVII, nr. 3; 7. Movila XLI, nr. 1.

Orientarea scheletului era ESE 112° (craniul)—VNV 292° (picioarele). Scheletul era într-o stare de conservare relativ bună. În apropiere de cap s-a găsit un vas de lut foarte sfărâmat și mâncat din cauza acidității solului, încât nu i s-a mai putut stabili nici profilul. Sub craniu, la ridicarea acestuia, s-a găsit o verigă (nr. 1). Pe partea stângă a pieptului era o fibulă de bronz (nr. 2). În partea dreaptă a scheletului s-au descoperit un arșic și câteva oase de animale domestice.

Nr. 1. Verigă de sîrmă subțire de bronz, cu secțiunea rotundă și capetele petrecute (fig. 151, 5). Un capăt al verigii se termină cu un buton conic, pe cînd celălalt este plat. Diametrul interior este de 0,026 m, grosimea sîrmei este de 0,002 m. Obiectul servea drept verigă de păr (buclă de păr).

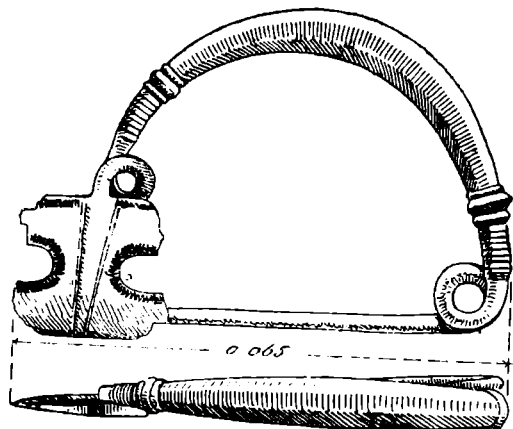

Fig. 152. — Gogoșu. Movila XXXV, nr. 6

Nr. 2. Fibulă de bronz, în bună stare de conservare (fig. 151,2 = fig. 179,3). Corpul e în formă de arc, cu secțiunea în opt dungi, mai gros la mijloc și mai subțire spre extremități. La mijlocul arcului, fibula era decorată prin cinci dungi în relief, dintre care cea de la mijloc este mai largă. Aceste dungi au rezultat din adîncirea pe corpul fibulei a șase șanțulețe. Spre extremități, corpul fibulei este decorat cu linii paralele, formînd cercuri, după care urmează două dungi în relief. Porțiunea din apropierea resortului are secțiunea pătrată. Resortul este format dintr-o singură spirală simplă. Acul se sprijină pe o portagrafă în formă de placă dreptunghiulară, terminată

la capătul superior cu un buton. Placa este decorată prin cîte o linie în zig-zag, de-a lungul celor trei margini. Pe partea exterioară a plăcii se găsesc trei cercuri cu punct în centru așezate în linie dreaptă. Lungimea fibulei este de 0,07 m.

MOVILA XXIX

Movila are dimensiuni mici și o formă regulată, diametrul este 6×6 m și înălțimea de 0,20 m. Ea conține trei morminte și anume: unul de înhumatie și două de incineratie.

Mormîntul 1. În centrul movilei, la adîncimea de 0,20 m, s-a dat peste un schelet în foarte proastă stare de conservare. Nu s-au găsit din acest schelet decît cîteva resturi din oasele picioarelor. În mormînt nu s-a descoperit nici un obiect arheologic.

Mormîntul 2. Deasupra resturilor scheletului mormîntului 1 s-a dat peste o strachină de lut ars (nr. 1) așezată cu gura în jos, sub care s-a găsit o cană cu toartă (nr. 2). Aceste vase aparțin unui mormînt de incineratie care a deranjat mormîntul de înhumatie.

Nr. 1. Strachină cu dimensiuni mari, din lut ars. Pe corp are patru apucători oblice. Buza era arcuită spre interior (fig. 174, 6 și fig. 177, 2).

Nr. 2. Cană în formă de trunchi de con (fig. 174, 6 și fig. 177, 2), lucrată dintr-o pastă amestecată cu nisip și cioburi pisate. Pereții sînt groși și suprafața zgrunțuroasă. Din cauza arderii incomplete, vasul are diferite culori, de la cea cenușie și vînată pînă la cea roșcată, gura vasului este puțin oblică. Vasul a avut o toartă supraînălțată, care s-a rupt în vechime. Secțiunea toartei era ovală alungită iar la partea inferioară, rotundă.

Înălțimea vasului este de 0,06 m, diametrul gurii de 0,092 m și diametrul fundului de 0,062 m.

Mormîntul 3. La aceeași adîncime la care se afla strachina din mormîntul 2, nu departe de ea, s-a descoperit un alt vas, de formă asemănătoare. Strachina era așezată cu gura în jos.

Vasul avea buza arcuită spre interior. Pe maxima rotunjime au fost aplicate, înainte de arderea vasului, patru apucători.

MOVILA XXX

Diametrul movilei este de 13×13 m, iar înălțimea de 0,30 m. Movila cuprinde un singur mormînt de inhumatie, care a aparținut unui luptător (fig. 153).

Scheletul a fost depus direct pe solul vechi. Deasupra mortului s-a ridicat movila funerară. Orientarea scheletului este ESE 129° (craniul) — VNV 309° (picioarele).

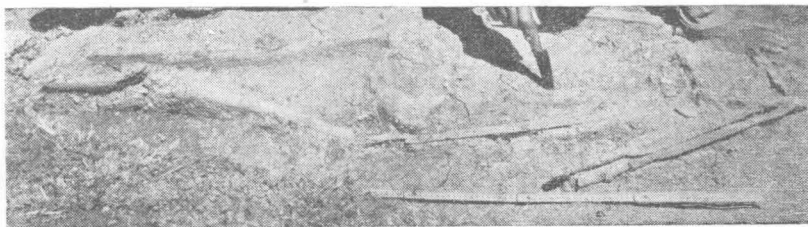

Fig. 153. — Gogoșu, Movila XXX.

Oasele se găseau în proastă stare de conservare. Craniul se sfărîmase complet. Coastele și vertebrele șirii spinării erau topite.

În partea stîngă a scheletului fuseseră așezate două lănci, cu vîrfurile spre creștet (nr. 1 și nr. 2). Lîngă mîna stîngă se afla o sabie de fier, al cărei mîner trecea în sus de cotul stîng (nr. 3).

Între sabie și cotul stîng se găsea o verigă de fier (nr. 4), iar sub șoldul stîng era un cuțit de fier (nr. 5). În dreptul picioarelor, în partea stîngă, se găsea un vas de lut (nr. 6), al cărui profil nu a mai putut fi reconstituit, vasul se sfărîmase din cauza arderii incomplete.

Nr. 1. Vîrf de lance din fier (fig. 154,1). Frunza vîrfului este mult alungită, avînd o lățime maximă de 0,041 m. Spre vîrf, frunza este roasă de rugină. Vîrfurile are pe ambele părți cite o nervură mediană. Tubul e gol în interior; în bună parte acest tub a fost rupt. Pe porțiunea păstrată se vede clar linia de contact a celor două plăci bătute cu ciocanul, care formează tubul sau mînerul vîrfului propriu-zis.

Lungimea totală (actuală) este de 0,38 m; lungimea frunzei de 0,336 m și lungimea tubului de 0,044 m.

Nr. 2. Vîrf de lance de fier (fig. 149,2). Vîrfurile propriu-zis sau frunza are o formă mult alungită, subțindu-se spre vîrf. Către bază este lătită mai mult decît alte exemplare. Nervura mediană este în relief accentuat. Tubul tijei este păstrat în toată lungimea sa, deși s-a rupt în mai multe părți. Secțiunea tubului este rotundă.

Lungimea totală a vîrfurilor este de 0,522 m; lungimea frunzei de 0,346 m, lățimea maximă a frunzei de 0,042 m și lungimea tubului de înmănușare de 0,176 m.

Exemplarul se găsește în Muzeul Regional din Craiova.

Nr. 3. Sabie de fier, lucrată prin ciocănire (fig. 155,1 = fig. 181,6).

Lama este elegantă, avînd o ușoară nervură mediană. Secțiunea lamei este rombică. Față de lungime, lățimea lamei este mică. Lama este mai lată la mijloc. Vîrfurile lipsește.

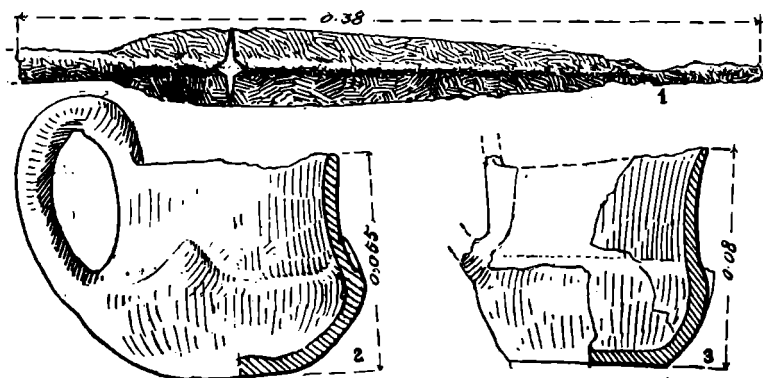

Fig. 154. — Gogoșu. 1. Movila XXX, nr. 1; 2. Movila XXXV, mormîntul 1, nr. 5 = fig. 182,8; 3. Movila XXIV, mormîntul 2, nr. 2.

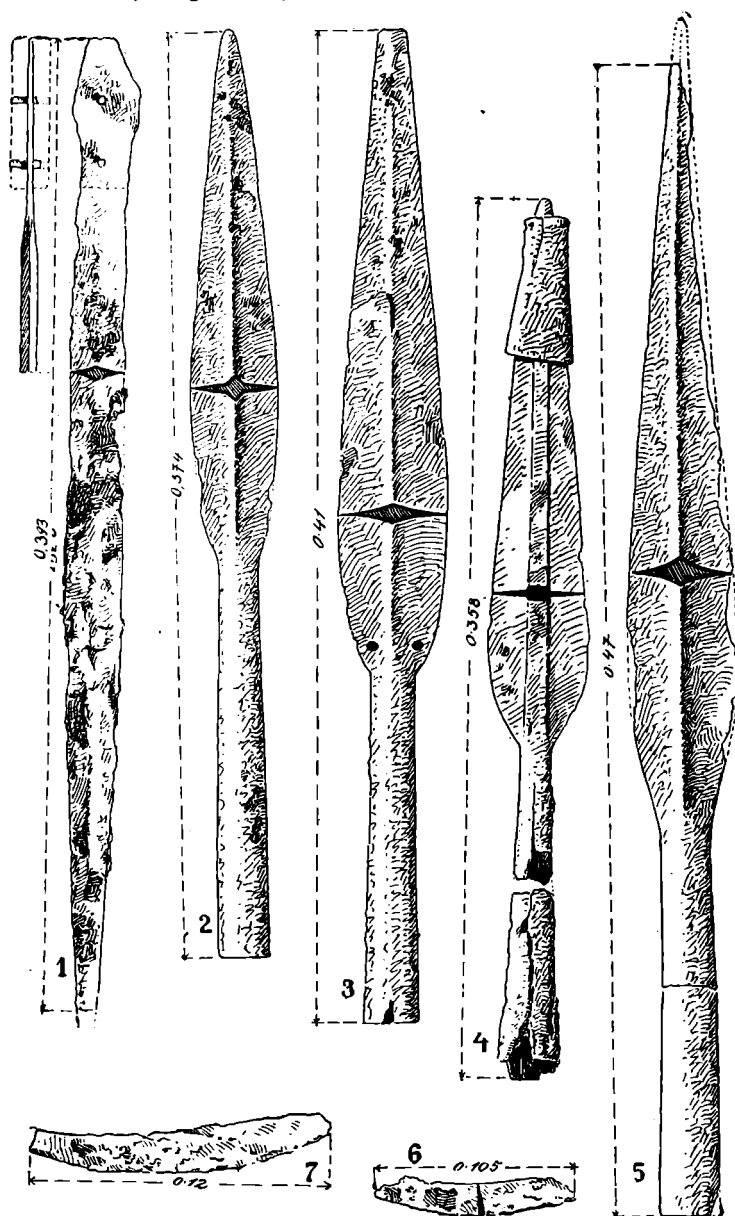

Fig. 155. — Gogoșu. 1. Movila XXX, nr. 3 = fig. 181, 6; 2. Movila XXVI, mormîntul 1, nr. 2; 3. Movila XXVI, mormîntul 1, nr. 1 = fig. 181, 3; 4. Movila XLVII, nr. 5; 5. Movila XLVII, nr. 6; 6. Movila XXX, 5; 7. Movila XXXIII, nr. 1 = fig. 182, 11.

Spre partea opusă vârfului, lama se lățește, formînd o placă prevăzută cu două perforațiuni, în care s-au păstrat niturile care fixau plăselele mînerului săbiei.

Lungimea totală este de 0,393 m; lățimea lamei de 0,025 m și lungimea plăcii mînerului de 0,075 m.

Nr. 4. O verigă de fier, care servea la agățarea sabiei.

Nr. 5. Cuțit de fier, în stare fragmentară (fig. 155,6). Lama are secțiunea triunghiulară și este arcuită spre interior. Lungimea actuală este de 0,105 m.

MOVILA XXXI

Diametrul movelei este de 11×11 m, iar înălțimea de 0,20 m. Movila cuprinde un singur mormînt de înhumăție. Mortul a fost depus într-o groapă săpată în solul vechi, la adîncime de 0,30 m. Scheletul era orientat ENE 67° (craniul) — VSV 247° (picioarele). La o distanță de 1,60 m depărtare de schelet, s-au descoperit oase de animal, așezate cu 0,10 m mai sus de nivelul scheletului. Nu s-a descoperit nici un obiect arheologic.

MOVILA XXXII

Diametrul movelei este de 13×13 m, iar înălțimea de 0,70 m. Movila cuprindea un mormînt de înhumăție, care a fost profanat din vechime. Oasele scheletului erau risipite. Nu s-a descoperit nici un obiect arheologic.

MOVILA XXXIII

Diametrul movelei este de 10×10 m, iar înălțimea de 0,40 m. Movila conținea un mormînt de înhumăție, care a fost profanat din antichitate. Au fost descoperite doar cîteva oase. Din craniu nu s-a păstrat nimic. După aspectul oaselor, se pare că este vorba de un adolescent. În pămîntul răvășit din vechime s-a găsit un cuțit de fier (fig. 155,7 = fig. 182,11); lungimea cuțitului este de 0,12 m; lama este arcuită.

MOVILA XXXIV

Diametrul movelei este de 11×11 m. Movila conținea două morminte, unul de înhumăție și altul de incinerăție.

Mormîntul 1. Mormînt de înhumăție; orientarea scheletului era ESE 101° (craniul) — VNV 281° (picioarele). Oasele nu s-au păstrat bine. Pe pieptul mortului s-a descoperit o fibulă de bronz (fig. 151,1 = fig. 182,12). Fibula este în stare fragmentară. Arcul are secțiunea rotundă — mai gros la mijloc și mai subțire spre extremități. Corpul este decorat cu trei grupe de liniuțe în cerc, așezate paralel. Un grup de atare cercuri se găsește la mijlocul arcului fibulei, iar celelalte două se găsesc spre extremități. Fibula are placa triunghiulară, precedată de un arc cu spirală simplă. Resortul fibulei este unispiralic. Acul lipsește. Lungimea măsurată pe coardă este de 0,046 m.

Mormîntul 2. Ritul de înmormîntare este incinerăția. La 2 m ESE de craniul scheletului din mormîntul 1 s-a descoperit o strachină înaltă (nr. 1) pusă cu gura în jos. Sub strachină s-a găsit un vas cu toartă (nr. 2).

Nr. 1. Mare strachină lucrată cu mîna, dintr-o pastă amestecată cu nisip. Prin ardere, vasul a dobîndit o culoare roșcată și pe alocuri cenușie (fig. 150,2 și fig. 176). Vasul are o formă tronconică înaltă. Buza este arcuită spre interior și acoperită cu caneluri late și paralele, așezate oblic. Sub zona de maximă rotunjime se găsesc patru apucători oblice.

Înălțimea vasului este de 0,265 m, diametrul gurii de 0,417m și diametrul fundului de 0,163 m.

MOVILA XXXV

Movila are diametrul de 9×9 m și înălțimea de 0,50 m. Ea cuprinde un singur mormînt de înhumăție. Mortul a fost așezat în groapa săpată în solul vechi. Orientarea era ESE 106° (craniul) — VNV 286° (picioarele). Scheletul era în proastă stare de conservare; s-au păstrat doar oasele mari și craniul (fig. 157). Craniul s-a găsit răsturnat.

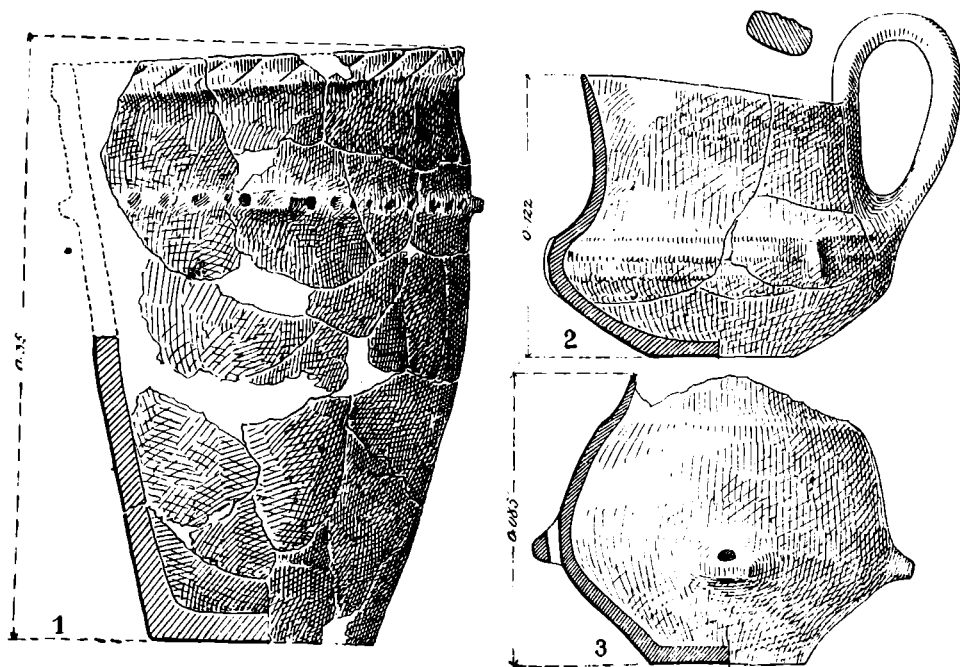

Fig. 156. — Gogoșu. 1. Movila XL, nr. 1 ; 2. Movila. 3. Movila XXVI, mormîntul 1, nr. 5.

Pe gît s-a descoperit o mărgea de sticlă (nr. 1). Pe piept s-au găsit trei fibule de bronz (nr. 2, nr. 3 și nr. 4). În dreptul umărului stîng se afla o ulcică de lut (nr. 5), deasupra căreia s-a găsit o fibulă de bronz (nr. 6).

Nr. 1. Perlă de sticlă de culoare gălbuie (fig. 151,4). În secțiune, perla are forma bitronconică. Perforațiunea este relativ mare. Perla nu are ornamente.

Diametrul perlei este de 0,0075 m.

Nr. 2. Fibulă de bronz, în stare fragmentară (fig. 174,4). S-au păstrat arcul sau corpul fibulei și o parte din placa piciorului. Corpul era în formă de arc. El a fost ușor îndoit, printr-o lovitură recentă. Secțiunea sa este rotundă. El este ornamentat cu grupe de liniuțe paralele. Placa piciorului pare să fi avut o formă dreptunghiulară, așa precum o indică restul păstrat.

Fibula noastră face parte din grupa fibulelor cu resort unispiralic și placă dreptunghiulară cu buton.

Lungimea fibulei, măsurată pe coardă, este de 0,051 m.

Nr. 3. Fibulă de bronz (fig. 173, 3). Arcul sau corpul fibulei este în formă de semicerc. El este lucrat din bară de bronz cu secțiunea rotundă, avînd o grosime mai mare la mijloc decît spre extremități. Către capete are un decor de trei reliefuri paralele și din liniuțe, tot paralele. Resortul e unispiralic. Acul s-a păstrat în bună stare de conservare. Lipsește însă piciorul fibulei.

Lungimea agrafei, măsurată pe coardă, este de 0,062 m.

Nr. 4. Fibulă de bronz, din grupa numită « à navicella » (în formă de bărcuță). Corpul fibulei, care este naviform, prezintă pe laturile sale câte o mică proeminență, iar la mijloc un buton. Cele două brațe laterale au secțiunea triunghiulară. Fibula nu s-a păstrat întreagă. Din placă nu a rămas decât o mică porțiune care, spre extremitatea de jos, este arcuită. Privită de sus, se observă pe corpul bărcuții un ornament din patru benzi radiare, ce unesc butonul de la mijloc cu marginile. Pe brațe sînt câte două benzi de linii paralele, înguste și dese (fig. 151, 3).

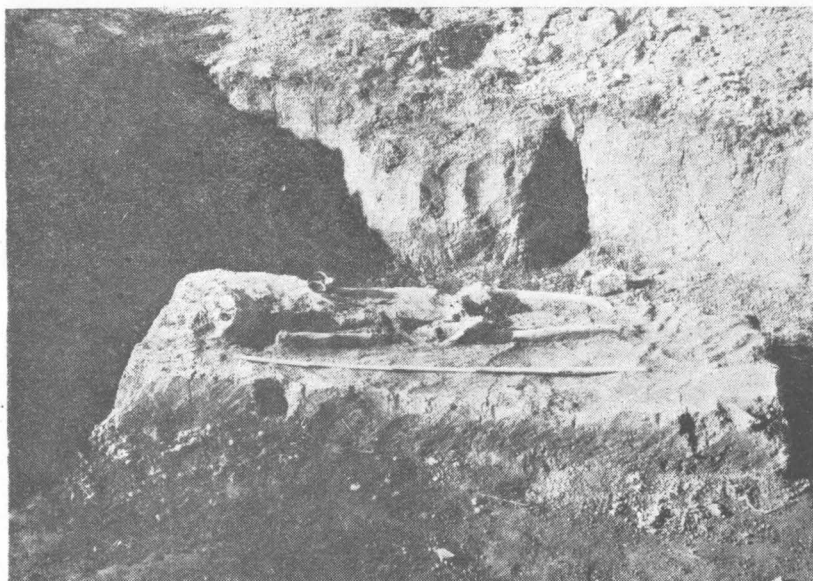

Fig. 157. — Gogoșu. Movila XXXV

Lungimea fibulei este de 0,04 m.

Nr. 5. Ceașcă de lut ars, lucrată cu mîna, dintr-o pastă fără impurități (fig. 154,2 = fig. 182, 8). Prin ardere, vasul a dobîndit o culoare cenușie-cafenie. Suprafața vasului este netezită cu îngrijire. Vasul are o toartă supraînălțată, cu secțiunea dreptunghiulară. Buza vasului este puțin înclinată (oblică). Gîtul vasului este înalt și cilindric. La zona de întîlnire dintre gît și corpul vasului se găsesc trei reliefuri în formă de triunghi.

Înălțimea vasului (fără toartă) este de 0,055 m și diametrul gurii de 0,059 m.

Nr. 6. Fibulă de bronz, cu corpul arcuit (fig. 152). Arcul sau corpul fibulei are secțiunea octogonală, fiind mai gros la mijloc și subțindu-se treptat spre extremități. Aici are un ornament format dintr-o grupă de trei reliefuri, dintre care unul mai mare, urmate apoi de o serie de cercuri incizate, care coboară pînă la cele două spirale.

Resortul fibulei este unispiralic. Piciorul cu placa-portagrafă se desparte de corp printr-un arc dintr-o singură spirală. Placa are forma unui scut beotic și este decorată longitudinal cu două linii, formînd un unghi cu vîrfurile în jos. Pe marginea scobiturilor semicirculare ale plăcii se găsește un ornament din liniuțe incizate.

Lungimea fibulei, măsurată pe coardă, este de 0,065 m.

MOVILA XXXVI

Diametrul movilei este de 9×9 m, iar înălțimea de 0,30 m.

Sub mantaua movilei s-a descoperit un singur mormînt de inhumatie (fig. 158).

În centrul movilei, la adâncimea de 0,35 m, față de creasta ei, s-a dat peste un schelet, care fusese așezat într-o groapă săpată în solul vechi. Mortul avea craniul îndreptat spre ENE 67°, iar picioarele spre VSV 247°. Scheletul se găsea relativ în bună stare de conservare; s-au păstrat bine în special oasele mari și craniul.

În partea stîngă a corpului s-au așezat, una lângă alta, două lănci (nr. 1 și nr. 2) cu vârful spre creștetul luptătorului. În apropiere de genunchiul drept s-a găsit un cuțit de fier (nr. 3). Între labele picioarelor se aflau fragmentele unui vas de lut (nr. 4).

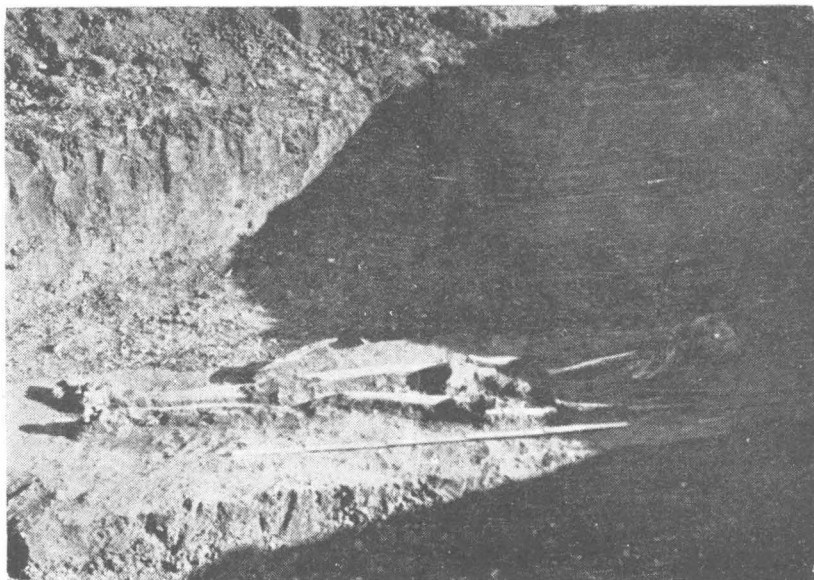

Fig. 158. — Gogoșu. Movila XXXVI.

Nr. 1. Vîrf de lance de fier (fig. 149,3 = fig. 181,1).

Vîrful este bine conservat; el a fost știrbit de rugină doar pe o latură a tăișului. Tubul de înmănușare este lung și vîrfului propriu-zis are o formă elegantă, de frunză ce se subțiază treptat. Pe ambele fețe, vîrful are cîte o nervură mediană bine pronunțată. Tubul este făcut din placă bătută cu ciocanul și îndoită pînă la apropierea celor două dungi.

Lungimea totală a vîrfului de lance este de 0,468 m; lungimea vîrfului propriu-zis este de 0,298 m; lățimea lui maximă este de 0,049 m; lungimea tubului este de 0,17 m, iar diametrul său de 0,023 m.

Exemplarul se găsește în Muzeul Regional, Craiova.

Nr. 2. Vîrf de lance de fier (fig. 149,4 = fig. 181,7).

Vîrful propriu-zis are o formă alungită, similară frunzei de salcie, cu nervură mediană pe ambele părți. Tubul de înmănușare este lung și lucrat cu deosebită grijă, din placa vîrfului bătută cu ciocanul și întoarsă. Linia de contact a celor două margini ale plăcii este foarte clară pe o bună parte din lungimea tubului.

Lungimea totală este de 0,515 m; lungimea frunzei este de 0,345 m și lățimea ei maximă de 0,044 m; lungimea tubului de 0,17 m și diametrul său, la bază, de 0,023 m.

Nr. 3. Cuțit de fier, puțin curb, cu un tăiș (fig. 160,1). S-a păstrat tăișul și o parte din placa mînerului, pe care nu se observă nici o urmă de nit. Secțiunea cuțitului este triunghiulară. După forma sa și după dimensiuni, acest cuțit amintește pumnalele cu placă; mînerul este în forma literei T.

Lungimea totală este de 0,245 m; lungimea lamei este de 0,217 m și lungimea plăcii mânerului de 0,028 m.

Nr. 4. Vas în stare fragmentară, din care s-au păstrat doar câteva cioburi din partea sa inferioară, după care nu se mai poate reconstitui nici profilul vasului. Forma acestuia pare să fi fost globulară.

MOVILA XXXVII

Diametrul movilei este de $5,50 \times 5,50$ m, iar înălțimea de 0,10 m; este una dintre cele mai mici movile. Ea conținea resturile răvășite ale unui schelet omenesc. Oasele se găseau în centrul movilei. Nu s-a descoperit nici un obiect arheologic. Este vorba probabil de un mormânt jefuit încă din antichitate.

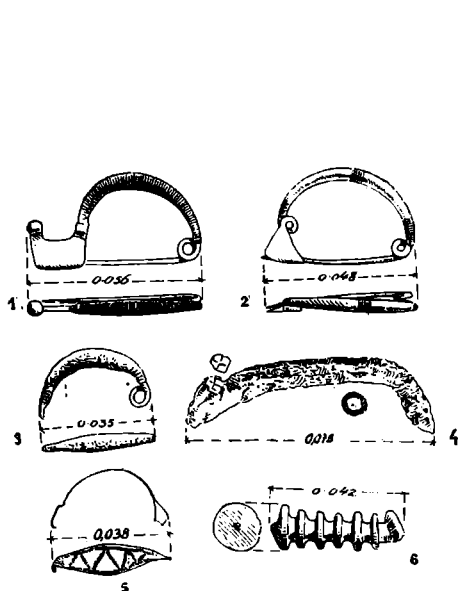

Fig. 159. — Gogoșu. 1. Movila XL, nr. 2; 2. Movila XL, nr. 3 = fig 179, 2; 3. Movila XLII, nr. 1; 4. Movila XL, nr. 4; 5. Movila XLIII, nr. 1; 6. Movila XLI, nr. 1.

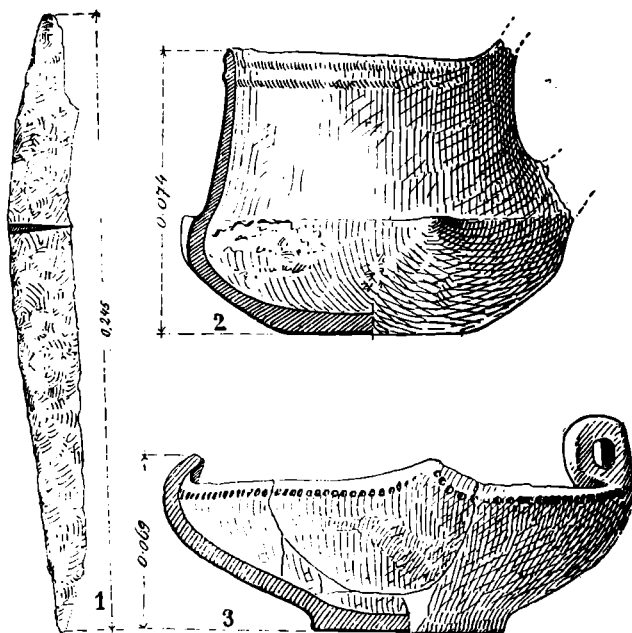

Fig. 160. — Gogoșu. 1. Movila XXXVI, nr. 3; 2. Movila XLIII, nr. 2; 3. Movila XLIII, nr. 3.

MOVILA XXXVIII

Diametrul movilei este de 8×8 m și înălțimea de 0,30 m. Movila cuprinde un mormânt de incinerare. Săpătura s-a efectuat pînă la pietriș. În mijlocul movilei s-a găsit o strachină de dimensiuni mari (nr. 1), cu buza arcuită spre interior și cu patru apucători oblice pe porțiunea de maximă rotunjime a vasului. S-au descoperit de asemenea câteva fragmente dintr-un alt vas (nr. 2), al cărui profil nu a putut să mai fie reconstituit. Pentru analogie la strachina nr. 1, a se vedea fig. 150,2.

MOVILA XXXIX

Diametrul movilei este de 6×6 m și înălțimea de 0,10 m. În movilă a fost găsit un mormânt de înhumare (fig. 161). Scheletul se afla în centrul movilei, avînd orientarea ENE (corpul) — VSV (picioarele). Mortul fusese așezat pe spate, cu brațele întinse de-a lungul corpului. Spre deosebire de alte morminte, scheletul acestui mormânt avea picioarele petrecute unul peste altul. Picioarul drept era așezat peste cel stîng. Lungimea scheletului era de 1,66 m. Oasele s-au păstrat bine. Nu s-a descoperit nici un obiect arheologic.

MOVILA XL

Diametrul movilei este $6,50 \times 6,50$ m și înălțimea de 0,30 m. Movila cuprinde un mormînt de incinerare.

Inventarul funerar se compune dintr-o mare urnă funerară (nr. 1), în care s-au găsit oase calcinate. Urna era așezată cu gura în sus; în vas, printre oasele arse, s-au găsit două fibule de bronz (nr. 2 și nr. 3) și un fragment dintr-o brățară de bronz, deformată din cauza focului (nr. 4). În interiorul urnei s-au mai descoperit și cîteva bucăți de

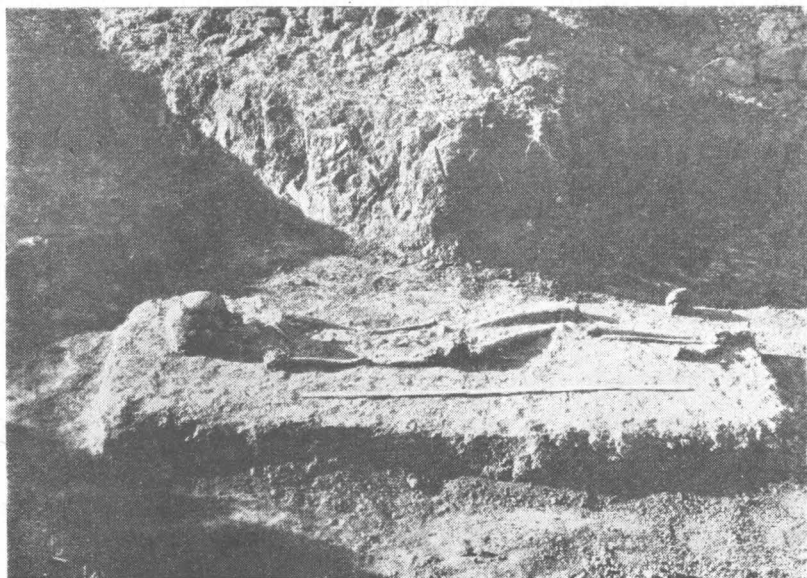

Fig. 161. — Gogoșu, Movila XXXIX.

cărbune și cenușă, provenind de la rugul funerar. Deasupra urnei fusese așezată o strachină-capac, din care s-au găsit doar cîteva cioburi.

Nr. 1. Urnă funerară în formă de clopot înalt (fig. 156,1). Vasul a fost lucrat din pastă amestecată cu nisip și pietricele. În exterior, lutul are o culoare cărămizie deschis, pe cînd în interior este negru-cenușiu. Pe partea superioară urna a fost acoperită cu un slip cafeniu deschis, care s-a păstrat numai pe porțiunea dinspre buză. În jumătatea superioară vasul este decorat cu un briu lat, alveolar, orizontal, care se desfășoară între patru apucători orizontale. Briulețul este organic, lăsat în peretele vasului, iar nu adăugat. De-a lungul buzei se găsește o bandă în relief, crestată. Înălțimea urnei este de 0,35 m, iar diametrul gurii de 0,21 m.

Nr. 2. Fibula de bronz păstrată în bună stare de conservare (fig. 159,1).

Corpul e în formă de arc simplu, cu secțiunea rotundă, ornamentat în întregime cu cercuri incizate și paralele. Resortul e format dintr-o singură spirală. Piciorul e în formă de placă dreptunghiulară, prevăzută la capătul superior cu un buton. Pe placă nu este nici un decor. Portagrafa este bine păstrată. Atît sub butonul amintit, cît și în zona de legătură dintre corp și placa piciorului, se află cîte trei linii incizate, care subliniază părțile componente ale fibulei.

Dimensiuni: lungimea este de 0,056 m, înălțimea de 0,03 m, lungimea plăcii de 0,02 m și lățimea ei de 0,016 m; grosimea maximă a arcului este de 0,006 m.

Nr. 3. Fibulă de bronz, bine păstrată, avînd corpul în formă de arc (fig. 159,2 = fig. 179,2). Corpul este ornamentat la mijloc și la cele două extremități ale sale, cu

cercuri paralele. Placa este de formă triunghiulară; ea se leagă de arc printr-o spirală simplă. Spre baza plăcii se observă urme de țesătură rămasă de la îmbrăcăminte. Resortul e format dintr-o singură spirală. Acul s-a păstrat în bună stare de conservare.

Dimensiuni: lungimea fibulei este de 0,048 m, înălțimea de 0,032 m, grosimea arcului de 0,005 m; baza plăcii este de 0,013 m și înălțimea sa de 0,013 m.

Nr. 4. Brățară de bronz, în stare fragmentară (fig. 159,4). Ea a fost lucrată dintr-o bară masivă de bronz, ale cărei extremități au fost subțiate și terminate cu câte un buton; pe butonul capătului păstrat este incizat un ornament în formă de cruce. Din cauza focului, brățara s-a deformat; pe alocuri, bara a plesnit; brățara e groasă și are o culoare verde, cu nuanțe albastre.

Lungimea actuală este de 0,078 m.

MOVILA XLI

Diametrul movilei este de 10×10 m, iar înălțimea de un metru; face parte din grupa movilelor mari.

În săpătură nu s-a dat peste oasele vreunui schelet și nici peste oase calcinate sau vase funerare, așa încît nu se poate preciza ritul de înmormîntare. Probabil, este vorba de un mormînt de inhumație.

În mantaua movilei s-au descoperit două fragmente de sîrmă de bronz (nr. 1 și nr. 2; «saltaleoni») și un fragment de fibulă (nr. 3).

Nr. 1. Un fragment de sîrmă de bronz plurispiralică, făcînd parte din categoria așa numită «saltaleoni» (fig. 151,7); lungimea actuală este de 0,04 m; spiralele acestea erau însă mult mai lungi.

Nr. 2. Un fragment dintr-o spirală similară, lung de 0,037 m (fig. 162,2).

Nr. 3. Fragment din arcul unei fibule (fig. 159,6); are interiorul de fier și exteriorul de bronz. Acesta are 7 discuri. Fibulele de bronz și fier se lucrau după o metodă destul de complicată. În tipar se punea o sîrmă de fier, peste care se turna apoi bronzul. În complexul de la Balta Verde—Gogoșu au mai apărut și alte fibule din fier și bronz.

Lungimea fragmentului nostru este de 0,042 m.

MOVILA XLII

Diametrul movilei este de 5×5 m, iar înălțimea abia de 0,08 m. Movila era foarte plată, încît abia putea fi observată deasupra terenului. De altfel, și diametrul său este foarte mic.

Movila cuprinde un mormînt de inhumație. Mortul a fost așezat în groapă, cu craniul la ENE și picioarele la VSV. Groapa a fost săpată în solul vechi la adîncimea de 0,20 m față de nivelul actual. Oasele sînt în proastă stare de conservare. Din craniu s-au păstrat doar cîteva fragmente și resturi din mandibulă, iar din corp doar femurele și resturi din tibii.

La picioare s-au dat peste fragmentele unui vas de lut, de culoare cărămizie (nr. 1), al cărui profil nu a putut fi reconstituit.

În apropiere de resturile de oase s-a descoperit arcul unei fibule de bronz (nr. 2, fig. 159,3), din care s-au păstrat resortul și o porțiune mică din spirala plăcii. Fibula a fost lucrată dintr-o bară de bronz, cu secțiunea rotundă. Arcul fibulei e mai gros la mijloc și mai subțire spre capete. El a fost ornamentat cu cercuri și linii paralele, care au dispărut aproape în întregime; ele mai sînt încă vizibile doar spre extremități. Resortul s-a păstrat întreg.

Lungimea actuală, măsurată pe coardă, este de 0,035 m.

MOVILA XLIII

Diametrul movilei este de 5 m \times 5 m, iar înălțimea de 0,10 m. Movila face parte din grupa movilelor de mici dimensiuni. Sub această movilă se afla un mormânt de înhumăție. Mortul a fost depus într-o groapă săpată pînă la adîncimea de 0,30 m, față de nivelul actual al solului. Din schelet s-au păstrat doar un fragment de mandibulă, femurele și o parte din bazin.

În regiunea pieptului s-a găsit o fibulă (nr. 1), iar în dreptul genunchiului sting s-a dat peste un vas de lut ars (nr. 2).

La distanța de 2,20 m spre sud de schelet s-a descoperit o strachină rituală, de formă originală (nr. 3). Vasul acesta poate aparține mormîntului de înhumăție, fiind, deci un vas de ofrandă al acestui mormînt. Ținînd însă seamă că s-a găsit la o distanță destul de mare de mort, ceea ce nu se întîmplă în practica mormintelor de înhumăție, este de presupus de asemenea că vasul acesta stătea în legătură cu un alt mormînt, de incinerăție.

Nr. 1. Fibulă fragmentară, de bronz (fig. 159,5). S-a păstrat corpul în formă de arc, lucrat din placă subțire de bronz. Suprafața exterioară este bogat decorată cu liniuțe formînd în interior un zig-zag. Spre extremitățile corpului au rămas mici porțiuni din resort și din placa piciorului.

Lungimea actuală, măsurată pe coardă, este de 0,038 m.

Nr. 2. Ceașcă de lut ars, lucrată cu mîna, din pastă amestecată cu o mare cantitate de nisip și pietricele (fig. 160,2). Prin ardere, vasul a dobîndit o culoare neuniformă, aceasta avînd nuanțe cenușii, roșiatice și vinete. Vasul se compune din două părți. Partea superioară este gîtul înalt, cilindric, puțin mai strîmt sus. Corpul propriu-zis este mai scund și bombat. Pe linia sa de maximă rotunjime are trei gurguie-proeminente verticale, așezate în cruce. Fundul este rotunjit. Pe buză vasul prezintă, ca decor, două caneluri înguste și paralele. Vasul avea o toartă suprainălțată, cu secțiunea în bandă. Toarta este ruptă din vechime.

Înălțimea vasului este de 0,074 m, iar diametrul gurii de 0,075 m. Vasul se găsește la Muzeul Regional din Craiova.

Nr. 3. Strachină de lut ars, lucrată cu mîna, din lut amestecat cu nisip și pietricele (fig. 160,3 și fig. 178,6 a-b). La exterior, vasul are culoarea neagră, cu nuanțe cenușii. Marginea străchinii este arcuită spre interior. De pe buza străchinii se ridică o toartă în bandă lată, suprainălțată. Răsucirea toartei este destul de elegantă. Marginea este în trei colțuri, datorită prelungirii buzei în trei puncte. Vasul se sprijină pe un fund înalt. De-a lungul buzei, imediat sub margine și paralel cu ea, se află un șir de adîncituri rotunde.

Înălțimea vasului este de 0,060 m (și 0,086 m cu toartă), iar diametrul gurii de 0,178 m, diametrul fundului este de 0,077 m.

MOVILA XLIV

Diametrul movilei este de 7 m \times 7 m, iar înălțimea de 0,20 m. Pămîntul movilei și sub mîntaua ei era foarte tare. S-a săpat pînă la adîncimea de 0,60 m față de nivelul actual al solului.

Movila cuprinde un mormînt, probabil de înhumăție. Nu s-a găsit nici un rest de schelet, dar pe baza obiectelor descoperite și a faptului că ele se aflau sub nivelul solului vechi, adică într-o groapă care mergea pînă la adîncimea de 0,50 m, este de presupus că ne aflăm în fața unui mormînt de înhumăție.

La mijlocul movilei, la adîncimea de 0,50 m, s-a dat peste o fibulă fragmentară de bronz (nr. 1), iar la adîncimea de 0,40 m, s-a descoperit o altă fibulă fragmentară (nr. 2). La aceeași adîncime s-a găsit și un ineluș de bronz (nr. 3).

Nr. 1. Fibulă în stare fragmentară, din care s-a păstrat arcul, cu secțiunea rotundă (fig. 162, 1). Bara din care este lucrat arcul fibulei este mai groasă la mijloc și se subțiază treptat spre extremități. Pe toată lungimea sa, corpul fibulei este ornamentat cu cercuri incizate și paralele. Spre un capăt, arcul are secțiunea dreptunghiulară; pe această extremitate se află trei capeluri orizontale. Placa, resortul și acul lipsesc.

Lungimea actuală a fibulei măsurată pe coardă, este de 0,038.

Nr. 2. Fibulă fragmentară de bronz; s-a păstrat numai arcul (fig. 162,4) cu secțiunea rotundă. Partea de la mijloc este mai groasă, iar spre extremități se subțiază treptat. Fibula pare a aparține tipului cu două resorturi și placă triunghiulară.

Lungimea actuală este de 0,038 m.

Nr. 3. Verigă din sîrmă de bronz. Grosimea firului este uniformă pe toată lungimea sa. Capetele sînt alăturate. Diametrul verigii este de 0,015 m.

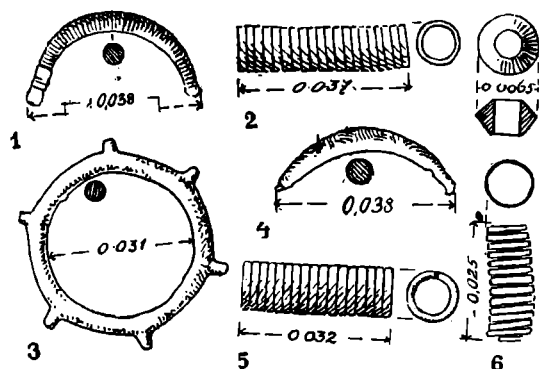

Fig. 162. — Gogoșu. 1. Movila XLIV, nr. 1; 2. Movila XLI, nr. 1; 3. Movila XLVII, nr. 1 = fig. 179,8; 4. Movila XLIV, nr. 2; 5-6. Movila XLV, mormîntul 1, nr. 1 și nr. 2; 7. Movila XLV, mormîntul 2, nr. 2.

MOVILA XLV

Diametrul movilei este de 7 m — 7 m, iar înălțimea de 0,40 m.

Movila conține două morminte, unul de înhumatie și al doilea, probabil, de incineratie.

Mormîntul 1. În mijlocul movilei, la adîncimea de 0,40 m, s-a dat peste cîteva oase dintr-un schelet deranjate și distruse, probabil, de șanțul de drenare modern care tăia movila pe latura vestică. Resturile oaselor se găseau în foarte proastă stare de conservare. Sub femur s-au descoperit mai multe fragmente de « saltaleoni », de lungimi diferite (fig. 162,5—6).

Mormîntul 2. La 2,25 m est de resturile scheletului mormîntului 1 s-a dat, la adîncimea de 0,30 m, deci în mantaua movilei, peste un vas de lut (nr. 1), o mărgea de sticlă (nr. 2) și un ineluş de sîrmă de bronz (nr. 3). Aceste obiecte aparțineau probabil unui mormînt de incineratie.

Nr. 1. Vas de lut, lucrat cu mina, dintr-o pastă bine aleasă de impurități (fig. 165,1). Vasul are o formă de trunchi de con, toarta în bandă, cu secțiunea rotundă. Toarta este ușor supraînălțată și este prevăzută cu o prelungire verticală.

Înălțimea vasului este de 0,141 m, diametrul gurii de 0,166 m și diametrul fundului de 0,085 m.

Nr. 2. Perlă de sticlă de culoare galbenă (fig. 162,7). În secțiune, perla are forma bitronconică. Orificiul de înșirare este relativ mare în comparație cu diametrul perlei. Diametrul perlei este de 0,0065 m.

Nr. 3. Ineluş din sîrmă de bronz, cu secțiunea rotundă și uniformă în ceea ce privește grosimea sa. Capetele sînt alăturate. Diametrul inelușului este de 0,012 m.

MOVILA XLVI

Diametrul movilei este de 8 m × 8 m, iar înălțimea de 0,30 m.

Movila cuprinde un singur mormînt de înhumatie.

În centrul movilei s-a dat, la adîncimea de 0,35 m, peste scheletul unui luptător. El fusese depus într-o groapă săpată în solul vechi, Craniul era la ENE 87°, iar

picioarele erau VSV 267°. Lungimea scheletului este de 1,70 m. Scheletul s-a păstrat, față de altele, relativ mai bine. Mortul fusese întins pe spate, cu miinile de-a lungul corpului (fig. 166).

În partea dreaptă a craniului, la 0,20 m depărtare de el, se afla un vîrf de lance de fier (nr. 1) cu vîrful spre ENE (spre creștetul capului). Lîngă piciorul drept era un alt vîrf de lance (nr. 2). Acesta era așezat în schimb cu tija lîngă cap și vîrful spre picioare.

În stînga scheletului, la 0,30 m depărtare de mîna stîngă, era un cuțit de fier (nr. 3). Între labela picioarelor se afla un vas de lut ars fragmentar (nr. 4). Vasul era așezat mai mult spre piciorul stîng.

Nr. 1. Vîrf de lance de fier, puternic mîncat de rugină pe ambele margini ale frunzei (fig. 167,1). Pe ambele laturi prezintă o nervură mediană, rezultată din baterea cu ciocanul. Secțiunea frunzei are o formă de romb. Tubul de înmănușare este conic, mai subțire spre baza frunzei și mai lat la extremitatea, pe unde se introducea tija lîncii.

Lungimea actuală este de 0,465 m; lungimea frunzei este de 0,29 m (vîrful e rupt din vechime); lungimea tubului este de 0,175 m, iar diametrul său de 0,042 m.

Nr. 2. Vîrf de lance din fier, de o formă greoaie (fig. 167,2). Trecerea de la frunză spre tub se face treptat. Frunza este alungită, cu marginile știrbite de rugină. Vîrful este rupt. Pe ambele părți, vîrful de lance are o nervură mediană foarte pronunțată. Tubul de înmănușare păstrează în interiorul său resturi de lemn din tija lîncii.

Lungimea vîrfului este de 0,305 m; lungimea frunzei de 0,18 m, iar lungimea tubului de 0,125 m.

Nr. 3. Cuțit de fier, puternic ros de rugină (fig. 165,3 = fig. 182, 5). S-a păstrat lama, precum și o porțiune din placa mînerului. Partea opusă tăișului este groasă. În secțiune, lama are o formă triunghiulară. Ea este ușor arcuită spre interior.

Lungimea actuală este de 0,21 m.

Nr. 4. Vas de lut, în stare fragmentară. Este lucrat dintr-o pastă aleasă de impurități. Vasul are o culoare cărămizie. Corpul vasului era bombat, iar gîtul înalt și cilindric.

MOVILA XLVII

Diametrul movilei este de 5 m × 5 m, iar înălțimea de 0,15 m. E vorba de una din movilele de dimensiuni mici.

Movila cuprinde un singur mormînt de inhumatie. În centrul movilei s-a descoperit scheletul unui luptător. Oasele s-au păstrat relativ în bună stare de conservare. (fig. 168). Orientarea scheletului era est (craniul) — vest (picioarele).

Mortul fusese așezat într-o groapă săpată în solul vechi, peste care s-a ridicat movila funerară. Cadavrul a fost depus pe spate, în poziție întinsă, cu brațele de-a lungul corpului.

În apropiere de umărul stîng s-a descoperit un pandantiv rotund, în 6 colțuri (nr. 1). Pe coaste, se afla o verigă de fier similară celor descoperite în alte mormînte (nr. 2). Pe humerusul drept era pus un cuțit de fier, cu vîrful spre cap (nr. 3). Pe șoldul drept, era așezată o fibulă de bronz (nr. 4). Pe partea stîngă, la aproximativ 0,20 m depărtare de craniu, se găseau două vîrfuri de lance de fier, așezate paralel cu corpul, cu tije în jos, spre picioare (nr. 5 și nr. 6); una dintre aceste lănci păstra și apărătoarea de fier (nr. 5). În dreptul șoldului stîng se găsea un vas de lut (nr. 7), iar mai jos, la jumătatea tibiei piciorului stîng, fusese depus un alt vas de ofrande (nr. 8).

Nr. 1. Pandantiv de bronz (fig. 162,3 = fig. 179,8). El are o formă circulară, cu șase raze opuse. Secțiunea verigii este rotundă. Diametrul interior este de 0,031 m. E vorba de o podoabă care se purta la gît sau se atîrna de haine.

Nr. 2. Verigă din bară de fier, cu secțiunea rotundă, puternic roasă de rugină (fig. 167,4). Capetele erau apropiate. Veriga era ruptă într-o parte. Diametrul interior este de 0,054 m.

Nr. 3. Cuțit de fier curb (fig. 167,5).

S-au păstrat lama și placa mânerului. Lama este arcuită. Secțiunea lamei este triunghiulară. Lungimea cuțitului este de 0,137 m.

Nr. 4. Fibulă de bronz, bine păstrată (fig. 163,1). Corpul este în formă de arc, cu secțiunea rotundă, avînd o grosime mai mare spre mijloc și subțindu-se treptat spre

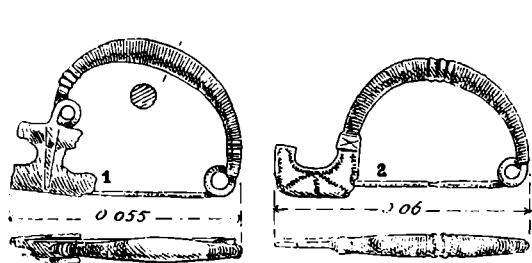

Fig. 163. — Gogoșu. 1. Movila XLVII, nr. 4;
2. Movila XLVIII, nr. 2.

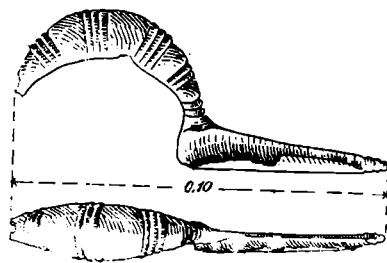

Fig. 164. — Gogoșu. Movila XLVIII,
nr. 1 = fig. 179, 4.

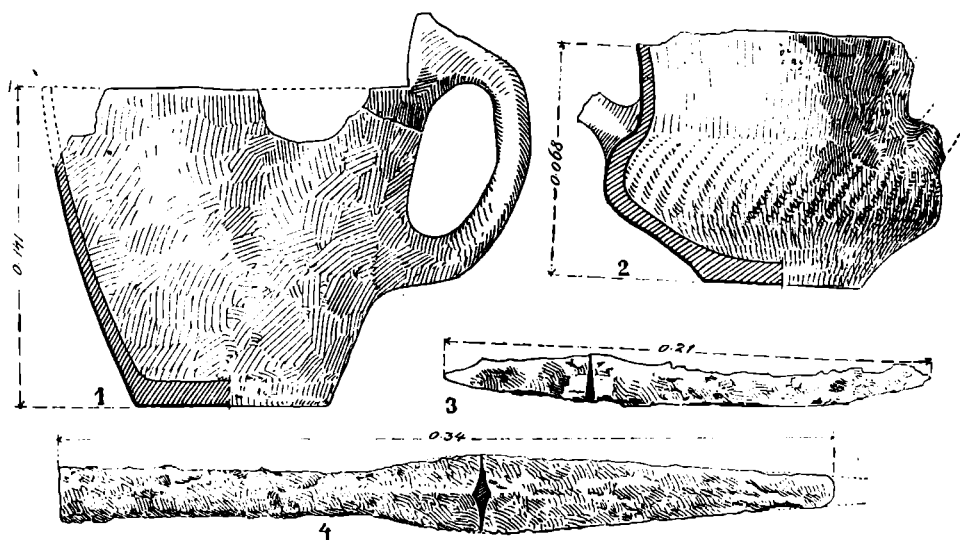

Fig. 165. — Gogoșu. 1. Movila XLV, mormintul 2, nr. 1; 2. Movila XLVII, nr. 7; 3. Movila XLVI, nr. 3 = fig. 182, 5.

extremități. Corpul este decorat, numai în regiunea celor două extremități, cu cercuri făcute din liniuțe ușor incizate. Resortul este unispiralic, din sîrmă cu secțiunea pătrată. Placa portagrafei este în formă de scut beotic, cu cele două goluri de la mijloc foarte pronunțate. Pe suprafața exterioară a plăcii se găsește un ornament în formă de unghi, din două linii incizate. Legătura plăcii cu corpul fibulei se face printr-un nou arc unispiralic.

Lungimea fibulei, măsurată pe coardă, este de 0,055 m.

Nr. 5. Vîrf de lance de fier, cu vîrf propriu-zis în formă de frunză de salcie, mult alungită (fig. 155,4). Exemplarul este în foarte bună stare de conservare. Spre vîrf, el avea o apărătoare de fier, care îl ferea de îndoire și știrbire. Pe ambele laturi, vîrful

are o nervură mediană în relief, cu secțiunea dreptunghiulară. Tubul de înmănușare este rupt din vechime. În interiorul tubului de înmănușare se păstrează încă resturi din tija sau coada de lemn a lăncii. Vîrful de lance este elegant și ușor de mînuit.

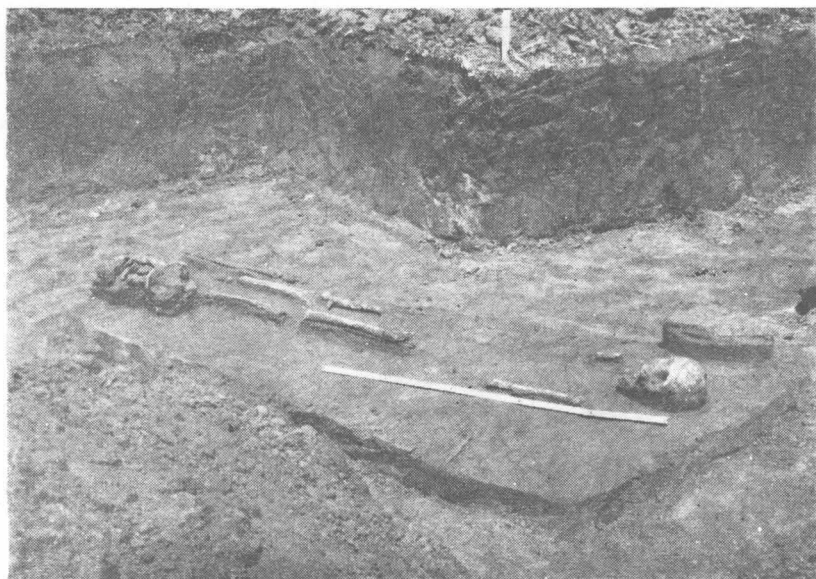

Fig. 166. — Gogoșu. Movila XLVI.

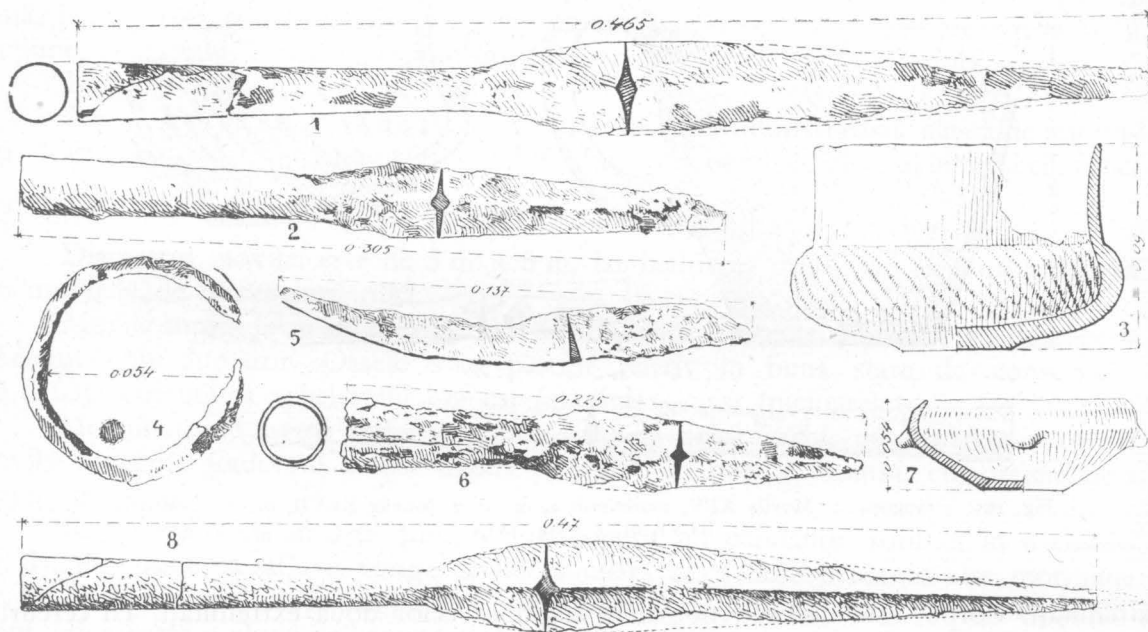

Fig. 167. — Gogoșu. 1. Movila XLVI, nr. 1; 2. Movila XLVI, nr. 2 = fig. 182,2; 3. Movila XLVI, nr. 3; 4. Movila XLVII, nr. 2; 5. Movila XLVII, nr. 3.

Lungimea totală este de 0,358 m; lungimea vîrfului propriu-zis este de 0,232 m; lățimea maximă a acestuia este de 0,041 m, lungimea tubului este de 0,126 m.

Nr. 6. Vîrf de lance de fier, în formă de frunză de salcie mult alungită (fig. 155,5). Pe ambele laturi are o nervură mediană în relief. Secțiunea vîrfului propriu-zis este rombică.

Trecerea spre tubul de înmănușare se face treptat. Tubul este conic și relativ scurt, față de alte exemplare.

Lungimea totală este de 0,47 m; lungimea vârfului propriu-zis este de 0,312 m, iar lungimea tubului de 0,158 m. Exemplarul se găsește la Muzeul Regional din Craiova.

Nr. 7. Vas de lut ars, lucrat cu mâna dintr-o pastă amestecată cu nisip și cu cioburi pisate (fig. 165,2). Lutul are culoarea cenușie, cu diferite nuanțe. Arderea nu a fost completă.

Corpul vasului este bombat mult și acoperit cu caneluri înguste, oblice și paralele. Gîtul e cilindric și înalt. Fundul e bine delimitat și în formă de postament scund.

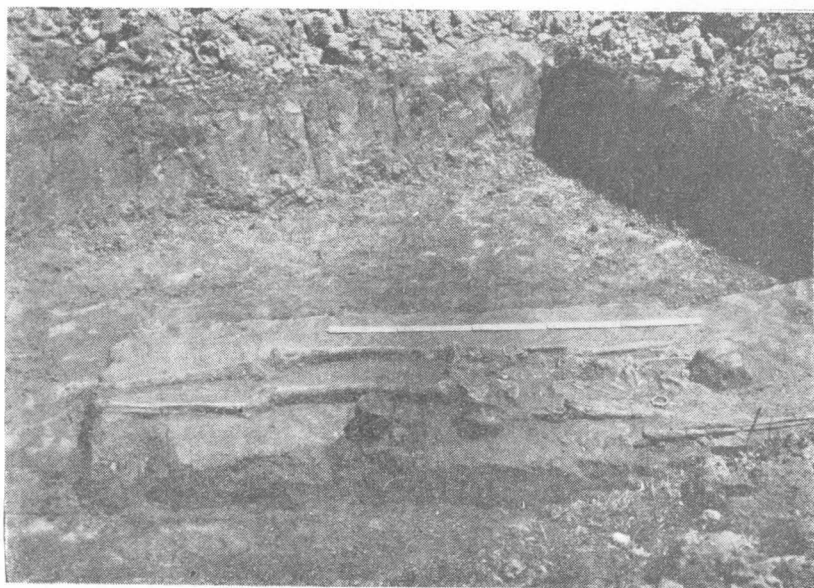

Fig. 168. — Gogoșu. Movila XLVII.

Înălțimea vasului este de 0,068 m, iar diametrul gurii de 0,084 m.

Nr. 8. Vas de lut, în stare fragmentară (fig. 167, 3). Vasul este lucrat cu mâna, din pastă amestecată cu nisip și pietricele. În spărtură, lutul este zgrunțuros, aspru la pipăit. Corpul este scund și mult bombat în raport cu înălțimea sa. Gîtul este înalt și cilindric. Pe corp are caneluri înguste, oblice și paralele. Buza este puțin oblică. Vasul a avut o toartă supraînălțată, care s-a rupt din vechime.

Înălțimea vasului este de 0,09 m, iar diametrul gurii de 0,094 m.

*MOVILA XLVIII

Diametrul movilei este de 5 m × 5 m, iar înălțimea de 0,15 m. Această movilă, ca și cea precedentă, aparține grupei de tumuli funerari de mici dimensiuni.

Movila cuprinde un singur mormînt de inhumație, aparținînd unei femei, așa cum arată caracterul inventarului funerar și aspectul vaselor.

Cadavrul a fost așezat într-o groapă săpată în solul vechi, în poziție întinsă, cu brațele de-a lungul corpului (fig. 169). Orientarea era ENE 73° (craniul) — VSV 253° (picioarele). Scheletul era relativ bine conservat. Movila se afla de altfel spre latura de sud-est a necropolei, unde apa provenită de la inundațiile Dunării se retrăgea mai repede decît în restul necropolei tumulare. Lungimea scheletului, așa cum s-a păstrat în mormînt, era de 1,65 m.

În partea dreaptă a creștetului se afla o fibulă de bronz «a navicella» (nr. 1). O altă fibulă de bronz s-a descoperit pe piept, în partea stîngă (nr. 2). Pe mîna dreaptă se afla o brățară de bronz (nr. 3), iar pe mîna stîngă o altă brățară, tot de bronz (nr. 4).

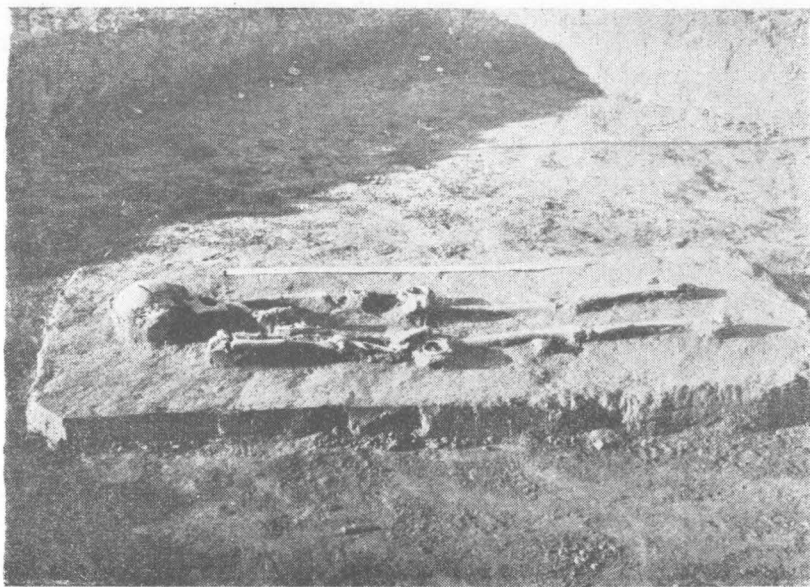

Fig. 169. — Gogoșu. Movila XLVIII.

Nr. 1. Fibulă de bronz, aparținînd tipului zis «a navicella» (fig. 164 = fig. 179,4). Fibula a fost lucrată prin turnare și are corpul gol în interior. Acesta este mai larg la

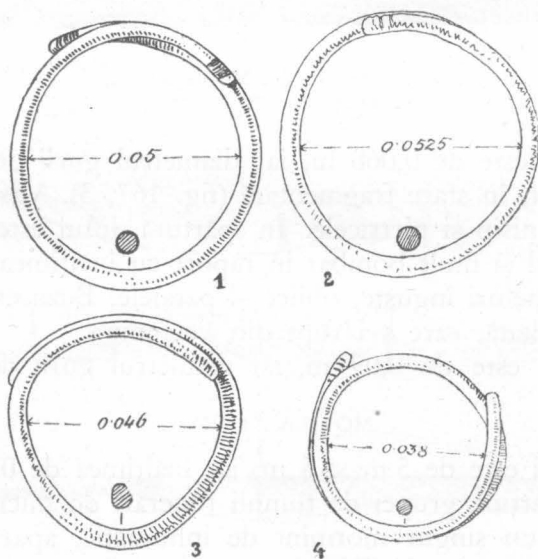

Fig. 170. — Gogoșu. 1. Movila XLVIII, nr. 3 = fig. 179,11; 2. Movila XLVIII, nr. 4; 3. Movila XLIX, nr. 1; 4. Movila LV, nr. 1.

mijloc și se subțiază treptat spre extremități. Arcul este acoperit de un ornament format din trei grupe de cîte trei reliefuri. Spre portagrafă se află o altă grupă, de data această formată numai din două reliefuri. Portagrafa este prelungă, avînd o formă triunghiulară,

fiind terminată printr-un mic buton sferic, precedat, de două umflături. Acul și resortul lipsesc. Se pare că resortul era prins printr-un nit (sau fibula a fost reparată?).

Lungimea agrafei este de 0,10 m.

Nr. 2. Fibulă de bronz, cu corpul în formă de arc și placă dreptunghiulară (fig. 163,2). Corpul are secțiunea rotundă și este împărțit în două părți nesimetrice. Aproximativ în regiunea centrală a corpului se află patru șanțulețe, care delimitează trei dungi în relief. Restul corpului este în întregime acoperit cu un decor de cercuri incizate. Resortul e format dintr-o singură spirală. Portagrafa este în formă de placă dreptunghiulară, prevăzută pe unul din colțuri cu o prelungire verticală care nu a fost transformată în buton, ca la alte exemplare aparținând aceluiași tip. Placa este decorată cu linii în zigzag, care merg de-a lungul marginilor plăcii, iar la mijloc formează un triunghi, împărțit în două părți egale. Pe partea de legătură a corpului cu placa, se afla un ornament incizat, în forma literei X.

Lungimea fibulei este de 0,06 m, iar înălțimea ei de 0,032 m.

Nr. 3. Brățară de bronz, cu capetele petrecute unul peste altul pe o porțiune din lungimea brățării (fig. 170,1 = fig. 179,11). Brățara este lucrată din bară de bronz, cu secțiunea rotundă. Grosimea sa este uniformă. Capetele sînt rotunjite și decorate cu liniuțe paralele. Diametrul său interior este de 0,05 m.

Nr. 4. Brățară de bronz, lucrată dintr-o bară subțire, în felul unei sîrme mai groase, cu secțiunea rotundă (fig. 170,2). Capetele brățării sînt suprapuse pe o mică distanță și sînt decorate cu liniuțe incizate, neglijent lucrate.

Diametrul interior este de 0,0525 m. Brățara se găsește la Muzeul Regional din Craiova.

MOVILA XLIX

Diametrul movilei este de 6×6 m, iar înălțimea de 0,20 m.

În cursul săpăturii nu s-a descoperit nici un rest din scheletul mortului ce a fost îngropat în movilă. Este de presupus că este vorba de un mormînt de înhumatie, al cărui schelet a putrezit în întregime.

La mijlocul movilei s-a descoperit, la adîncimea de 0,20 m, o brățară de bronz, lucrată dintr-o bară cu secțiune plan-convexă (fig. 170,3). Capetele brățării sînt suprapuse pe o treime din lungimea sa. Ele au fost netezite cu grijă și rotunjite. Brățara nu este perfect rotundă. Ea a fost deformată, probabil fiindcă era prea largă.

Diametrul interior este de 0,046 m.

Brățara se găsește la Muzeul Regional, Craiova.

MOVILA L

Diametrul movilei este 18×18 m, iar înălțimea de 0,50 m.

Nu s-a descoperit nici în această movilă scheletul celui înmormîntat și nici oase calcinate. Se pot formula două ipoteze: sau scheletul a putrezit în întregime sau că movila a fost ridicată în cinstea unei persoane care a murit departe. În cazul acesta se puneau uneori în tumul și unele obiecte. Aceste două ipoteze rămîn valabile și pentru alte movile de la Gogoșu.

În centrul movilei s-au descoperit două vase de lut ars, dintre care unul mai mărișor (nr. 1), în care era pus altul mai mic (nr. 2). Lîngă aceste vase s-au mai găsit cîteva fragmente ceramice, care erau așa de mult sfărîmate, încît nu s-a mai putut reconstitui forma vasului.

Nr. 1. Vas de lut, făcut cu mîna dintr-o pastă amestecată cu nisip (fig. 174,1). Lutul este de culoare cenușie închisă. Vasul are forma bitronconică, partea superioară

fiind mai înaltă față de cea inferioară. Buza vasului este puțin răsfrântă în afară. Vasul nu are nici un ornament.

Înălțimea sa este de 0,108 m; diametrul gurii de 0,085 m, iar diametrul fundului de 0,05 m.

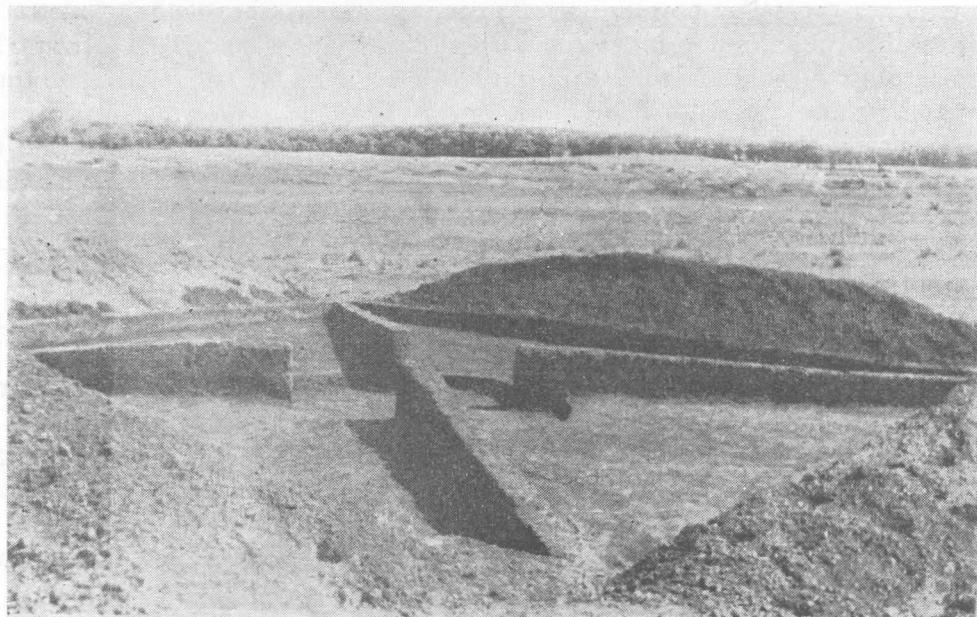

Fig. 171. — Gogoșu, Movila L. Vedere generală.

Nr. 2. Ceașcă lucrată dintr-o pastă amestecată cu nisip și insuficient frământată (fig. 174,5). Vasul este scund. Modelarea este neglijentă. Corpul este puțin bombat, iar gîtul cilindric. Toarta lipsește din vechime; din ea a rămas un fragment pe buză; pe corp

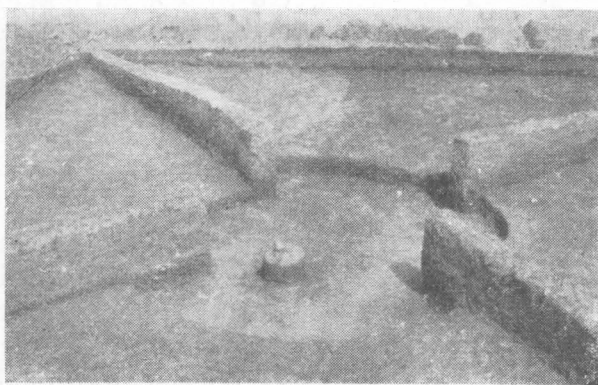

Fig. 172. — Gogoșu, Movila L. Vedere parțială.

se vede locul unde era fixată prin « lipire ». Pe zona de maximă rotunjime, vasul era decorat cu caneluri oblice și paralele, care sînt puternic corodate din cauza apei și abia se mai pot observa.

Înălțimea vasului este de 0,045 m, iar diametrul gurii de 0,062 m.

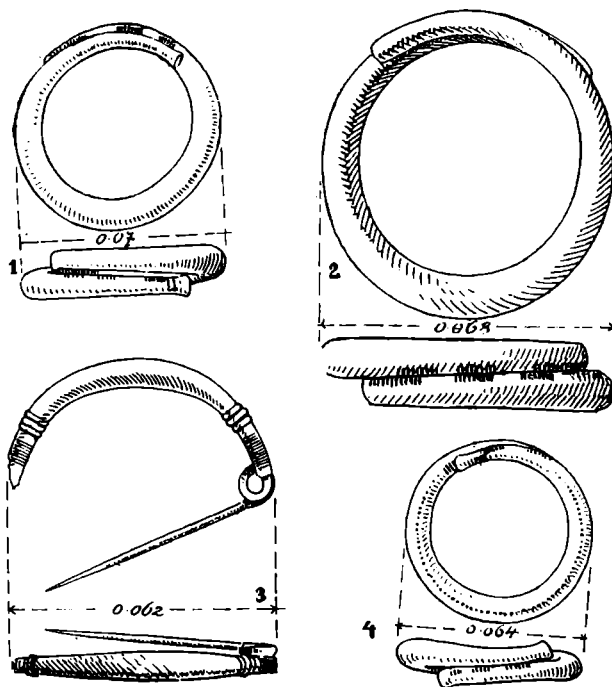

Fig. 173. — Gogoșu. 1. Movila LII, nr. 1 = fig. 180,2; 2. Movila LII, nr. 2 = fig. 180,3; 3. Movila XXXV, nr. 3; 4. Movila LI, nr. 1 = fig. 180,1.

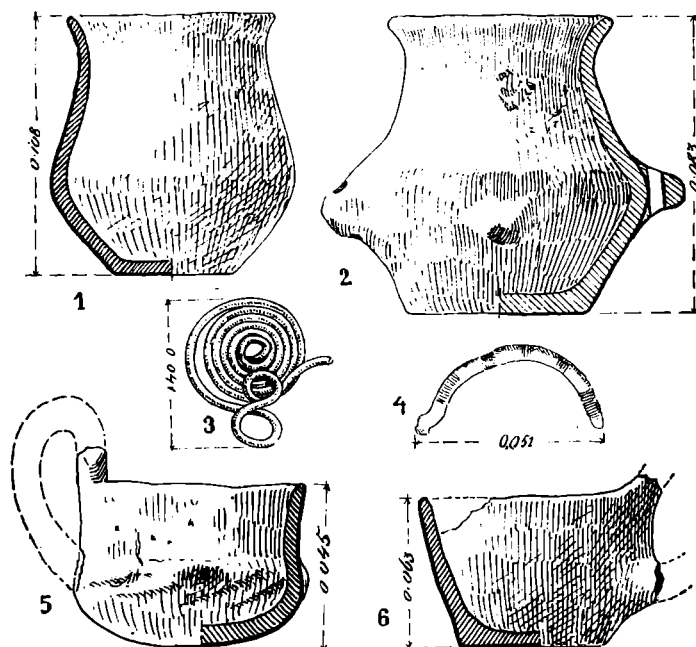

Fig. 174. — Gogoșu. 1. Movila L, nr. 1; 2. Movila LIII, nr. 1; 3. 4. Movila XXXV, nr. 2; 5. Movila L, nr. 2; 6. Movila XXI, nr. 2 = fig. 177,2.

MOVILA LI

Diametrul movilei este de $14\text{ m} \times 14\text{ m}$, iar înălțimea de 0,55 m.

În săpătură nu s-a dat peste nici o urmă de schelet sau oase calcinate. S-a descoperit o singură brățară de bronz. E de presupus că avem de a face cu un mormânt de înhumatie.

Brățara este lucrată dintr-o bară masivă de bronz, cu secțiunea rotundă și capetele petrecute și terminate prin câte un buton făcut prin ciocănire (fig. 173,4). Orna-

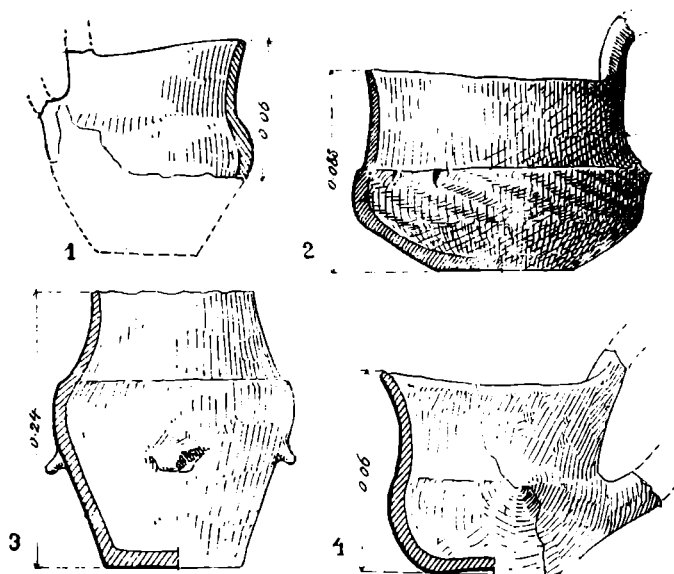

Fig. 175. — Gogoșu. 1. Movila 1; 2. Movila LIV, descoperire izolată, nr. 3; 3. Movila VIII; 4. Movila LIV, nr. 1.

mentul se compune din două linii formate din puncte, care merg de-a lungul brățării, de o parte și de alta. Spre extremități, unde corpul brățării se subțiază mult față de mijlocul său, se află două grupe de liniuțe paralele.

Diametrul exterior al brățării este de 0,064 m.

MOVILA LII

Diametrul movilei este de $10\text{ m} \times 10\text{ m}$, iar înălțimea de 0,40 m.

În săpătură nu s-a găsit nici un rest din scheletul mortului. În centru, la nivelul cîmpiei din jur, s-au descoperit două brățări de bronz (nr. 1 și nr. 2), așezate la o distanță de 1 m una de alta. În apropiere de brățări s-au găsit mai multe fragmente ceramice din prima epocă a fierului. Aceste fragmente fac parte dintr-un vas al cărui profil nu a mai putut să fie reconstituit din cauza proastei stări de conservare. În același loc s-au descoperit și alte fragmente dintr-o ceșcuță care se datează din aceeași epocă.

Nr. 1. Brățară masivă de bronz, cu mijlocul mai gros și extremitățile mai subțiri (fig. 173,1). Capetele brățării sînt ciocănite și se termină în butoni. Ele sînt suprapuse pe o treime din lungimea brățării. Decorul constă din trei grupe de liniuțe paralele, făcute în tehnica inciziei.

Diametrul exterior al brățării este de 0,07 m.

Nr. 2. Brățară masivă de bronz, avînd o formă și un decor similare întru totul exemplarului precedent (fig. 173,2).

Diametrul brățării este de 0,068 m.

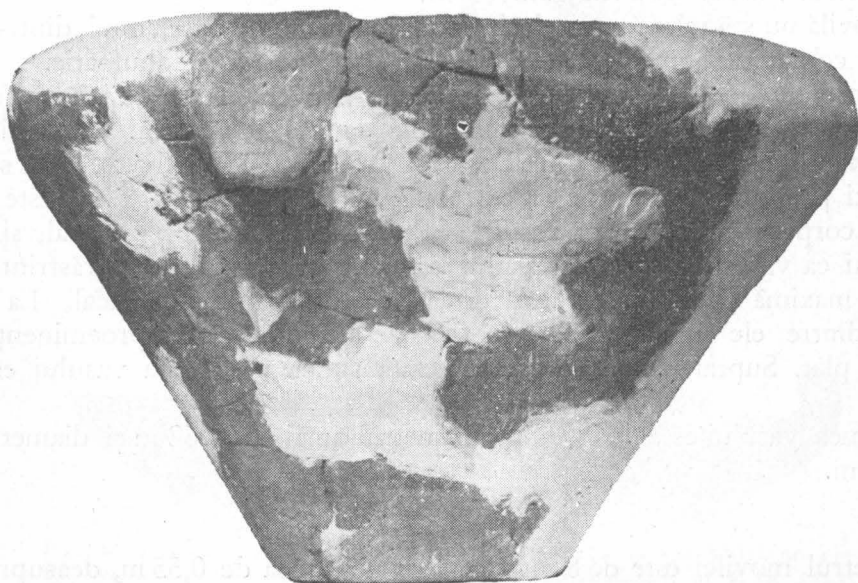

Fig. 176. — Gogoșu. Movila XXXIV, mormîntul 2, nr. 1 = fig. 150, 2.

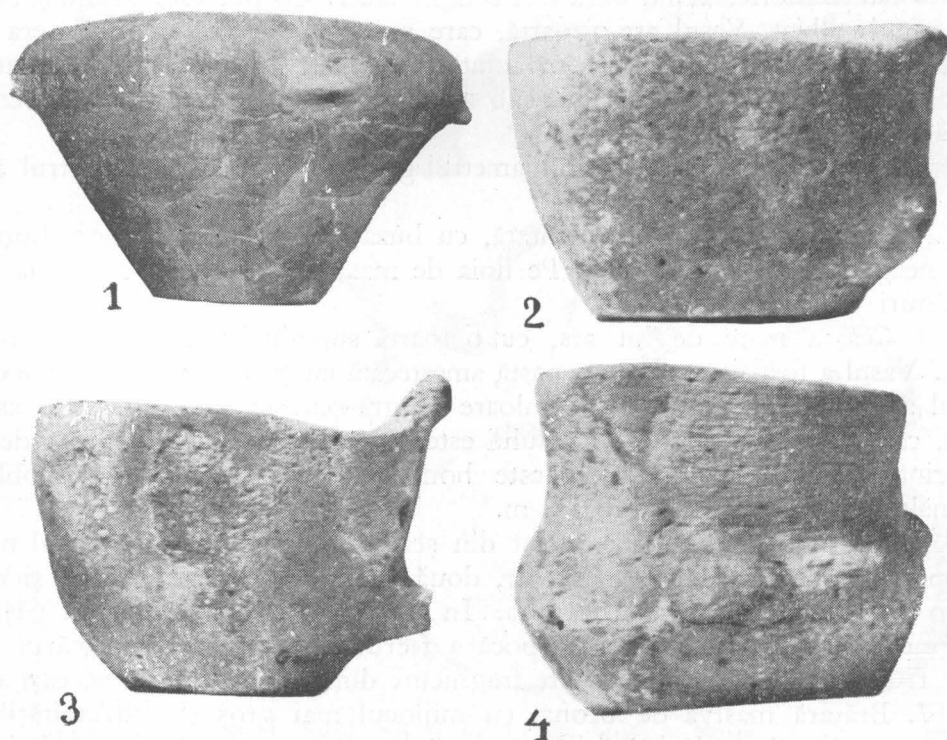

Fig. 177. — Gogoșu. 1. Movila XXIV, mormîntul 2, nr. 1 = fig. 150, 1; 2. Movila XXIX, mormîntul 2, nr. 2 = fig. 174,6; 3. Movila XXII, mormîntul 1, nr. 1 = fig. 143,2; 4. Movila XX, nr. 2.

MOVILA LIII

Diametrul movilei este de $9 \text{ m} \times 9 \text{ m}$.

În movilă nu s-au descoperit decât două fragmente de oase, unul dintr-un schelet omenesc, iar celălalt de animal. Este vorba de un mormînt de înhumatie.

În apropiere de oasele omenești amintite s-a găsit un vas de lut ars (fig. 174,2). Vasul este lucrat dintr-o pastă cu pietricele. Arderea nu este completă. Pereții sînt groși în raport cu dimensiunile vasului. Profilul este nesigur în ceea ce privește linia sa. Nu s-au respectat nici proporțiile juste pe care trebuia să le aibă vasul. Gîtul este mult prea înalt față de corp. Se vede clar că vasul a fost făcut cu un scop special, și anume de a servi numai ca vas ritual. Gîtul vasului este cilindric, avînd buza răsfrîntă în afară. Pe linia de maximă rotunjime se află două toarte perforate vertical. La jumătatea intervalelor dintre ele și așezate față în față, se află două mici proeminente. Fundul vasului este plat. Suprafața lui nu este netezită suficient. Forma vasului este bitronconică.

Înălțimea vasului este de 0,083 m, diametrul gurii de 0,062 m și diametrul fundului de 0,052 m.

MOVILA LIV

Diametrul movilei este de $8 \text{ m} \times 8 \text{ m}$, iar înălțimea de 0,55 m, deasupra nivelului actual al solului dimprejur.

În mantaua movilei s-a descoperit un vas mic de lut ars (nr. 1), un fragment de strachină (nr. 2) și o ceșcuță mare (nr. 3).

Nr. 1. Vas mic, în formă de ceașcă. Este lucrat dintr-o pastă curățită cu grijă de impurități (fig. 175,4). Prin ardere, vasul a dobîndit culoarea cafenie deschis. Suprafața a fost netezită și acoperită cu un strat foarte fin de lut (slip), care a fost lustruit. Gîtul vasului este cilindric, avînd buza răsfrîntă în afară. Corpul este scund și bombat. Fundul este puțin albiat. Vasul are o toartă, care s-a rupt din vechime. Ea era supraînălțată. Secțiunea bandei din care a fost lucrată toarta este aproape triunghiulară. Pe linia de maximă rotunjime a vasului, sub zona de despărțire a gîtului de corp, se găsesc două proeminente mici și organice.

Înălțimea vasului este de 0,06 m, diametrul gurii de 0,063 m și diametrul fundului de 0,04 m.

Nr. 2. Strachină în stare fragmentară, cu buza arcuită spre interior. Lutul este de culoare neagră, cu nuanțe castanii. Pe linia de maximă rotunjime, strachina a avut patru apucături oblice și late.

Nr. 3. Ceașcă mare de lut ars, cu o toartă supraînălțată, ruptă din vechime (fig. 175,2). Vasul a fost făcut dintr-o pastă amestecată cu pietricele de diferite dimensiuni. Lutul a dobîndit după ardere o culoare neagră-cenușie. La suprafață, vasul are un slip fin, care a fost lustruit. Gîtul vasului este scund și cilindric. El este despărțit de corp printr-o sugrumătură. Corpul este bombat și acoperit cu caneluri oblice și paralele. Înălțimea vasului este de 0,088 m.

În săpătură nu s-a găsit nici un rest din scheletul mortului. În centrul movilei s-au descoperit, la nivelul cîmpiei din jur, două brățări din bronz (nr. 1 și nr. 2), așezate la o distanță de 1 m una de alta. În apropiere de brățări s-au găsit mai multe fragmente ceramice din prima epocă a fierului dintr-un vas al cărui profil nu a putut fi reconstituit, precum și alte fragmente dintr-o ceșcuță din aceeași epocă.

Nr. 1. Brățară masivă de bronz, cu mijlocul mai gros și extremitățile mai subțiri (fig. 171, 1). Capetele brățării sînt ciocănite și se termină în formă de butoni. Ele sînt suprapuse pe o pătrime din lungimea sa. Decorul constă din trei grupe din liniute incizate paralel.

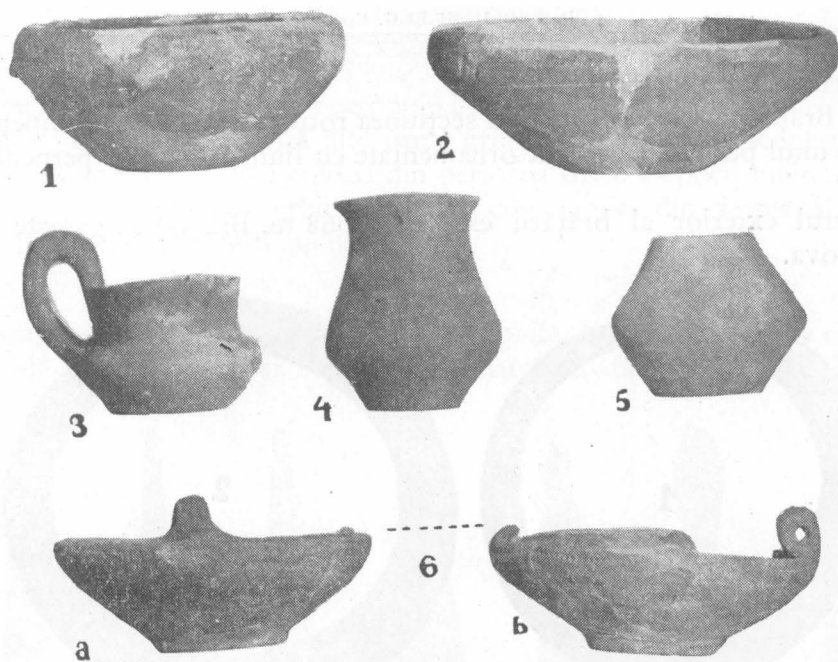

Fig. 178. — Gogoșu. 1. Movila XI, nr. 1 = fig. 139,6; 2. Movila XVIII, nr. 2 = fig. 139,7; 3. Movila IX, nr. 3 = fig. 150,3; 4. Movila XXIII, nr. 2, fig. 145,2; 5. Movila XIII, nr. 1 = fig. 139,5; 6. a.b. Movila XLIII, nr. 3.

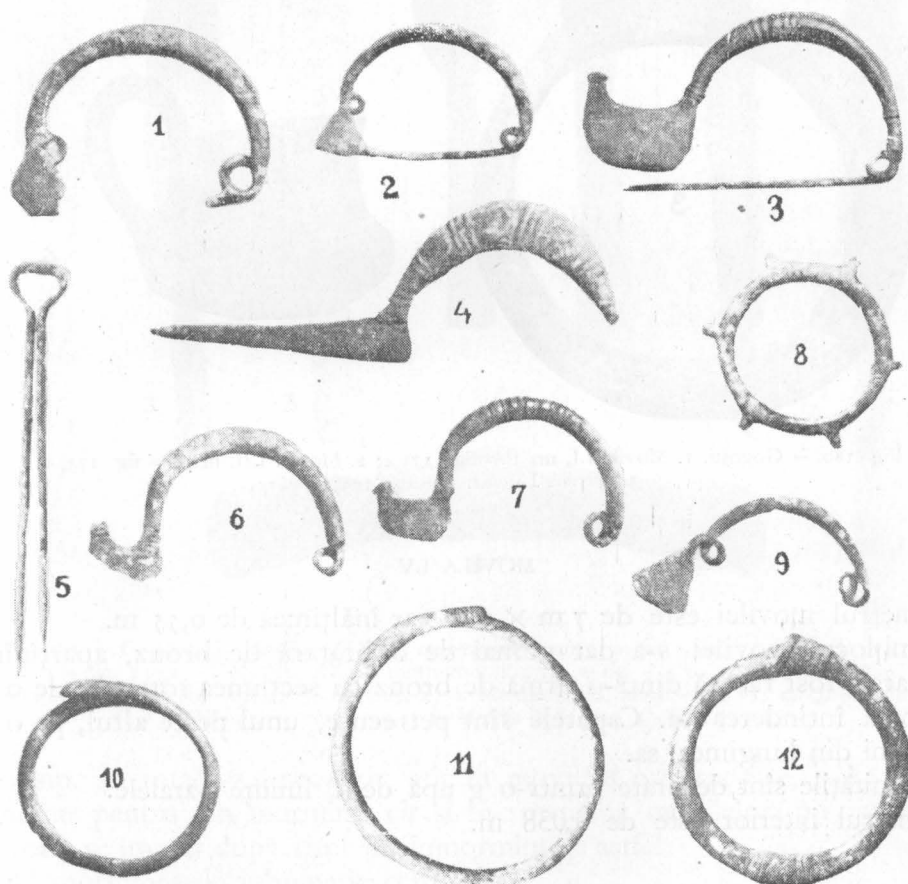

Fig. 179. — Gogoșu. 1. Movila XXVII, nr. 1 = fig. 145,5; 2. Movila XL, nr. 3 = fig. 159,2; 3. Movila XXVIII, nr. 2 = 151,2; 4. Movila XLVIII, nr. 1 = fig. 164; 5. Movila XIX, mormintul 1, nr. 1 = fig. 141,1; 6. Movila XXV, nr. 1 = fig. 141,4; 7. Movila XXIII, nr. 6 = fig. 141,3; 8. Movila XLVII, nr. 1 = fig. 162,3; 9. Movila XXIV, mormintul 1, nr. 1 = fig. 147,2; 10. Movila VII, mormintul 2, nr. 1 = fig. 138,4; 11. Movila XLVIII, nr. 3 = 170,1; 12. Movila VII, mormintul 1, nr. 1 = fig. 138,2.

Diametrul exterior este de 0,07 m.

Nr. 2. Brățară masivă de bronz cu secțiunea rotundă (fig. 171,2). Capetele brățării sînt petrecute unul peste altul și sînt ornamentate cu linii paralele și perpendiculare pe axul brățării.

Diametrul exterior al brățării este de 0,068 m. Brățara se găsește la Muzeul Regional Craiova.

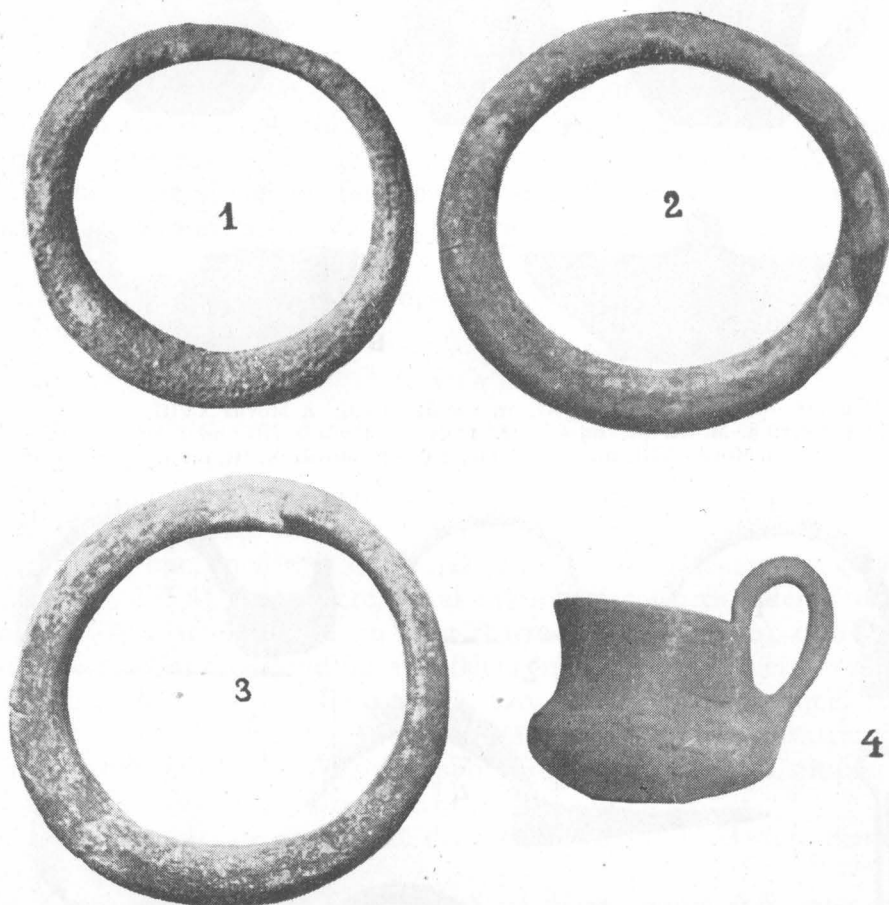

Fig. 180. — Gogoșu. 1. Movila LI, nr. 1 = fig. 173,4; 2. Movila LII, nr. 1 = fig. 173, 1; 3. Movila LII, nr. 2 = fig. 173,2.

MOVILA LV

Diametrul movilei este de 7 m \times 7 m iar înălțimea de 0,55 m.

În mijlocul movilei s-a dat numai de o brățară de bronz, aparținînd unui copil. Brățara a fost făcută dintr-o sîrmă de bronz cu secțiunea rotundă, de o grosime egală pe toată întinderea sa. Capetele sînt petrecute, unul peste altul, pe o distanță de trei pătrimi din lungimea sa.

Extremitățile sînt decorate printr-o grupă de 7 liniuțe paralele.

Diametrul interior este de 0,038 m.

La suprafața unui grind scurt, la 0,10 m adîncime, s-a descoperit un vîrf de săgeată cu două aripioare laterale și cu tubul de înmănușare destul de lung și răsucit la capătul său superior (fig. 128,1). Lungimea totală a vîrfului este de 0,108 m.

Forme similare se cunosc în necropole ilirice.

În mantaua unei movile fără alte urme arheologice, s-au descoperit câteva fragmente ceramice, aparținând unei culturi din perioada târzie a epocii mijlocii a bronzului. Ele oferă analogii cu cultura Verbicioara III și cu ceramica din cîmpia Munteniei, descoperită la Grădiștea, în fostul județ Vlașca.

În necropola de la Gogoșu s-au săpat 55 movile funerare. Celelalte ridicături, pînă la numărul 104 erau grinduri și movile mici, naturale, făcute de apele Dunării și de

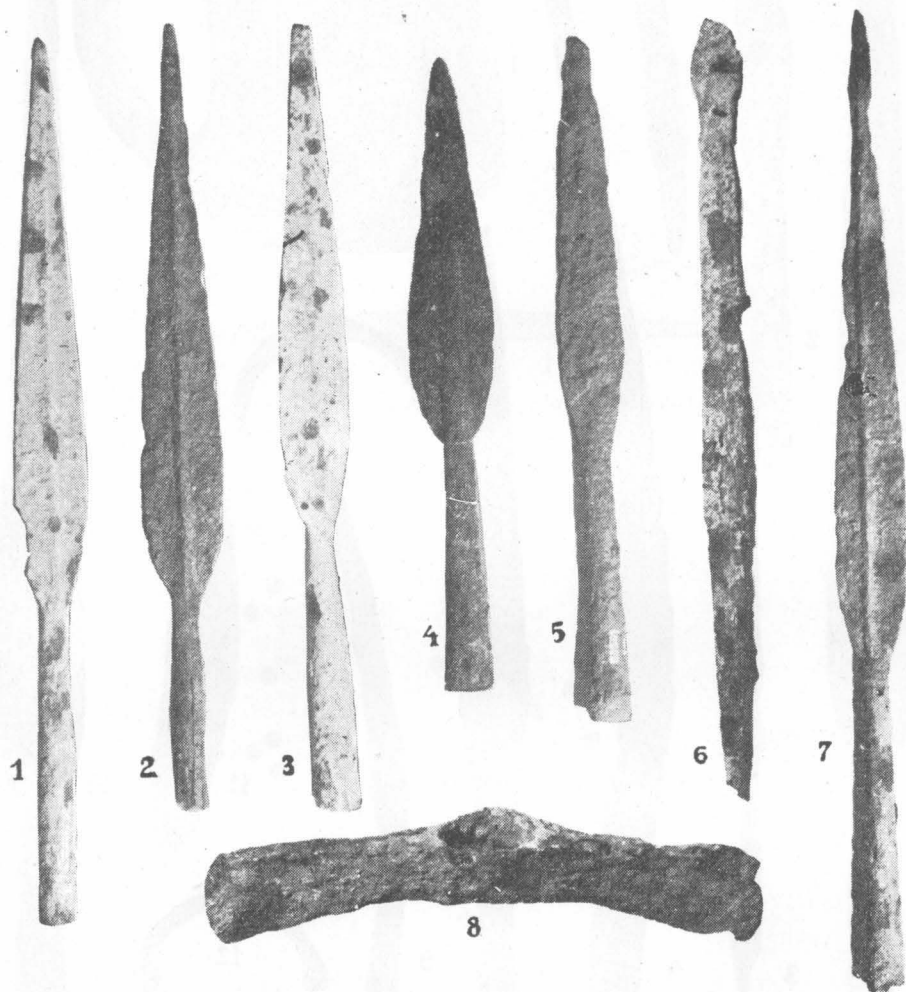

Fig. 181. — Gogoșu. 1. Movila XXXVI, mormîntul 1, nr. 1 = fig. 149,3; 2. Movila XX, nr. 1 = fig. 139,2; 3. Movila XXVI, mormîntul 1, nr. 1 = fig. 155,3; 4. Movila I, mormîntul 1, nr. 2 = fig. 137,2; 5. fig. 165, 4; 6. Movila XXX, nr. 3 = fig. 155,1; 7. Movila XXXVI, nr. 2 = fig. 149,4; 8. Movila XXI, nr. 1 = fig. 147,1.

dunele de nisip. În total s-a descoperit, atît în movilele propriu-zise, adică în movilele ridicate anume pentru un mormînt, cît și în mantaua movilelor, un număr de 71 morminte, care se împart după ritul de înmormîntare astfel:

- 43 morminte de inhumație certe,
- 4 morminte probabil de inhumație,
- 17 morminte de incinerare și
- 7 morminte care nu pot fi atribuite, nici chiar cu o oarecare probabilitate, uneia din cele două categorii, întrucît s-au descoperit numai obiecte răzlețe.

Morminte de inumație certe: movila I, mormîntul 1; II, mormîntul 1 și mormîntul 2; III (un mormînt); VI; VII, mormîntul 1 și 2; VIII; XII; XIII, XIV, mormîntul 1 și 2; XVII; XIX, mormîntul 1 și 2; XX; XXI, mormîntul 1; XXIII;

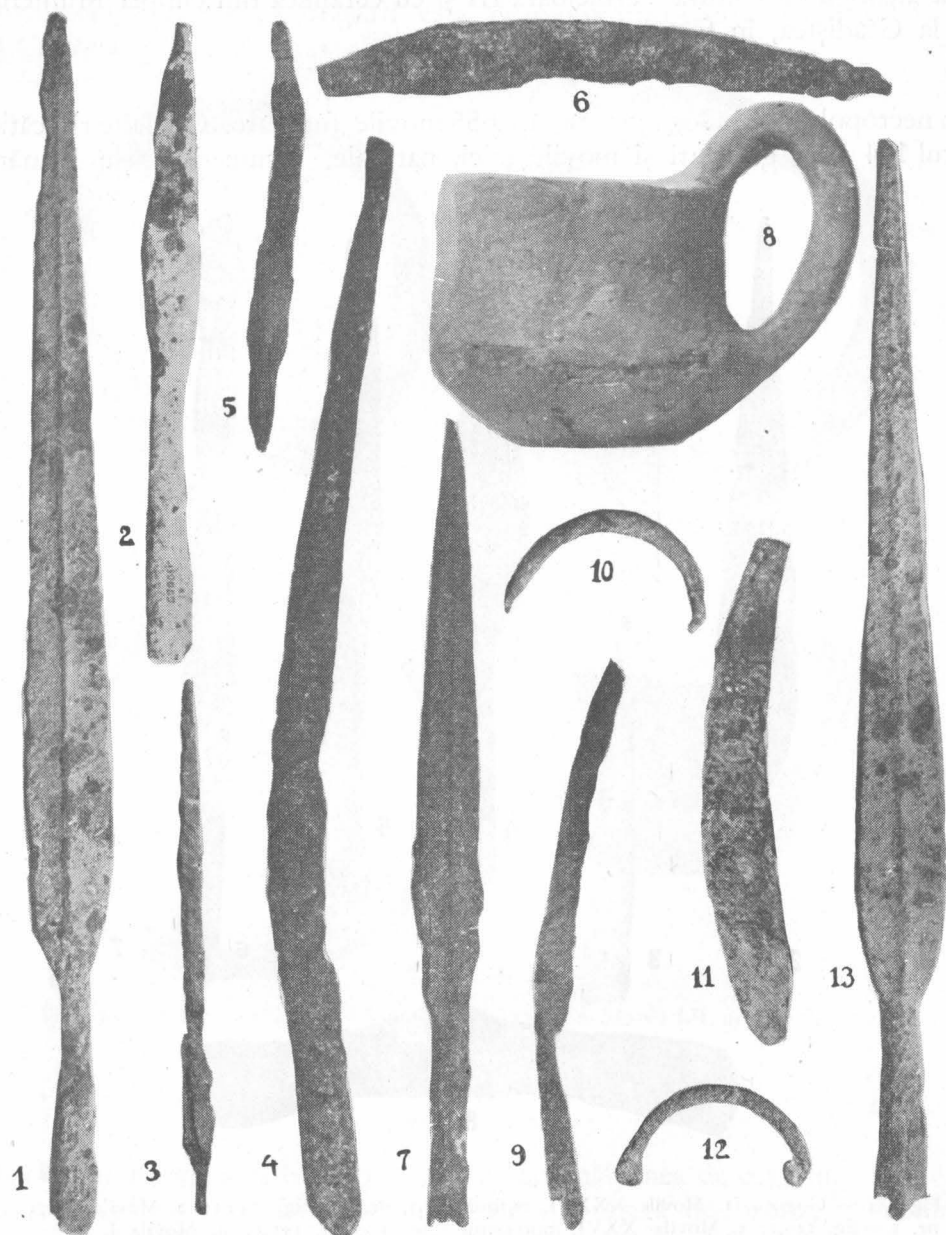

Fig. 182. — Gogoșu. 1. Movila XXIV, mormîntul 1, nr. 2 = fig. 149, 1; 2. Movila XLVI, nr. 2 = fig. 167, 2; 3. Movila XXI, nr. 3 = fig. 143, 4; 4. Movila I, nr. 1 = fig. 137, 3; 5. Movila XLVI, nr. 3 = fig. 165, 3; 6. Movila XXVI, mormîntul 1, nr. 3 = fig. 145, 6; 7. Movila I, mormîntul 1, nr. 3 = fig. 137, 1; 8. Movila XXXV, mormîntul 1, nr. 5 = fig. 154, 2; 9. Movila XXIII, nr. 3 = fig. 145, 4; 10. Movila XXVII, nr. 2 = fig. 141, 7; 11. Movila XXXIII, nr. 1 = fig. 155, 7; 12. Movila XXXIV, mormîntul 1, nr. 3 = fig. 151, 1; 13. Movila XXIV, mormîntul 1, nr. 3.

XXIV, mormîntul 1; XXV; XXVI, mormîntul 1; XXVII; XXVIII; XXIX, mormîntul 1; XXX; XXXI; XXXII; XXXIII; XXXIV, mormîntul 1; XXXV; XXXVI; XXXVII; XXXIX; XLII; XLIII; XLV, mormîntul 1; XLVI; XLVII; XLVIII și LIII.

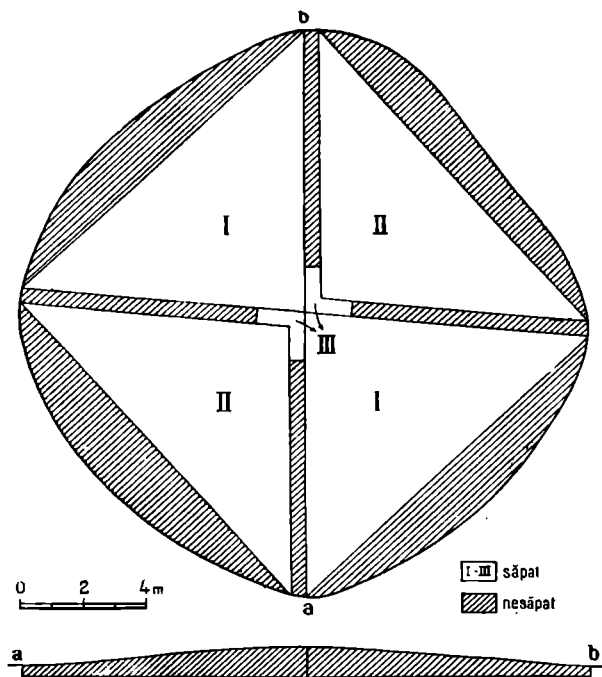

Fig. 183. — Gogoșu. Planul săpăturilor din movila I.

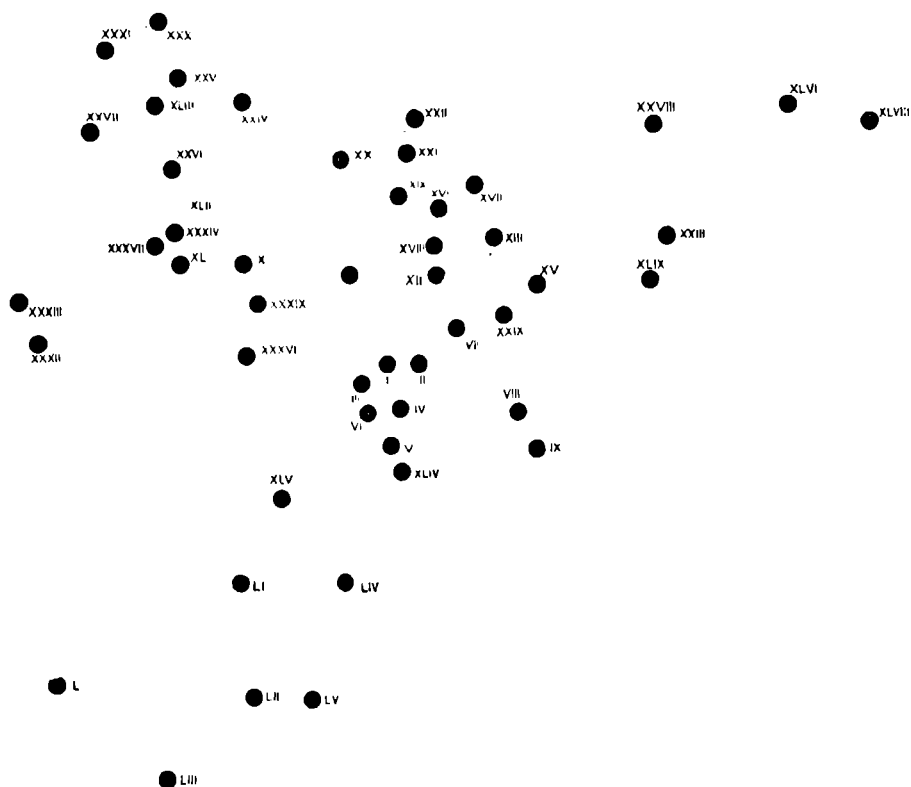

Fig. 184. — Planul general al necropolei tumulare de la Gogoșu.

Morminte de înhumare probabile: XLI, XLIV, XLIX și LI.

Morminte de incinerare: movila I, mormîntul 2 și mormîntul 3; II, mormîntul 3; IV; V; IX; XXI, mormîntul 2; XXII, mormîntul 2; XXIV mormîntul 2; XXVI, mormîntul 2, XXIX, mormîntul 2 și 3; XXXIV, mormîntul 2; XXXVIII; XL și XLV, mormîntul 2.

După conținutul mormintelor și după observațiile făcute la fața locului de către membrii colectivului arheologic, s-a putut întocmi următoarea statistică:

3 morminte de copii (movila VII, mormîntul 1 și 2; XIX, mormîntul 2);

29 morminte de civili (bărbați și femei, și anume movila II, mormîntul 1 și 2; III; VI; VIII; XII; XIII; XIV, mormîntul 1 și 2; XVI, mormîntul 1; XVII; XIX, mormîntul 1; XXII, mormîntul 1; XXV; XXVII; XXVIII; XXIX, mormîntul 1; XXXI, XXXII; XXXIII; XXXIV, mormîntul 1; XXXV; XXXVII; XXXIX, XLII, XLIII; XLV, mormîntul 1; XLVIII și LIII);

11 morminte de luptători; movila I, mormîntul 1; XVI, mormîntul 2; XX; XXI, mormîntul 1; XXIII; XXIV, mormîntul 1; XXVI, mormîntul 1; XXX; XXXVI; XLVI și XLVII.

Prin caracterul inventarului mormintelor și în parte pe baza observațiilor făcute asupra osemintelor, un număr de 11 erau morminte de femei (movila VI; XII; XIII; XXV; XXVIII; XXXIV; XXXV; XLII; XLIII; XLV; mormîntul 1 și XLVIII (în mod categoric mormînt de femeie).

Necropola de la Gogoșu are deci un caracter mixt. Nu poate fi vorba prin urmare cum se crezuse la început, de o necropolă, în care să se fi îngropat în mod exclusiv numai luptători. Numărul acestora este abia de 11, față de numărul total de 71 morminte. Este exclusă prin urmare ipoteza unei enclave de luptători iliri, pătrunsă în această parte a Olteniei. Este vorba aici de cimitirul unei comunități, care și-a îngropat morții, civili și militari, în aceeași necropolă.

Trebuie arătat că felul de așezare a armelor în morminte și numărul lor diferă de ceea ce s-a constatat la Balta Verde. Fiecare luptător îngropat în necropola de la Gogoșu are două lănci. Acestea sînt așezate în partea stîngă a corpului și anume, în apropierea capului, cu tija spre picioare și vîrfurile spre creștet. Lăncile se așezau de-a lungul corpului și paralele între ele. Aceasta s-a constatat în mormintele din movilele: XXIV, XXVI; XXX; XXXVI și XLVII. E un obicei dominant de a așeza în felul acesta cele două lănci. În alt caz, vîrfurile de lance, tot două la număr, au fost încrucișate. Poziția aceasta a lăncilor nu se îndepărtează însă prea mult de la regula generală. O excepție însă s-a petrecut în mormîntul din movila XLVI. Aici s-au depus, după obicei, două lănci, dar ele au fost așezate cu totul altfel. Ambele lănci au fost puse în dreapta mortului. Una a fost depusă cu vîrfurile la cap, iar cealaltă cu vîrfurile la picioare. Cozile celor două lănci erau însă paralele între ele și față de corpul mortului. Faptul cel mai important este așezarea unui număr de două lănci la fiecare luptător. El ne dă indicații, pe de o parte, asupra numărului de arme purtate în timpul luptei de către un luptător, iar pe de altă, el confirmă și unele izvoare scrise și unele reprezentări din pictura eolenică, unde este vorba de luptători pedestri, cu două lănci. În afară de aceasta, numărul lăncilor mai arată că în perioada necropolei de la Gogoșu, fierul se răspîndise și mai mult față de perioada mormintelor luptătorilor de la Balta Verde și că procurarea unor atare arme era mai ușoară decît mai înainte. Din cele 11 morminte de luptători, numai cele șapte morminte, de care a fost vorba aici, au îngăduit o determinare sigură a așezării armelor.

Cuțitașele de fier se găsesc în general la mijlocul corpului. Ele au fost deci purtate la brîu, în partea stîngă. În cazuri mai rare, ele se aflau în dreapta corpului (movila XXIV; movila XXVI).

CATEGORII DE OBIECTE

1. *U n e l t e*. În morminte s-au descoperit mai multe unelte. Printre acestea amintim în primul rînd toporul (tip bipenă) cu două brațe (movila XXI, mormîntul 1; fig. 147,1) și o cute de piatră, care servea atît la ascuțirea uneltelor de fier, cît și a armelor de fier, și care a fost descoperită în același mormînt cu toporul amintit (fig. 143,3). În morminte s-au găsit 12 cuțitașe și cuțite de fier, cu un singur tăiș și corpul puțin arcuit. Funcțiunea acestora trebuie să fi fost multiplă. Ele apar deopotrivă în mormintele luptătorilor și în cele ale bărbaților civili (în șapte cazuri).

Dimensiunile lor variază. Multe s-au găsit în stare fragmentară. Un exemplar păstrat în bună stare atinge o lungime de 0,257 m (fig. 145,4), iar un altul de 0,167 m (fig. 143,1). Atare cuțitașe după cum s-a observat, constituie un element inventaric foarte frecvent în mormintele de la Balta Verde.

2. *A r m e*. Deși nu sînt decît 11 morminte de luptători totuși numărul armelor este relativ mare.

a) *Săbii*. Numărul săbiilor este foarte mic în raport cu lăncile. Nu s-au găsit decît două săbii, una în mormîntul 1 din movila I (fig. 137,3) și alta în movila XXX (fig. 155,1). Primul exemplar are două tășuri și o formă elegantă, pe cînd al doilea exemplar are un singur tăiș. Lungimea lamei săbiei cu două tășuri este de 0,528 m, pe cînd a doua sabie are o lungime de 0,383 m, inclusiv mînerul.

b) În legătură cu săbiile stau *verigile de fier* închise, care serveau la atîrnarea săbiilor. Diametrul verigilor variază între 0,042 — 0,06 m. Verigile sînt lucrate din bară de fier, după procedeul general în vremea mormintelor de la Gogoșu și Balta Verde, adică prin ciocănire. În total s-au descoperit 5 (cinci) asemenea verigi.

c) *Vîrfuri de lance*. Ele apar în mormintele luptătorilor. De regulă generală se așază lîngă mort cîte două lănci, rar cîte una. În cele 11 morminte de luptători s-au descoperit 19 vîrfuri de lance de fier. Toate sînt lucrate după același procedeu al baterii cu ciocanul. Unele sînt lucrate cu o deosebită îndemînare, ceea ce dovedește că fierarii primitivi ajunseseră să stăpînească meșteșugul acesta al confecționării armelor de fier. În general, ele au aceeași formă de frunză, dar secțiunea lor diferă. Este de presupus că vîrfurile de lance descoperite în morminte au fost lucrate în diferite ateliere primitive. Patru exemplare bine conservate au, în regiunea nervurii mediene, o secțiune de formă rombică (fig. 137,1; fig. 139,2; fig. 155,2 și fig. 167,1). Un exemplar are secțiunea lenticulară (fig. 145,3), formă pe care am întilnit-o în mod curent la Balta Verde și care reprezintă o etapă mai veche în dezvoltarea metalurgiei fierului, aplicată la confecționarea vîrfurilor de lance. O atare formă era de fapt mai ușor de lucrat. Vîrfurile cu secțiunea hexagonală, de pildă, cum este exemplarul din movila XXIII (fig. 145,1) cîț și cele cu nervura rotunjită, ca cel din mormîntul 2 din movila XVI (fig. 139,1) se lucrau mai greu și presupun nu numai o îndemînare a meșteșugarului primitiv, dar și o dezvoltare a uneltelor cu care se lucrau atare arme. În mormîntul 3 din movila II a apărut un vîrf de lance, cu secțiunea octogonală (fig. 137,5). De asemenea, trebuie reamintit aici și vîrful de lance cu secțiunea dreptunghiulară din movila XLVII (fig. 155,4). La unele exemplare se constată un defect de «atelier». Tubul vîrfului, în care trebuie să se fixeze coada de lemn, nu se închidea perfect, marginile plăcii nefiind bine sudate. Pe cînd unele exemplare au cele două tășuri foarte subțiri și elegante, altele sînt în schimb groase și greoaie ca aspect. Dimensiunile variază și ele. În general sînt vîrfuri de lănci mari. Cel mai lung exemplar bine conservat trece de o jumătate de metru. El are o lungime de 0,624 m și a fost descoperit în mormîntul 1 din movila XXIV (fig. 149,5) împreună cu un alt exemplar, lung de 0,61 m (fig. 149,1). Acestea sînt cele mai lungi vîrfuri de lance descoperite.

rite la Gogoșu. Trebuie ținut însă seama că multe dintre cele 19 exemplare sînt rupte, fie la capătul de jos al tubului fie la vîrf, așa încît nu se poate stabili la toate exemplarele lungimea exactă. Majoritatea vîrfurilor de lance au o lungime cuprinsă între 0,35—0,45 m. Amintim de asemenea două vîrfuri care au respectiv lungimea de 0,522 m și 0,515 m (fig. 149,3 și fig. 149,4). Cele mai mici au lungimea de 0,23—0,30 m.

Vîrfurile de lance au prin urmare dimensiuni diferite, o secțiune centrală prin nervura mediană felurită și un aspect deosebit în ceea ce privește confecționarea, lucrul lor. Toate acestea ne fac să tragem concluzia că aceste arme au fost procurate pe calea schimburilor intertribale, din locuri diferite, unde lucrau meșteșugari primitivi feluriți.

3. *Ceramica*. În cele 55 de movile funerare s-au descoperit 52 vase întregi și fragmentare. Cele mai numeroase sînt străchinile și ceștile. Din cele 15 străchini, un număr de 12 au caneluri de-a lungul marginii și apucători late. Dimensiunile lor variază. Ca formă, străchinile-castroane, în felul celei descoperite în mormîntul 2 din movila XXIV, aparțin categoriei străchinilor, dar ele au o întrebuințare deosebită. Unele castroane mari servesc la acoperirea întregului inventar al mormîntului. Străchini mari s-au descoperit și în mormîntul 2 din movila XXVI, în mormîntul 2 din movila XXIX, în mormîntul 2 din movila XXXIV și în movila XXXVIII.

Un număr de șapte ceșcuțe au torți supraînălțate, prezentînd în general buza și umerii cu caneluri. Torți supraînălțate se întîlnesc și în grupa cănilor. De subliniat că în această necropolă apar și căni tronconice, ca cea din mormîntul 2 din movila XXIX, formă pe care o întîlnim și în necropolele din Transilvania. Apar de asemenea vase în formă de căni, care sînt cunoscute în inventarul primei epoci a fierului și în alte părți în țara noastră (fig. 145,2).

Interesante sînt urnele în formă de clopot. Numărul lor se ridică la șapte. Dintre acestea, majoritatea se află în stare fragmentară. Decorul unor exemplare constă din briuri alveolare. Aceste urne stau în legătură cu mormintele de incinerație și, atît prin forma lor, cit și prin tehnica lutului, servesc drept prototipuri urnelor-clopot din a doua epocă a fierului.

În mormîntul 3 din movila I a apărut o cupă piriformă, cu gît trompetiform, care este singurul exemplar de acest fel descoperit în săpăturile noastre.

Vasul, lucrat la roată, dintr-o pastă de culoare cenușie, de o formă bitronconică, cu buza ușor răsfrîntă, care a avut o toartă supraînălțată, nu a fost lucrat de membrii comunităților Gogoșu sau Balta Verde, ci a ajuns acolo prin intermediul schimburilor intertribale din sudul Dunării.

4. *Podoabe*. *Fibule*. În movilele de la Gogoșu s-au descoperit 27 fibule, dintre care una singură este de fier, iar restul de bronz. Fibula de fier s-a găsit în mormîntul 1 din movila VII (fig. 138,3). Din cauza proastei stări de conservare, nu s-a putut determina tipul acestei fibule. A apărut de asemenea o fibulă care are prin interiorul corpului o sîrmă de fier (miezul corpului), ca și la Balta Verde. La Gogoșu însă acest procedeu este foarte rar. Se cunoaște doar un singur exemplar, descoperit în movila XLI (fig. 159,6). Folosirea unui astfel de procedeu tehnic pe scară mai largă este mai vechi decît perioada reprezentată de necropola de la Gogoșu.

Cît privește determinarea tipurilor fibulelor, aceasta s-a putut face la cele mai multe dintre ele. Doar un număr de 8 fibule nu pot fi înserate unei anumite grupe, din cauza stării de conservare, care nu permite o asemenea determinare.

După tipul agrafelor, avem următoarea statistică:

a) șase fibule cu placă triunghiulară și două resorturi (fig. 145,5; 147,2; 151,1; 162,4).

b) șapte fibule cu un singur resort și placa dreptunghiulară, prevăzută cu un buton pe un colț (fig. 141,3 și 4; 151,2; 159,1; 163,2; 174,4),

c) două fibule cu două resorturi și placă în formă de scut beotic (fig. 152 și fig. 163,1),

d) două fibule așa zise de tip « a navicella », care sînt foarte rare în regiunile noastre și abundă în Italia (fig. 151,3 și fig. 164).

O fibulă cu scut beotic s-a descoperit pe teritoriul satului Balta Verde, la hotarul cu necropola de la Gogoșu (fig. 53,5). Ea aparține de fapt complexului acestei necropole, și nu celui de la Balta Verde.

Fibulele se întîlnesc în majoritatea lor în mormintele de femei, dar apar și în mormintele luptătorilor. Din cele 27 exemplare, 6 s-au găsit în morminte de luptători. Într-un mormînt de luptător au fost descoperite chiar două fibule (movila XLVII). Se știe că cele mai multe obiecte s-au găsit în mormintele luptătorilor care, în epoca de care ne ocupăm, jucau un rol însemnat în sînul comunității lor, întreaga organizare a acesteia bazîndu-se pe democrația militară.

Uneori apar și la civili cîte două fibule în același mormînt. E vorba cîte o dată de fibule de tip diferit.

Brățări. În total, s-au descoperit în cele 55 de morminte și în mantaua movilelor numai 10 brățări. Numărul lor este desigur destul de mic față de acela al fibulelor și mai ales față de acela al armelor. Toate brățările sînt lucrate din bronz. Unele sînt masive (fig. 138,2; 159,4; 171,1; 173,2). După secțiunea lor, brățările se impart în două grupe:

a) 8 brățăr cu secțiunea rotundă;

b) 2 brățări cu secțiunea plan-convexă (fig. 138, 4; fig. 170,3).

Trebuie subliniat că brățările din ultima categorie sînt rare, atîngînd abia un procent de 20% față de numărul total, pe cînd la Balta Verde ele predominau. Această constatare are și o valoare cronologică, în sensul că în perioada necropolei de la Gogoșu, care este mai recentă, se confecționau pe scară redusă brățările din bare de bronz cu secțiunea plan-convexă. În schimb, erau preferate cele cu secțiunea rotundă și brățările cu corpul masiv și îngroșat la mijloc, ca exemplarele din figura 180, 1—3.

Podobe plurispiralice, din sîrmă subțire « saltaleoni » s-au descoperit în puține morminte. Într-un singur caz s-au găsit cîteva fragmente de atare « saltaleoni » lîngă vîrf de lance al unui luptător. În toate celelalte cazuri ele au fost găsite în mormintele civililor (bărbați și femei). În total s-au descoperit șapte fragmente mai mărișoare, dintre care unele au fost reproduse aici (fig. 151, 6—7; fig. 162, 2,5,6).

Perle de sticlă. În cele două campanii de săpături s-au descoperit numai două perle de sticlă, una în mormîntul din movila XXXV, în care era îngropată o femeie. La un loc cu perla (fig. 151,4) se mai aflau patru fibule de bronz, trei pe piept și una deasupra unui vas. Al doilea exemplar s-a descoperit într-un mormînt probabil de incineratie (fig. 162,7).

Ace. În mormîntul 2 din movila XIX s-a găsit un *ac-copcă* din sîrmă de bronz subțire (fig. 141,1) care este singurul exemplar descoperit în săpăturile noastre.

5. Alte obiecte. În această grupă de obiecte amintim cele două arșice, o tijă de bronz, (fig. 143,4), care aparține poate unui vîrf de lance, o volută din sîrmă de bronz de o formă similară numărului opt, o placă de bronz ovală, o verigă din sîrmă de bronz, cu capetele alăturate și un pandantiv de bronz, rotund și cu « bare » în formă de raze (fig. 162,3).

Statistica de mai sus arată că, în ceea ce privește inventarul mormintelor, necropola de la Gogoșu este mai săracă decît mormintele tumulare de la Balta Verde.

3. DESCOPERIRI DIN EPOCA ORÎNDUIRII FEUDALE

În anul 1929, s-a descoperit pe teritoriul comunei Gogoșu, un interesant tezaur de monede și obiecte de argint, care se datează în epoca orînduirii feudale. Pe baza acestei descoperiri se pot aduce unele contribuții referitoare la problema relațiilor dintre Țara Românească și statul feudal bulgar de la Vidin.

Descoperirea a fost făcută de copiii care erau cu vitele la păscut. Directorul de atunci al Muzeului din Turnu-Severin a putut stabili condițiile descoperirii, pe care le prezintă în felul următor:

Niște copii care erau cu vitele la pășune au găsit lângă o carieră de pietriș, «un borcan de pământ cu bani, lănticuri, podoabe de comandanți militari și altele»¹. Mai departe, se fac precizările: «obiectele au fost găsite de copilul Petre Petcu din Gogoșu, la locul numit «Coasta Nucilor», pe Rasta, la apus de șoseaua ce duce la Dunăre în fața Ostrovului Mare»². Putem aduce și o completare, pe baza informațiilor culese din sat în 1950. Copiii care au găsit tezaurul scobeau în maluri, căutînd cuiburi de prigorii. Din această cauză s-a prăbușit un mal în care se afla oala și obiectele de argint. Căzînd, oala s-a spart, iar copiii nu i-au mai dat nici o importanță, ci au adunat obiectele și monedele. După descoperire, copilul Petre Petcu a pus toate acestea în căciulă și a plecat spre sat. Pe drum a dăruit mai multor săteni monede și chiar o parte dintre obiecte. Restul a fost recuperat apoi de autorități, intrînd în inventarul Muzeului din Turnu-Severin.

După cum arată autorul primului studiu, tezaurul cuprindea:

- a) monede de argint și
- b) obiecte de argint, dintre care unele aurite.

Încă din cercetările făcute în anul 1929 la fața locului, a reieșit că o parte din inventarul descoperirii fusese înstrăinată la persoane particulare. Unele obiecte și monede au putut fi recuperate chiar de atunci, altele însă au rămas pînă azi necunoscute cercetătorilor.

a) *Monedele de argint*

În anul 1929 s-a recuperat un număr de 234 monede de argint. Colectivul Balta Verde a recuperat în anul 1950 încă trei monede, din același tezaur. Astfel, din tezaurul de monede descoperit la Gogoșu se cunosc pînă în prezent 237 monede de argint, dintre acestea 234 se păstrează la Muzeul Raional de la Turnu-Severin, iar trei în colecția Cabinetului Numismatic al Muzeului național de antichități din București. Pe categorii, monedele se repartizează astfel:

1. Un ducat din timpul lui Dan I (1384 — +1386)

Av. Coiful cu acvila în vîrf și legenda + IW ДН NOY BOEBO. În fața acvilei este sigla P.

Rv. Scutul de formă triunghiulară, divizat în două cartiere egale, printr-o bară verticală. Cartierul din partea dreaptă a scutului este tăiat prin patru bare. În cartierul secund este redată sigla Θ. Legenda: + IW ДН NOY B [OEBO]ДН.

Greutatea monedei: 0,49 g.

2. Un ducat din vremea lui Mircea cel Bătrîn (1386 — + 31 ianuarie 1418).

Av. Coiful cu acvila în vîrf. În fața acvilei sigla K. De jur împrejur legenda + IW МИРЪЧЯ BOEBO

Rv. Scutul de formă triunghiulară, împărțit în două părți egale printr-o bară verticală. Pe partea din dreapta, patru bare orizontale. În cea din stînga sigla K. Legenda: + IW МИРЪЧЯ BOEBO. Greutatea monedei este de 0,39 g.

¹ Al. Bărcăcilă, op. cit., p. 125.

² Ibidem.

3. 235 groși din timpul domniei lui Stracimir (1371—1396), țarul bulgar de la Vidin. În general aceste monede sînt rău executate, fiind făcute probabil în grabă și cu stanțe uzate. O parte dintre monede (232) se păstrează la Muzeul din Turnu-Severin, iar trei monede la Cabinetul Numismatic al Muzeului național de antichități din București.

Monedele de la Turnu-Severin se prezintă astfel:

Av. Țarul așezat pe tron, ținînd în mîna dreaptă sceptrul cu floarea de crin în vîrf, iar în mîna stîngă un sul. Pe răzîmătoarele laterale este redată cîte o floare de crin. Jos, o rozetă. Legenda: + *иъ срѣцимиръ зрѣе* sau în alte cazuri *црѣеа*
Rv. Bustul lui Christos, cu nimb. Legenda *иъ срѣцимиръ чѣеа* sau la urmă *вѣагъ*¹.

Cele trei monede recuperate de colectiv aparțin următoarelor tipuri²:

1. + *и[ѡ] срѣцимиръ црѣеа* Țarul Sracimir șade pe tron, în față, în ținută de ceremonie, purtînd în mîna stîngă sceptrul cu floarea de crin în vîrf. Răzîmătoarele laterale ale tronului se termină cu cîte o floare de crin. Sub tron, o rozetă sau cunună.
Rv. + *иъ срѣцимиръ црѣеа*. Bustul nimbat al lui Christos, avînd în stînga IC, iar în dreapta XC³.

AR. Greutatea 0,45 g. Diametrul 17,17 mm. Conservarea multumitoare.

2. Efigia ca mai sus, dar în parte ștearsă: sub tron se distinge aceeași rozetă sau cunună. Din legendă se mai citește: *[срѣц]имиръ*
Rv. Bustul nimbat al lui Christos, ca mai sus, iar din legendă *[срѣц]имиръ црѣеа*

AR. Greutatea 0,43 g. Diametrul 17 mm. Conservarea multumitoare⁴.

3. Aceeași efigie, ștearsă în cea mai mare parte. Sub tron aceeași rozetă. Din legendă se mai poate citi + *иѡ* [...] Rv. Bustul lui Christos nimbat, iar din legendă *иѡ срѣц[имиръ]*

AR. Greutatea 0,36 g. Diametrul 17 mm. Conservarea multumitoare⁵.

b) Obiecte de argint

1. O tăviță lucrată din placă de argint, care a fost aurită în interior. Ea are forma ovală, cu marginea modelată în 12 lobi. În interior este bogat ornamentată, prin metoda numită «au repoussé» (fig. 186)⁶. În interior, pe fund sînt redați în relief doi grifoni afrontați, cu chipuri bărbătești, cu barba ascuțită. În jurul fundului, în interior, o dungă perlată, dublată printr-o altă dungă în relief, cu creștături oblice. Cea mai mare parte a restului suprafeței interioare a tăviței este ornamentată prin motive vegetale stilizate. Afară de chipul unui animal (asemănător cu un ciine), al unei femei,

¹ Al. Bărcăcilă, op. cit., p. 126.

² Determinările ce urmează au fost făcute de Bucur Mitrea de la Cabinetul numismatic al Muzeului național de antichități.

³ N.A. Mușmov, *Antichinită moneti*, 1912, p. 496, nr. 7541, vezi id., *Numismatique et sigilographie bulgare*, 1924, p. 135, nr. 175 și fig. 175.

⁴ N. A. Mușmov, loc. cit.

⁵ Ibidem.

⁶ Pentru descriere, vezi de asemenea Al. Bărcăcilă, op. cit.

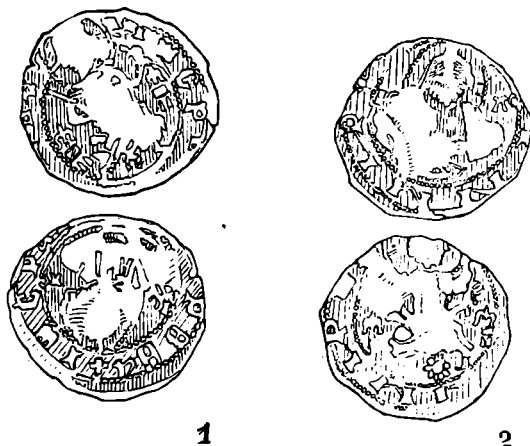

Fig. 185. — Monede bulgare din timpul lui Sracimir.

În spatele ei este redat capul și gîtul unei păsări și în sfîrșit grupul se încheie printr-un alt cap de pasăre (?). Pe obiect se observă urme clare de folosire îndelungată, din care cauză stratul de aur a fost ros în mai multe locuri.

În interiorul tăviței, pe suprafața cîtorva lobi, sînt cîteva zgîrieturi liniare: două dintre ele par a fi monograme (fig. 187, 2). Pe fața exterioară a trei lobi a fost zgîriat neglijent cîte un cuvînt, scris cu litere chirilice. Cele trei cuvinte redau pro-

Fig. 186. — Gogoșu. Tăvița de argint aurit.

abil nume de persoane. Astfel de zgîrieturi se observă numai pe acest obiect (fig. 187, 1, 3—4).

Dimensiuni: axul mare 0,193 m, axul mic 0,113 m; înălțimea 0,03 m; greutatea 150 g.

2. Podoabă de atîrnat (pandantiv) de argint aurit (fig. 188,1). Obiectul este alcătuit dintr-o tijă ornamentată în filigran și trei lăntișoare, de care atîrnă cîte un obiect de formă conică. Lungimea totală a pandantivului este de 0,21 m, iar greutatea sa 31,11 g.

3. Pandantiv de argint, compus din două plăci de formă triunghiulară, cu vîrful mult arcuit (fig. 188, 2—3). Plăcile se suprapun și formează o cutiuță. Ambele fețe ale obiectului au fost ornamentate prin șiruri de cerculețe orizontale, alăturate. Pe una din fețe are o capsă, în care a fost o piatră prețioasă. Lateral, de o parte și de alta a unghiului arcuit, sînt prinse două tije, care serveau probabil la fixarea pandantivului. Pe latura inferioară și de colțurile laterale sînt prinse cinci inele, de care atîrnă lăntișoare. Două dintre ele se termină prin cîte o măciulie în formă de pară, iar celelalte trei prin cîte o semilună. Lungimea totală a obiectului este de 0,115 m; greutatea de 24,03 g.

4. Un lăntișor lucrat din sîrmă de argint. În cuprinsul lui, la distanțe egale, au fost intercalate mici globulețe metalice. La extremitățile lăntișorului sînt fixate mici obiecte piriforme (fig. 189,7).

Dimensiuni: lungimea lăntișorului este de 0,63 m, iar greutatea lui de 11,80 g.

5. Din alt lăntișor asemănător ca formă cu cel de mai sus, dar lucrat mai fin, s-au găsit următoarele:

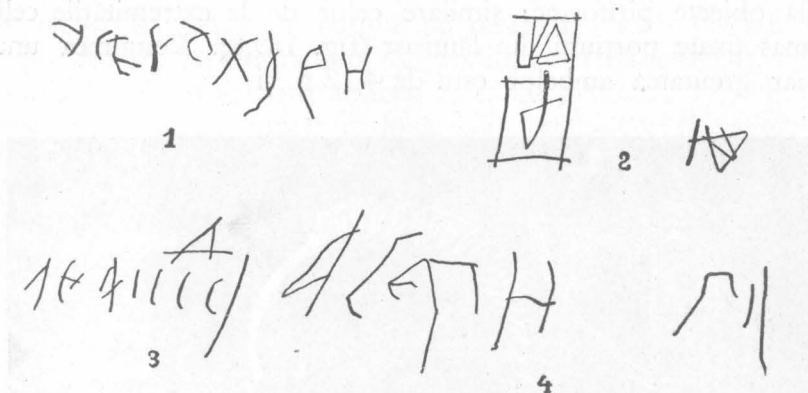

Fig. 187. — Gogoșu. Litere și cuvinte gravate pe tăvița de la figura 186.

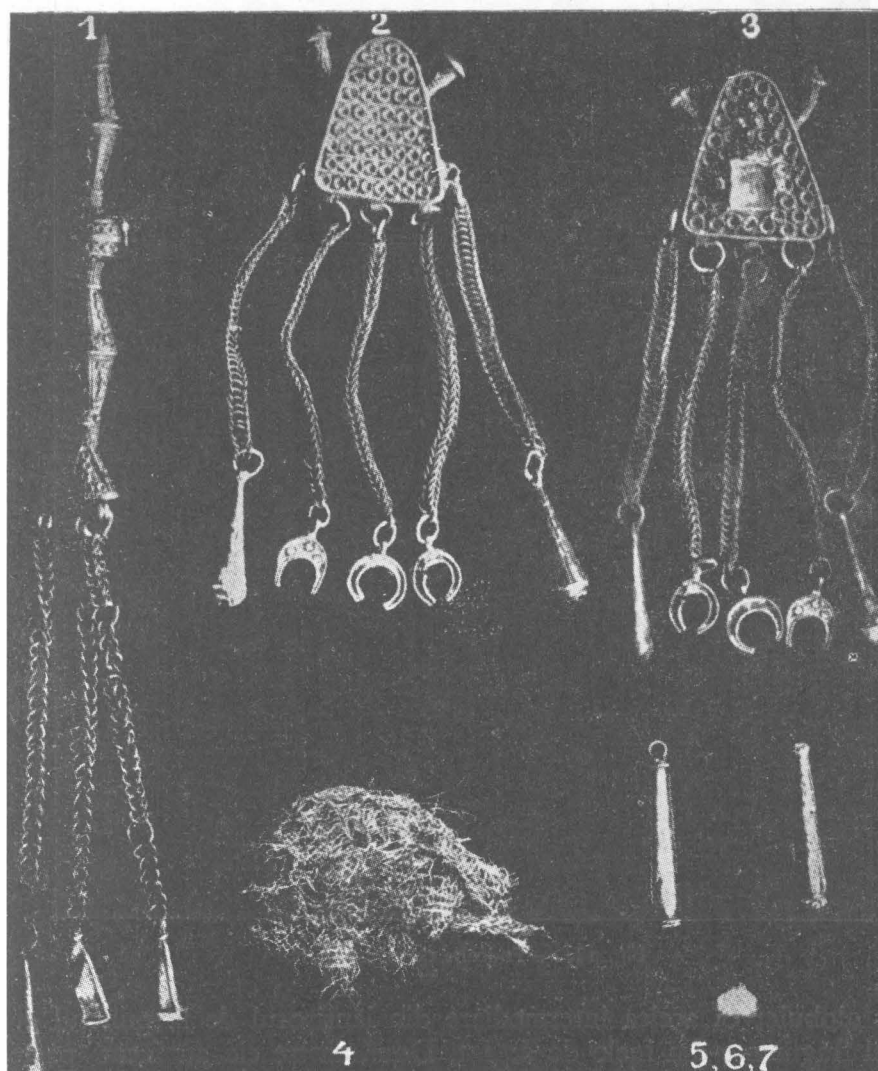

Fig. 188. — Gogoșu. Podoabe de argint aurit.

— Două obiecte piriforme, similare celor de la extremitățile celui precedent. De ele au rămas fixate porțiuni din lănișor (fig. 189,8). Lungimea unui obiect este de 0,035 m, iar greutatea ambelor este de 4,12 g și

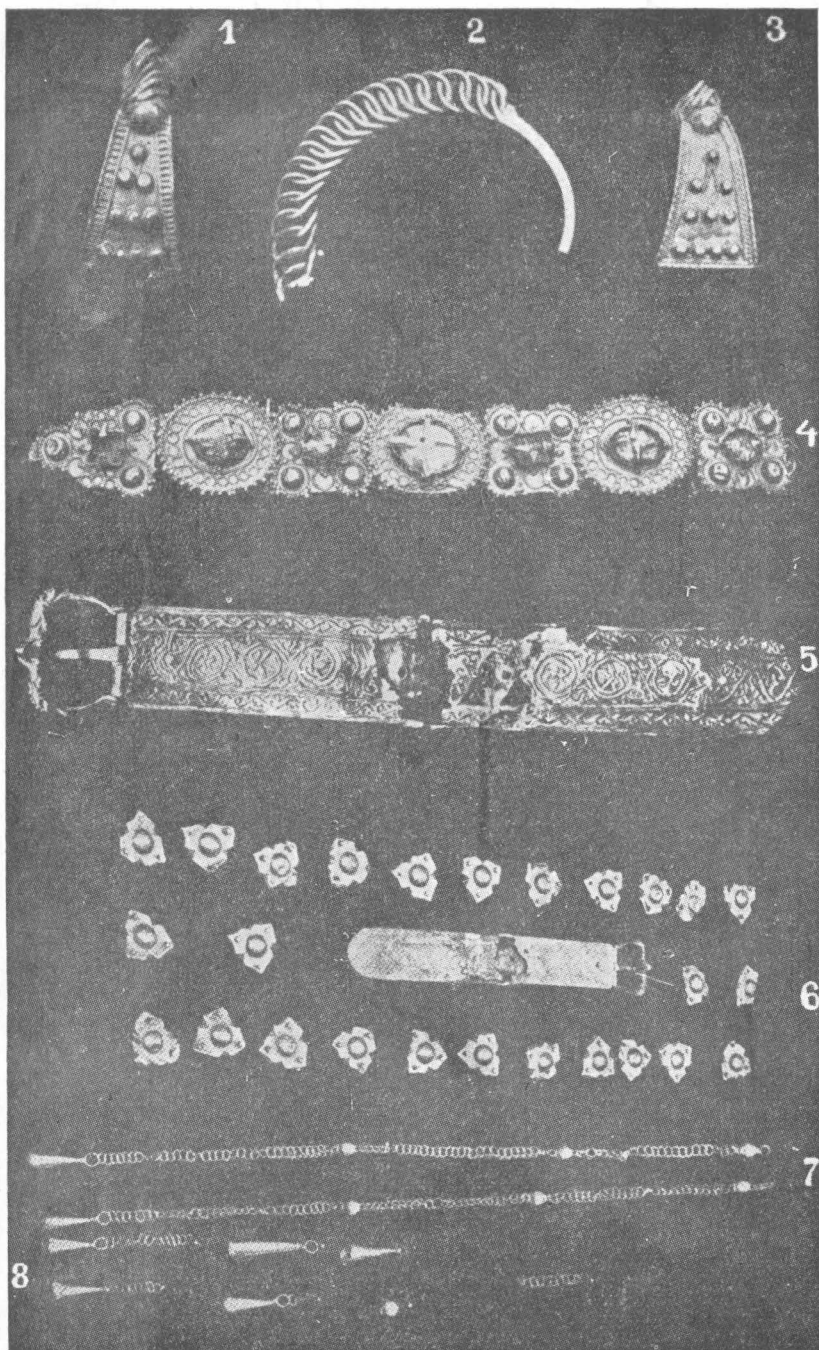

Fig. 189. — Podoabe de argint aurit.

— Un globuleț ca acelea intermediare din lănișorul de la punctul 4.

6. Trei fragmente din inele de argint. Două dintre ele au făcut parte dintr-un inel, iar cel de al treilea fragment, ceva mai mic decât cele precedente, făcuse parte dintr-un inel similar.

7. Brățară formată din șapte cutiuțe de metal alăturate. Fiecare dintre ele este alcătuită din cîte două plăci suprapuse, de argint aurit (fig. 189,4).

Dimensiuni: lungimea 0,18 m; lățimea 0,025 m; greutatea 76,58 g.

8. O brățară de argint, ruptă în două (fig. 189,2—3), alcătuită din sîrmulițe împletite. Cîte patru dintre aceste sîrmulițe au fost fixate pe dosul a două plăci de argint, de formă trapezoidală. Plăcile alcătuiesc capetele deschise ale brățării. Ele au fost ornamentate.

Dimensiuni: lățimea maximă a plăcilor este de 0,025 m. Greutatea fragmentelor este de 39,49 g și 14,19 g; în total 53,68 g.

9. Un fragment dintr-o brățară de argint (fig. 189,1), similară ca formă și decor cu brățara anterioară.

Dimensiuni: lățimea maximă a plăcii este de 0,0215 m iar greutatea de 26,09 g.

10. Placă lungă de la capătul unei centuri (fig. 189,5). Obiectul este rupt în două. El este alcătuit din foi de argint aurit, ce au fost fixate pe o bară laterală de metal. Placa are forma dreptunghiulară, cu un capăt arcuit. De cealaltă extremitate era fixată catarama centurii. Ornamentarea plăcii a fost făcută prin metoda « au repoussé ».

Dimensiuni: lungimea plăcii 0,185 m, lățimea este de 0,025 m, iar grosimea de 0,03 m. Greutatea obiectului este de 103,83 g.

11. 26 plăcii mici, lucrate din argint aurit. Au fost tăiate în așa fel din tabla de metal, încît au forma de treflă (fig. 189,6). Ele au fost ornamentate prin cîte un buton rotund, în relief, realizat prin ciocănire. Golul din spațiul plăcilor a fost umplut cu o materie de culoare albă. Aplicele sînt străbătute de cîte trei ținte, care pătrund și prin materia albă. Rostul lor era acela de a fixa plăcile de țesătură. Ca să nu se desfacă, ele erau întărite prin cîte un disc, care fixa țesătura între el și placă. Pe mai multe plăci s-au păstrat resturi de țesătură.

Dimensiuni: înălțimea plăcilor măsurate ca triunghiuri echilaterale este de 0,025 m.

12. Împreună cu obiectele descrise mai sus, s-au găsit și resturi de țesătură din fir de aur (fig. 188,4). Din informațiile culese de către Colectivul Balta Verde, rezultă că mai există o brățară de argint din același tezaur, similară ca formă și decor cu cele descrise la punctele 8 și 9. Această ultimă brățară este fragmentară și s-ar afla în posesia unei femei dintr-o comună învecinată cu satul Gogoșu.

Tezaurul monetar aparține din punct de vedere cronologic ultimului deceniu al veacului al XIV-lea. Cu privire la obiectele de argint aurit, care fuseseră atribuite aceluiași tezaur, de autorul primei publicații asupra acestor descoperiri, presupunem că ele fac parte mai de grabă din inventarul unui mormînt (vezi, mai jos, concluziile).

Pe teritoriul satului Gogoșu au fost descoperite mai multe monede feudale, dintre care trei au fost recuperate pentru Muzeul național de antichități din București.

Primele două monede sînt poloneze:¹

1. Sigismund III Wasa (1587—1632).

Triplu groș de argint bătut în anul 1590 de orașul Riga.

2. Sigismund III Wasa.

Un triplu groș de argint bătut ca rege al Poloniei.

Cea de a treia monedă este spaniolă:

3. O monedă de la Filip V, rex Hispaniarum, bătută în anul 1703 (?)

Prezența acestor monede în regiune este importantă pentru istoria circulației monetare în Țara Românească.

¹ Determinările făcute de Bucur Mitrea.